

1. Yleiskuva Hämeenlinnan väestönkehityksestä

HÄMEENLINNAN
KAUPUNKI

Työn sisältö

Tässä raportissa on esitetty Hämeenlinnan vuosille 2023-2040 muodostetun päivitetyn väestöennusteen keskeisimpiä tuloksia. Väestöennuste on päivitys vuonna 2021 muodostetulle väestöennusteelle ja noudattaa samoja periaatteita sekä aluejakoja. Hämeenlinnan kaupungin väestönkehityksen rakenne on muuttunut merkittävästi ja osin ennakoimattomasti 2020-luvun aikana, mikä on tuottanut tarpeen huomioida tuoreimpien väestönkehityksen muutosten vaikutukset kaupungin ja kaupunginosien tulevalle kehitykselle.

Päivityksen taustaksi tehtiin kattava katsaus kaupungin toteutuneeseen väestönkehitykseen 2010- ja 2020-luvulla sekä etenkin maahanmuuttoon ja tässä tapahtuneisiin muutoksiin. Katsauksen tarkoitus on tunnistaa keskeisimmät muutokset väestönkehityksen rakenteessa sekä arvioida näiden pidempiaikaisia vaikutuksia.

Toteutuneen kehityksen analyysin pohjalta muodostettiin päivitetty väestöennuste koko kaupungille ja kaupungin sisäisille ennustealueille. Ennuste vastaa periaatteiltaan aiempaa väestöennustetta, mutta kaikkia olettamia tarkennettiin toteutuneen väestönkehityksen perusteella. Erityisesti muutoksia tehtiin syntyvyyteen ja maahanmuuttoon.

Väestöennustetta tarkennettiin aiemmasta muodostamalla myös kieliryhmitelty väestöennuste kotimaisille ja vieraskielisten ryhmille. Sama ennuste tehtiin myös kaupunginosatasolla.

Sisältö:

1. Toteutunut väestönkehitys ja maahanmuutto
 - 1.1 Toteutunut väestönkehitys
 - 1.2 Maahanmuutto ja vieraskielinen väestö
 - 1.3 Maahanmuuttajien sijoittuminen
2. Tuleva väestönkehitys

1. Toteutunut väestönkehitys ja maahanmuutto

Hämeenlinnan toteutunut väestönkehitys
ja maahanmuuton tilannekuva

1.1 Toteutunut väestönkehitys

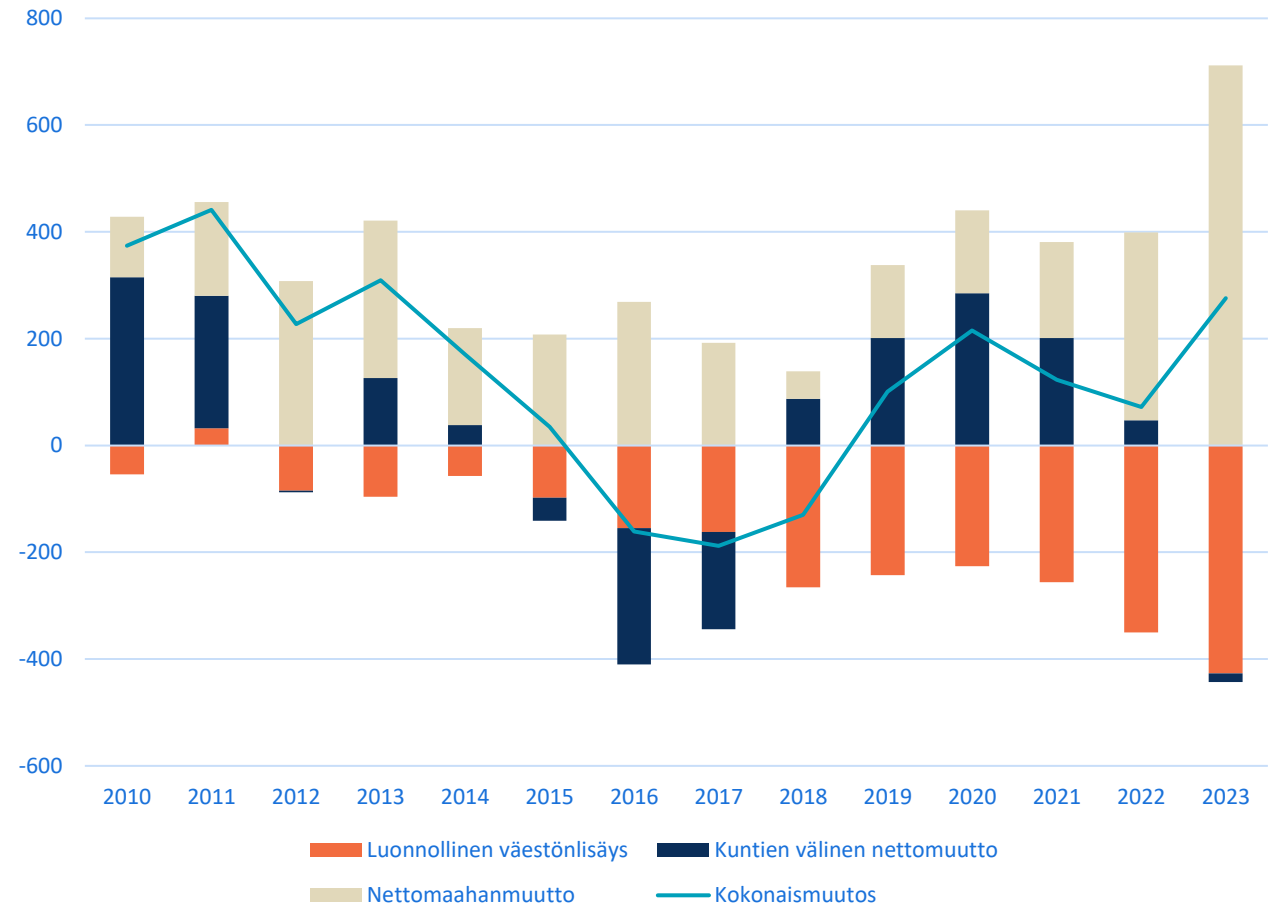
Kaupungin väestönkehitys 2000-luvulla

Väestönkehitys osatekijöittäin 1/2

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan toteutuneen väestönkehityksen osatekijöitä, eli muuttujia, jotka muodostavat Hämeenlinnan väestönkehityksen.

- Hämeenlinnan väkiluku on kasvanut yhteensä 1 490 henkilöllä vuosien 2010-2023 aikana ja 787 henkilöllä vuosien 2018-2023 aikana.
- Hämeenlinnan luonnollinen väestönlisäys** (syntyneet – kuolleet) on ollut negatiivista koko tarkastelujakson ajan (pl. vuosi 2011). Luonnollisen väestönlisäyksen negatiivisuus on voimistunut merkittävästi tarkastelujakson aikana. **Koko tarkastelujakson aikana Hämeenlinnassa kuoli 2 400 henkilöä enemmän kuin syntyi.**
- Kuntien välinen nettomuutto** (kuntaan muuttaneet – kunnasta muuttaneet) on vaihdellut Hämeenlinnassa tarkastelujaksolla. Viime vuosina Hämeenlinna on saanut selkeitä muuttovoittoja kuntien välisestä nettomuutosta, vuosina 2019-2021 se sai muuttovoittoa yli 200 henkilöä/vuosi. Kuitenkin viimeisen kahden vuoden aikana Hämeenlinnan asema maan sisäisessä muuttoliikkeessä on heikentynyt merkittävästi, heijastellen ylipäätään viime vuosien muuttoliikkeen laajempia kansallisia muutoksia.
- Nettomaahanmuutto** (maahanmuutto – maastamuutto) on ollut positiivista jokaisena vuotena Hämeenlinnassa tarkastelujakson aikana. **Maahanmuutosta saadut muuttovoitot ovat kasvaneet erittäin voimakkaasti vuosien 2022 ja 2023 aikana.** Vuoden 2023 poikkeavan suuria muuttovoittoja selittävät etenkin ukrainalaisten kotikuntavalinnat, mutta myös muu maahanmuutto Hämeenlinnaan on lisääntynyt. Maahanmuuton merkityksen nopea kasvu koskettaa myös muita keskisuuria ja suuria kaupunkeja. **Maahanmuutto on muodostunut tärkeimmäksi kaupungin kasvun välineeksi 2020-luvulla.**

Väestönkehityksen osatekijät 2010-2023

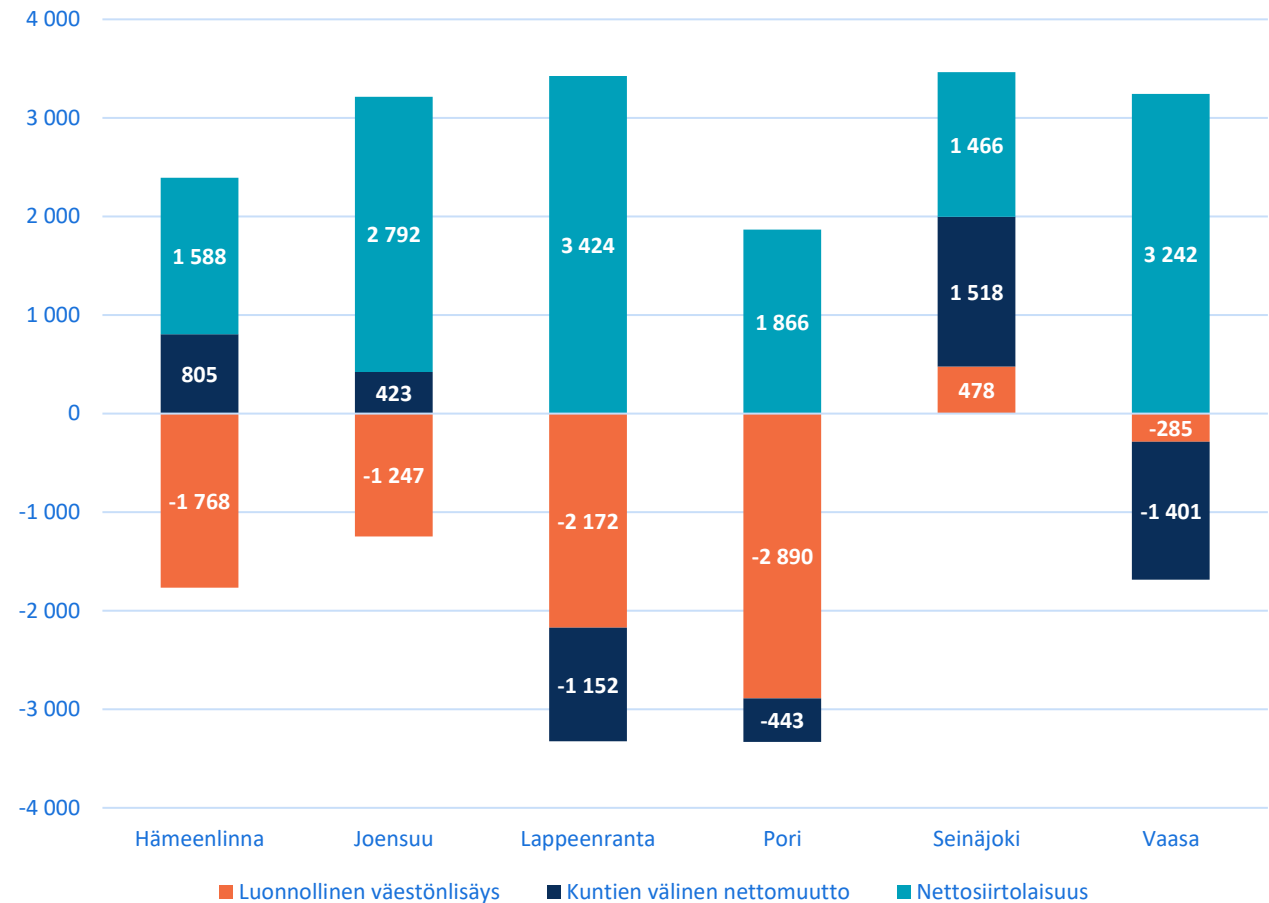

Väestönkehitys osatekijöittäin 2/2

Kuviossa on kuvattu Hämeenlinnan väestönkehityksen osatekijöitä verrattuna verrokkikaupunkeihin.

- Kaikissa tarkastelun kaupungeissa Poria lukuun ottamatta väestö kasvoi vuosien 2018-2023 aikana. Voimakkainta määrällinen ja suhteellinen väestönkasvu oli tarkastelujakson aikana Seinäjoella, jossa väkiluku kasvoi 2 872 henkilöllä.
- **Luonnollinen väestönlisäys** oli negatiivista kaikissa muissa kaupungeissa paitsi Seinäjoella. Hämeenlinnassa luonnollinen väestönlisäys oli Porin ja Lappeenrannan jälkeen negatiivisinta tarkastelussa olevista kaupungeista, joskin ero Joensuuhun on etenkin väestöpohjaan suhteutettuna vähäinen.
- **Kuntien välinen nettomuutto** oli positiivista tarkasteltavista kaupungeista Seinäjoella, Hämeenlinnassa ja Joensuussa. Muut kunnat kärsivät tappioita maan sisällä, joista etenkin Vaasan muuttotappiot ovat huomattavan suuret. Hämeenlinnan muuttovoitot olivat Seinäjoen jälkeen suurimmat tarkastelun kaupungeista.
- **Nettomaahanmuutto** oli positiivista kaikissa tarkastelun kaupungeissa. Hämeenlinna sai Seinäjoen jälkeen toiseksi vähiten muuttovoittoa nettomaahanmuutosta tarkastelujakson aikana, joskin väestöpohjaan suhteutettuna Hämeenlinnan muuttovoitot ulkomailta vastasivat Porin muuttovoittoja.

Väestönkehityksen osatekijät 2018-2023

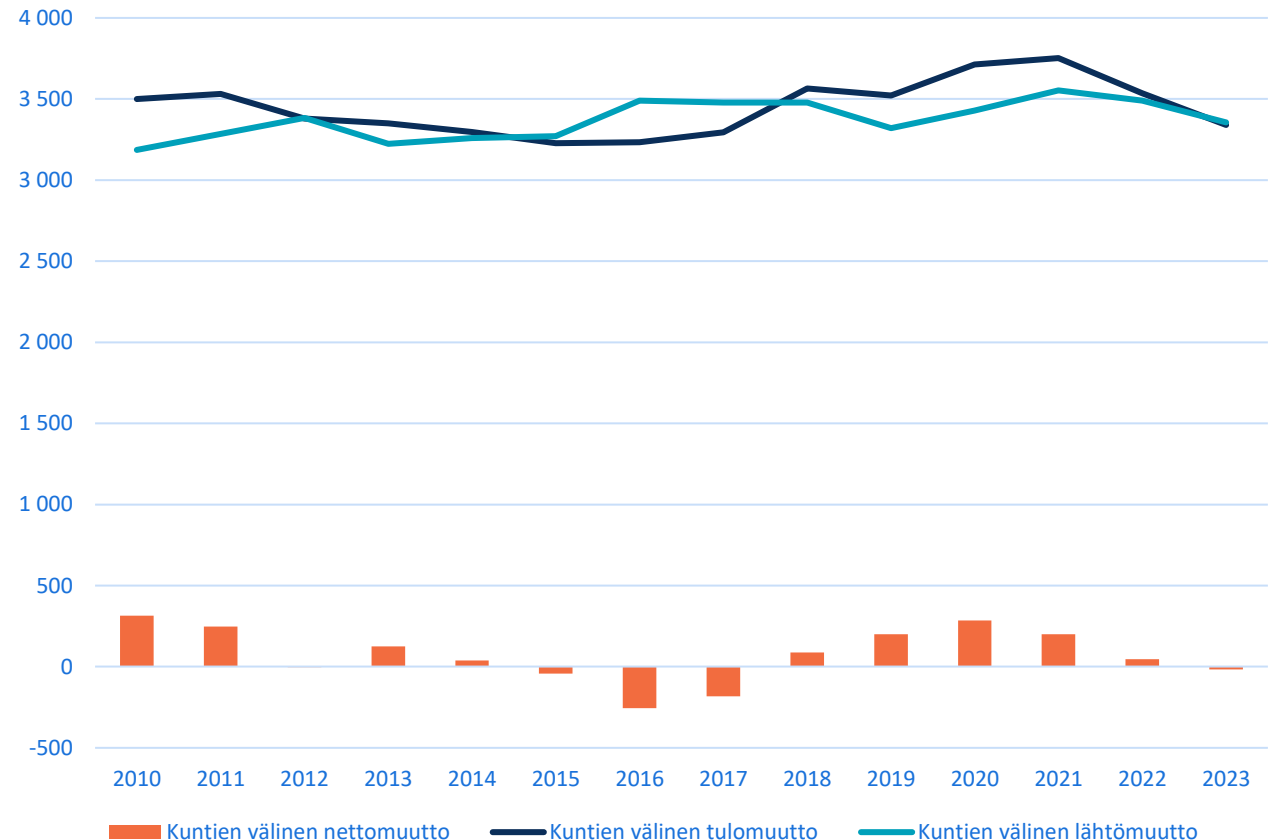

Tulo- lähtö- ja nettomuutto maan sisällä

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan kuntien välistä tulo-, lähtö- ja nettomuuttoa vuosien 2010-2023 aikana.

- Hämeenlinnaan muutti muista kunnista 48 000 henkilöä vuosien 2010-2023 aikana. Tulomuuttojen trendi oli laskeva 2010-luvun alku- ja keskivaiheilla, mutta 2010-luvun lopulla ja 2020-luvun alussa tulomuuttojen määrä kasvoi voimakkaasti.
- Hämeenlinnasta muutti muihin kuntiin yhteensä 47 200 henkilöä. Pitkän ajanjakson lähtömuuttojen trendi on ollut kasvava, mutta vuositason vaihtelu on suurta: etenkin vuosien 2016-2017 suuret tappiot selittyvät lähtömuuton kasvulla. Viime vuosina lähtömuuttojen määrä on vähentynyt.
- **Vuosien 2020-2021 suuret muuttovoitot perustuivat etenkin tulomuuton kasvuun.** Vuonna 2019 muuttovoittojen kasvu oli seurausta taas lähtömuuttojen poikkeuksellisen vähäisestä tasosta. **Vuosien 2022-2023 heikentynyt nettomuuton tase selittyy pelkästään tulomuuttojen vähenemisellä,** sillä myös lähtömuuttojen määrä laski samaan aikaan: ylipäättään muuttoliikkeen volyyymi Hämeenlinnaan ja Hämeenlinnasta laski merkittävästi vuosina 2022-2023

Kuntien välinen tulo-, lähtö- ja nettomuutto 2010-2023

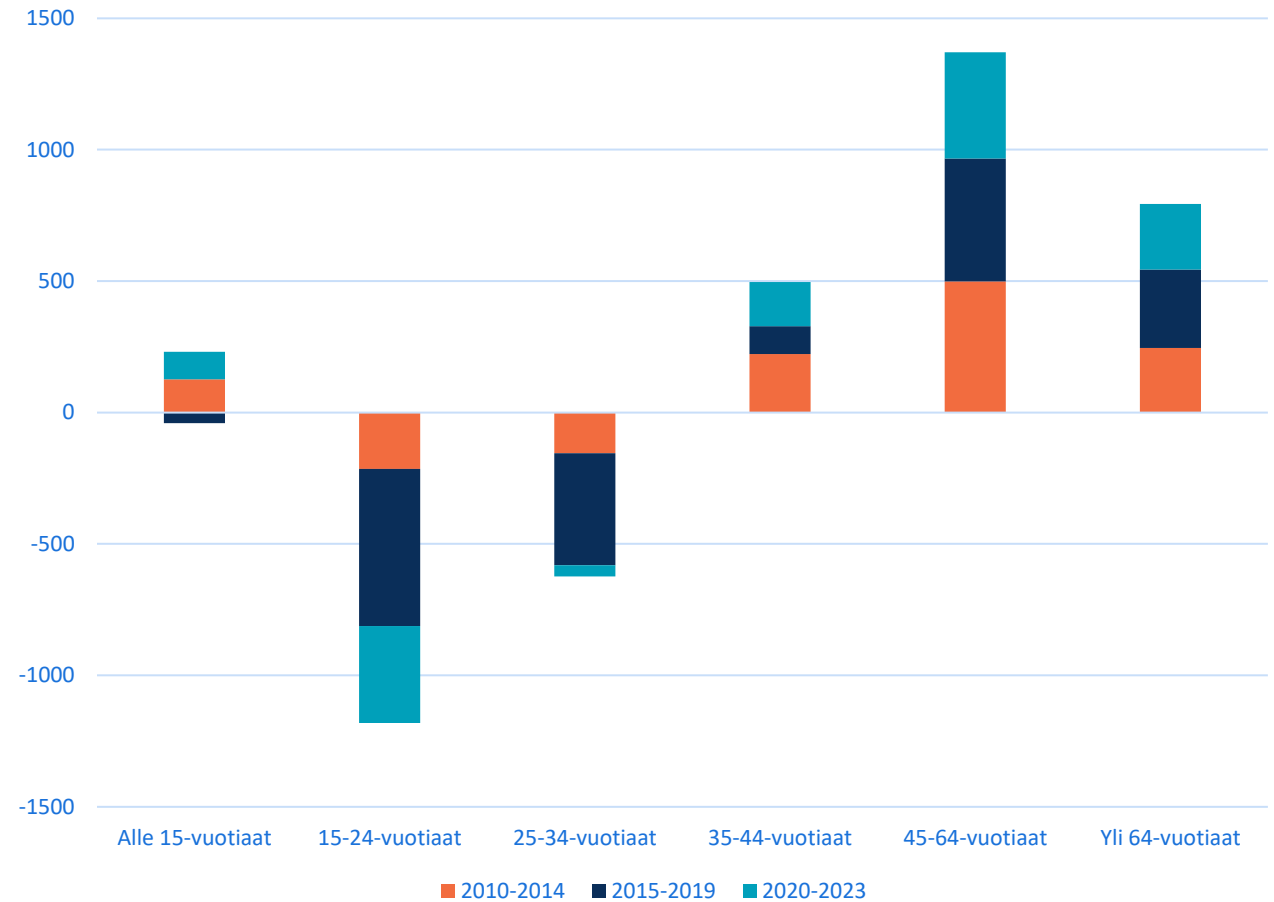

Kuntien välinen netto- muutto iän mukaan

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan kuntien välistä nettomuuttoa vuosien 2010-2023 aikana iän mukaan.

- Hämeenlinnan kuntien välisen nettomuuton ikärakenne on jossain määrin poikkeava keskiuureksi kaupungiksi. **Hämeenlinna saa suurta muuttovoittoa etenkin iäkkäämmistä muuttajista**, etenkin yli 45-vuotiaista saadut muuttovoitto ovat poikkeavan suuria.
- **Hämeenlinna kärsii merkittäviä muuttotappiota nuorten ja nuorten aikuisten ikäryhmissä** (15-34-vuotiaat), mutta saa maltillista muuttovoittoa lasten ryhmästä, heijastellen kaupungin vetovoimaa lapsiperheiden ryhmässä. Kaupunki saa pientä muuttovoittoa myös 35-44-vuotiaiden ryhmästä.
- 2020-luvulla kaupungin asema on vahvistunut etenkin lasten ja 25-34-vuotiaiden muuttajien ryhmässä. Etenkin nuorten ryhmän muuttotappiot ovat kuitenkin säilyneet merkittävinä 2020-luvun aikana, esimerkiksi vuoden 2023 heikko muuttoliikkeen tase johtui erityisesti nuorten ryhmässä kärsityillä merkittävillä muuttotappioilla.

Kuntien välinen nettomuutto iän mukaan 2010-2022

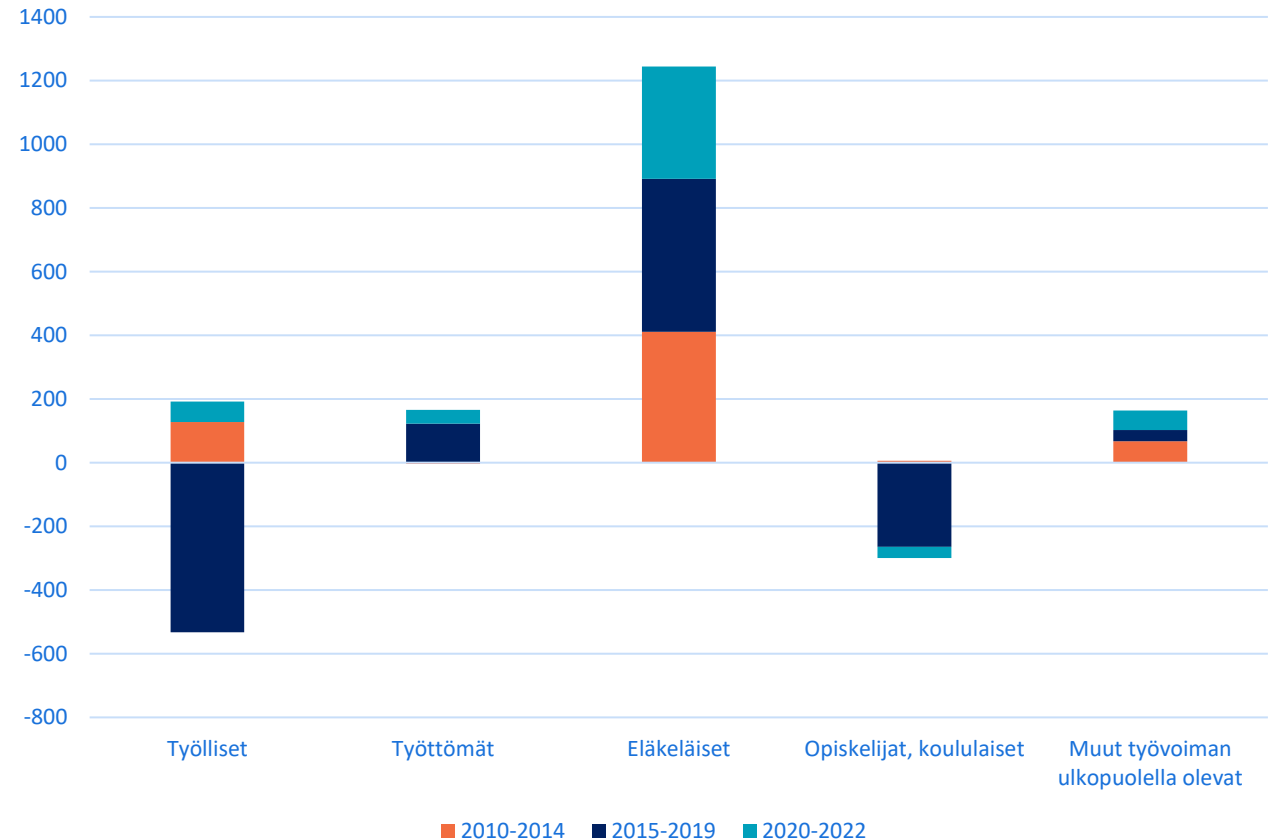

Kuntien välinen nettomuutto pääasiallisen toiminnan mukaan

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan kuntien välistä nettomuuttoa pääasiallisen toiminnan mukaan vuosien 2010-2022 aikana.

- **Hämeenlinna on saanut ja saa yhä valtavaa muuttovoittoa eläkkeellä jo olevista muuttajista.** Nämä muuttovoitot ovat säilyneet suurina koko 2010 ja 2020-luvun. Hämeenlinna sai myös maltillisia muuttovoittoja työttömistä ja työvoiman ulkopuolisista muuttajista, mutta vuositasolla nämä muuttovoitot olivat hillittyjä.
- **Vuosien 2010-2022 aikana Hämeenlinna kärsi muuttotappioita työllisten ja opiskelijoiden ryhmissä,** etenkin vuosien 2015-2019 aikana työllisten ryhmässä kärsityt tappiot olivat suuria. 2020-luvulla kaupungin tappiot opiskelijoiden ryhmässä ovat kuitenkin vähentyneet ja kaupunki on alkanut saamaan maltillista muuttovoittoa työllisistä.

Kuntien välinen nettomuutto pääasiallisen
toiminnan mukaan 2010-2022

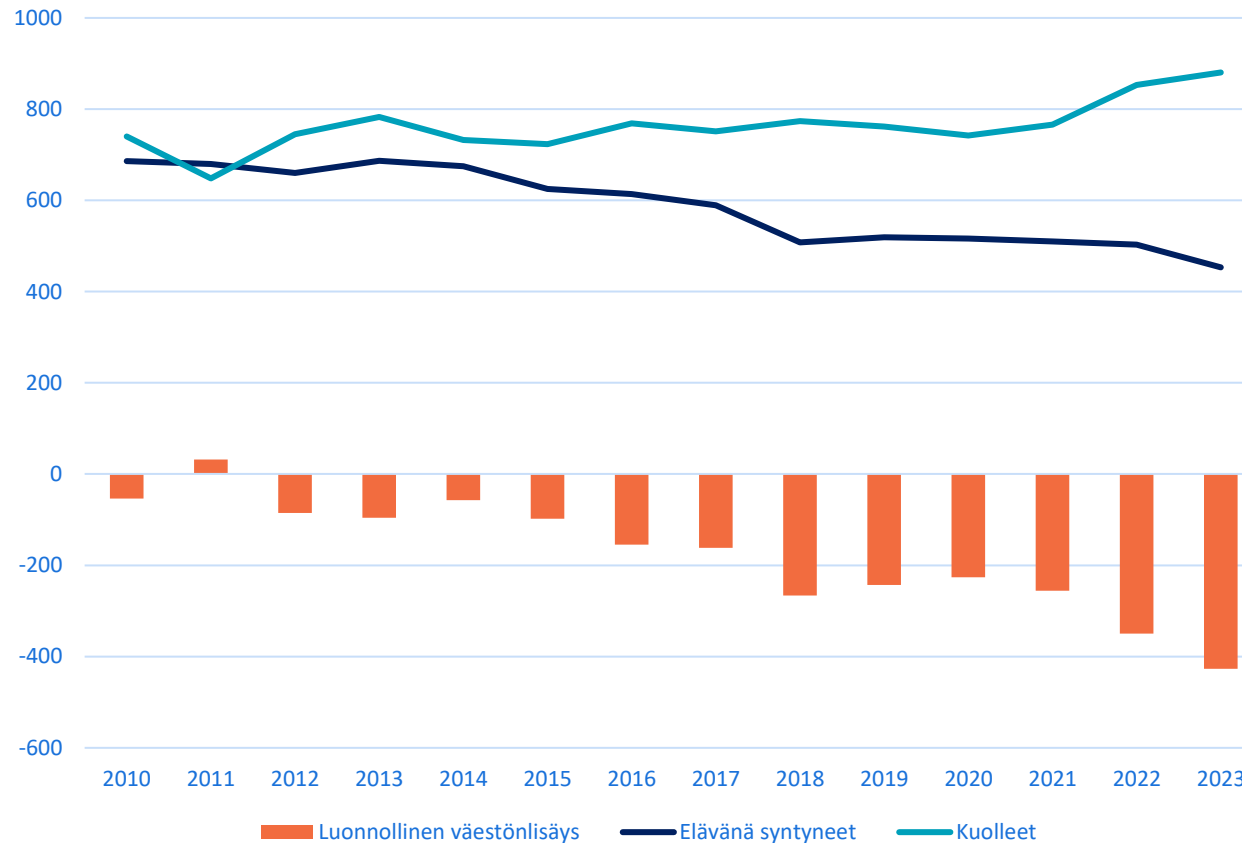
Syntyneet, kuolleet ja luonnollinen väestönlisäys

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan syntyneitä, kuolleita ja luonnollista väestönlisäystä vuosien 2010-2023 aikana.

- Kuolleiden** määrä on kasvanut maltillisesti 2010-luvulla pitkän ajanjakson trendillä, joskin vuositasen vaihtelut ovat suuria molempiin suuntiin. Keskimääräisenä vuotena Hämeenlinnassa tulisi laskennallisesti kuolla hieman alle 800 henkilöä. **Vuosien 2022-2023 kuolleiden määrä on ollut poikkeavan suuri**, kuolleiden määrä on ollut noin 10 prosenttia odotettua suurempi eli kaupungissa on ollut ns. ylikuolleisuutta. Tämä vastaa muun maan kuolleisuuden muutoksia, mutta on (todennäköisesti) väliaikainen muutos pandemian seurauksena.
- Syntyneiden** määrä laski Hämeenlinnassa muun maan tavoin erittäin voimakkaasti 2010-luvulla. **2010-luvun alussa kaupungissa syntyi noin 680 lasta vuodessa, 2020-luvulla enää noin 500 lasta.** Syntyneiden lasten määrä vähenikin 27 prosentilla. Muutos on linjassa muun maan kanssa. Syntyneiden määrä oli suhteellisen stabiili 2010-luvun lopusta vuoteen 2022, mutta vuonna 2023 syntyneiden määrä laski ennätyksellisen matalalle tasolle (tämäkin vastaa koko maan trendiä).
- Luonnollinen väestönlisäys on muuttunut erittäin negatiiviseksi etenkin syntyneiden laskun takia.** Vuosien 2022-2023 ylikuolleisuus on korostanut tätä negatiivista kehitystä, mutta kuolleisuuden palautuessa odotetulle tasolle luonnollinen väestönlisäys säilyy erittäin negatiivisena.

Syntyneet, kuolleet ja luonnollinen väestönlisäys
Hämeenlinnassa 2010-2023

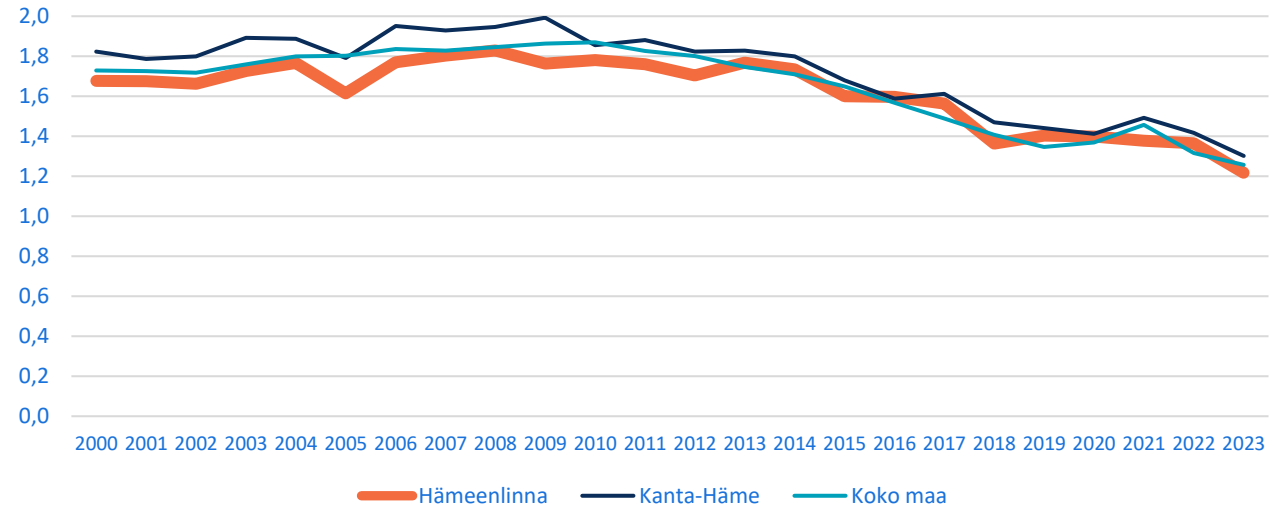

Syntyvyyden lasku tarkemmin

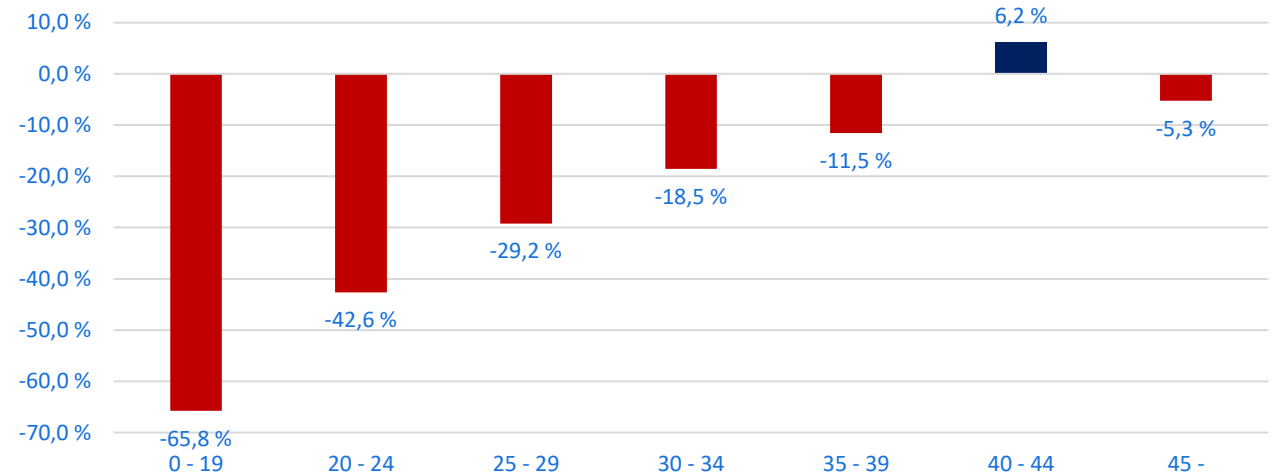
Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan kokonais- ja erikoishedelmällisyyslukujen kehitystä. Hedelmällisyysluvut kertovat syntyvyyden kehityksestä ilman väestönkehityksen vaikutusta.

- Kokonaishedelmällisyysluku kuvaa, kuinka monta lasta yksittäiselle naiselle syntyi ikävuosien 15-49 aikana, jos syntyvyys säilyy kyseisen vuoden tasolla** (tämä eroaa lopullisesta lapsiluvusta, joka on yleensä suurempi). Erikoishedelmällisyysluku (alemassa kuviossa) kuvaa samaa viisivuosikausissa.
- Hämeenlinnan yksilötason syntyvyys on laskenut erittäin voimakkaasti.** Kokonaishedelmällisyysluku laski 23,4 prosentilla 2010-luvun alun ja 2020-luvun alun välillä. Muutos on hyvin suuri, mutta vastaa muun Kanta-Hämeen kehitystä ja on jopa hieman koko maan kehitystä maltillisempi.
- Syntyvyys laski käytännössä kaikissa relevanteissa ikäryhmissä (40-44 vuotiaille syntyy vuodessa vain noin 20 lasta). **Muutos on kuitenkin erityisen suuri alle 30-vuotiaiden ryhmissä ja hillitympi yli 30-vuotiaiden ryhmässä.** Tämä heijastelee myös koko maassa tapahtunutta ensisynnyttäjän keski-ikä nopeaa kasvua 2010-luvulla.
- Syntyneiden määrän lasku perustuu lähes täysin yksilötason syntyvyyden laskuun,** vain 10 prosenttia syntyneiden määrän laskusta johtuu väestörakenteesta tapahtuneista muutoksista. **Muutoksen voimakkuutta kuvaa syntyvyyden lasku käytännössä kaikissa ikäryhmissä yksittäisten ryhmien sijaan.**

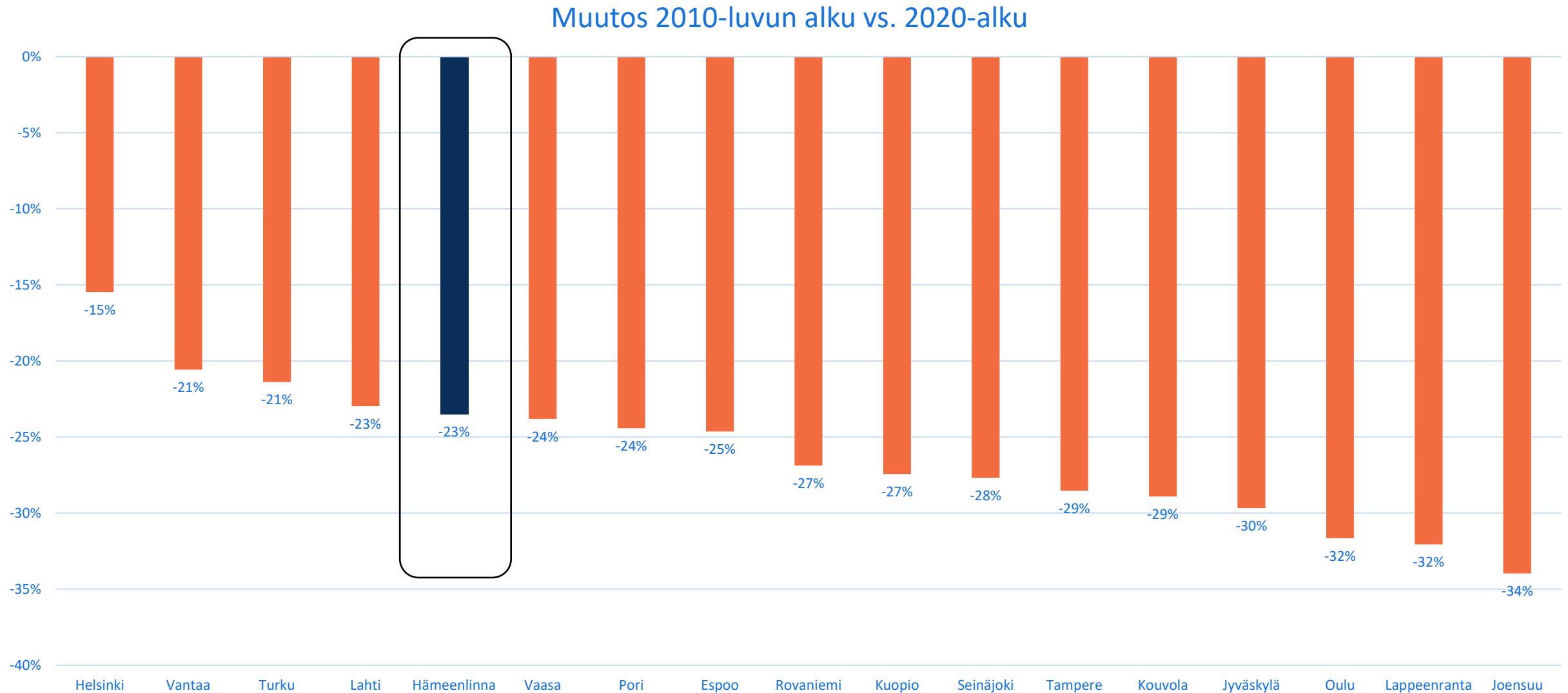
Kokonaishedelmällisyysluvun kehitys 2000-2023

Muutos erikoishedelmällisyysluvuissa, 2010-luvun alku vrt. 2021-2023

Kokonaishedelmällisyysluvun kehitys suuret ja keskisuuret kaupungit

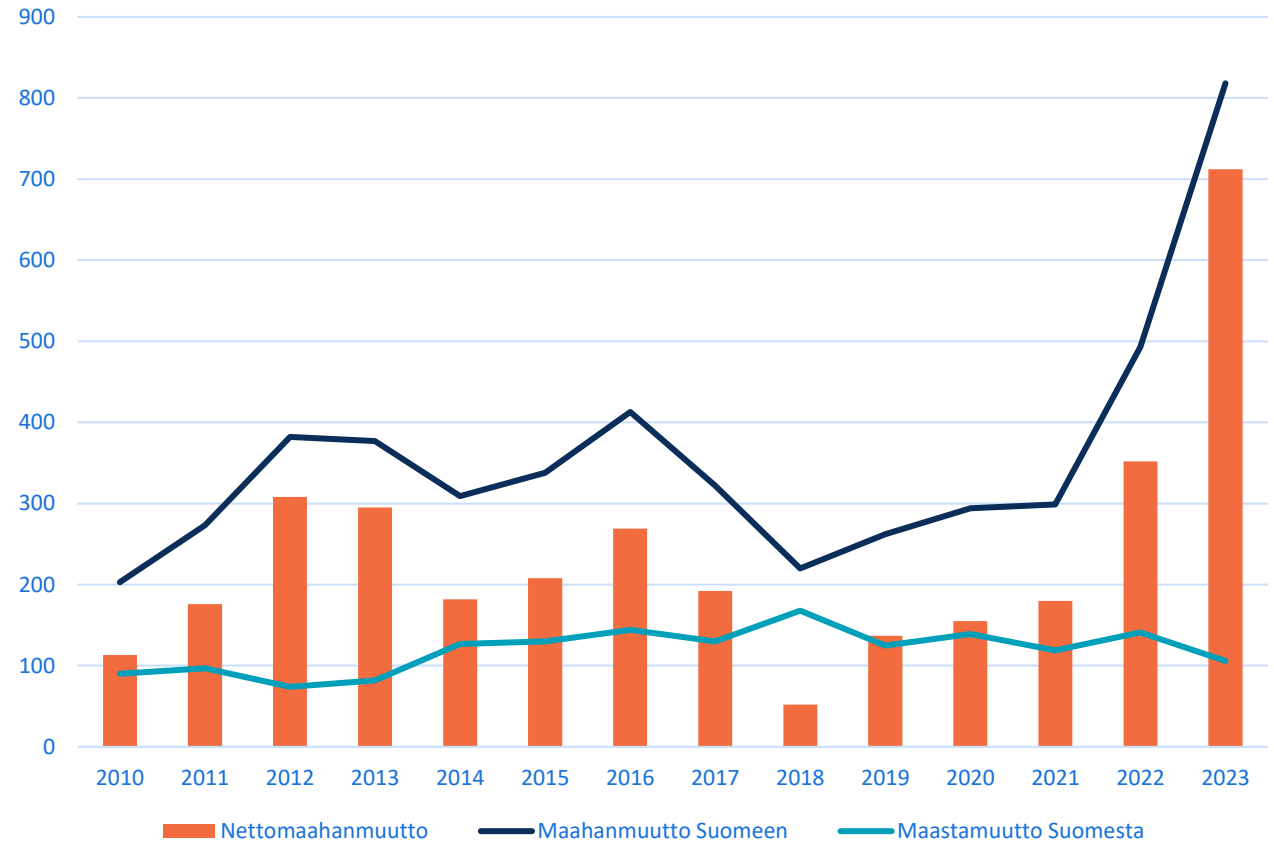

Maahan-, maasta- ja nettomaahanmuutto

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan maahan-, maasta- ja nettomaahanmuuttoa vuosien 2010-2023 aikana.

- Hämeenlinnaan muutti ulkomailta yhteensä 5 003 henkilöä eli keskimäärin 357 henkilöä vuodessa vuosina 2010-2023. Vuositason vaihtelu on kuitenkin ollut erittäin suurta, yksittäisinä vuosina maahanmuuttojen määrä on jäänyt vain noin 100 henkilöön. **Maahanmuuttojen määrä kasvoi erittäin voimakkaasti vuosien 2022 ja 2023 aikana**, ylittäen molempina vuosina aiemman ennätystason.
- Hämeenlinnasta muutti ulkomaille yhteensä 1 672 henkilöä eli keskimäärin 119 henkilöä vuodessa vuosina 2010-2023. Myös maastamuutoissa vuosittaiset muutokset ovat kohtuullisen suuria, mutta näiden vaikutus Hämeenlinnan väestönkehityksen kannalta on vähäinen pienen volyymin takia. **2020-luvulla maastamuuttojen määrä ei ole kasvanut maahanmuuton tavoin.**
- Hämeenlinna sai ulkomailta muuttovoittoa yhteensä 3 331 henkilöä eli keskimäärin 238 henkilöä vuodessa vuosien 2010-2023 aikana. **Vuosien 2022 ja 2023 erittäin suuret muuttovoitot ovat seuraus maahanmuuton voimakkaasta kasvusta**, sekä vuonna 2022 että vuonna 2023 kaupunki sai historiallisen suuria muuttovoittoja kansainvälisestä muuttoliikkeestä.

Maahan-, maasta- ja nettomaahanmuutto 2010-2023

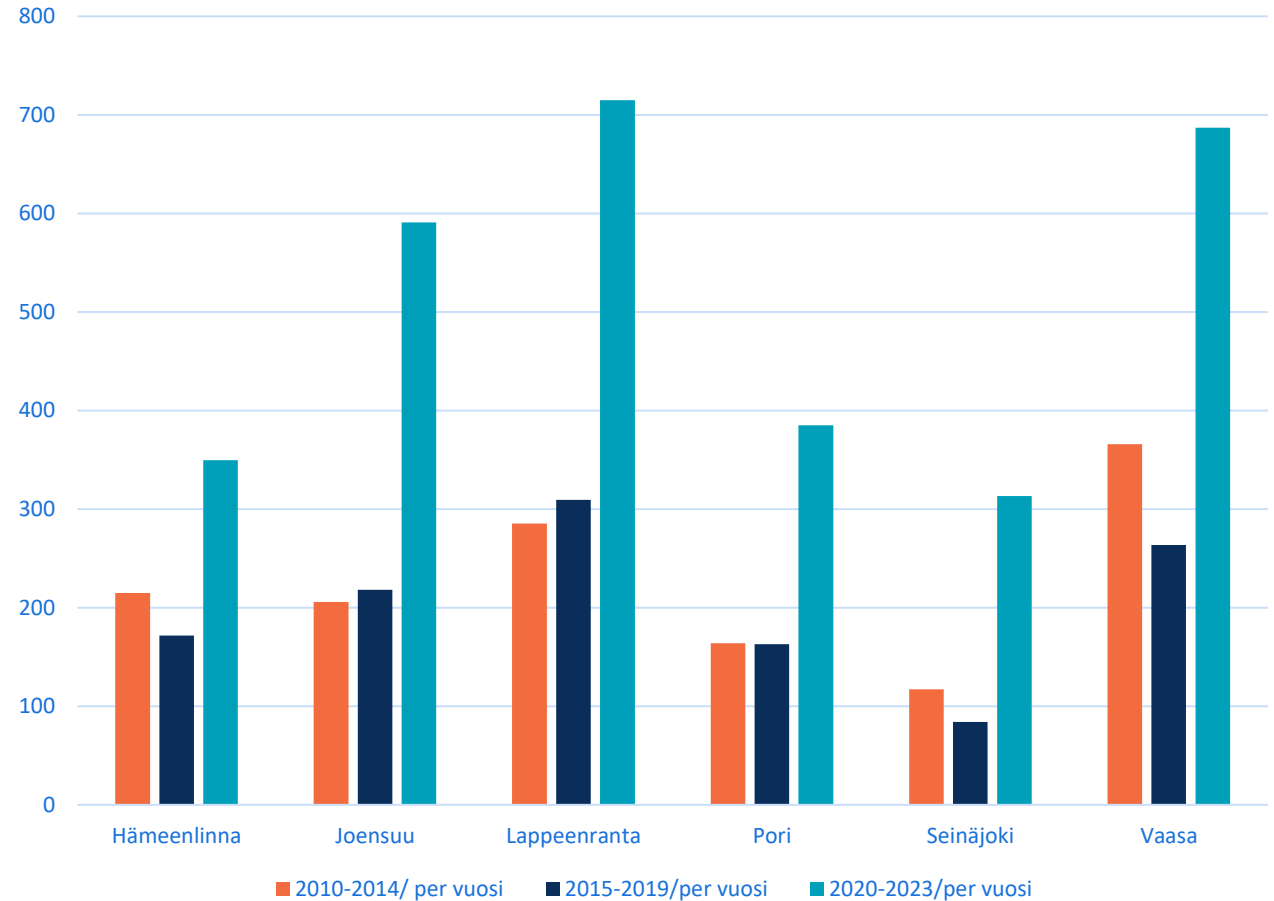

Nettomaahanmuutto vertailtuna

Kuviossa on vertailtu keskisuurten kaupunkien nettomaahanmuuttoa vuosien 2010-2023 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu vastaavasti maahan- ja maastamuuttoa.

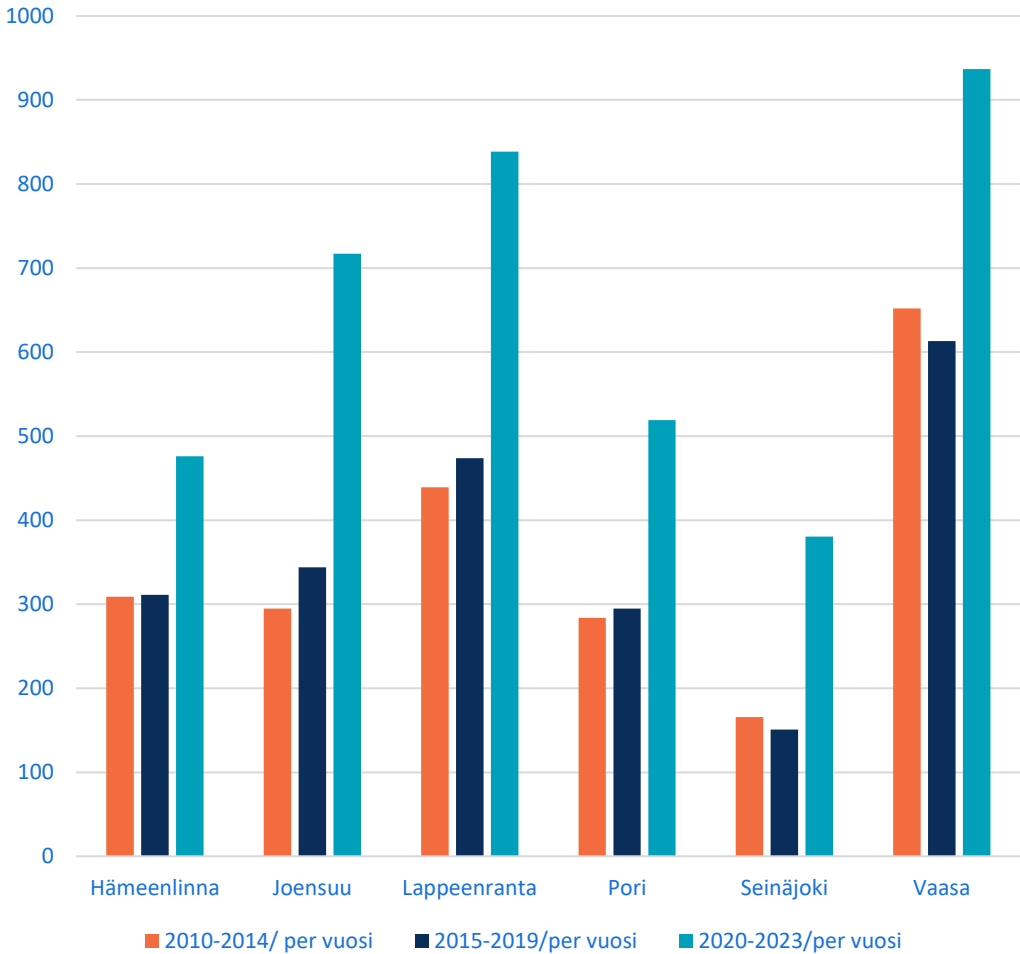
- **Kansainvälisestä muuttoliikkeestä saadut muuttovoitot kasvoivat kaikissa tarkastelun kaupungeissa vertaillessa vuosia 2020-2023 aikaisempiin ajanjaksoihin.** Ulkomailta saadut muuttovoitot kasvoivat saman ajanjakson aikana myös tarkastelun kaupunkeja pienemmissä ja suuremmissa kaupungeissa.
- **Muuttovoitot kasvoivat määrällisesti eniten Lappeenrannassa, Vaasassa ja Joensuussa vuosien 2010-2023 aikana.** Suhteellisesti tarkasteltuna muuttovoitot kasvoivat eniten Seinäjoella, Joensuussa ja Hämeenlinnassa ajanjakson aikana.
- **2020-luvulla Hämeenlinnan muuttovoitot olivat Seinäjoen jälkeen vähäisimmät.** Toisaalta Hämeenlinnan vuosien 2020-2023 ulkomailta saamat muuttovoitot olivat suuremmat kuin missään verrokkikaupungissa vuosien 2015-2019 aikana (vuotta kohden).

Nettomaahanmuutto 2010-2023

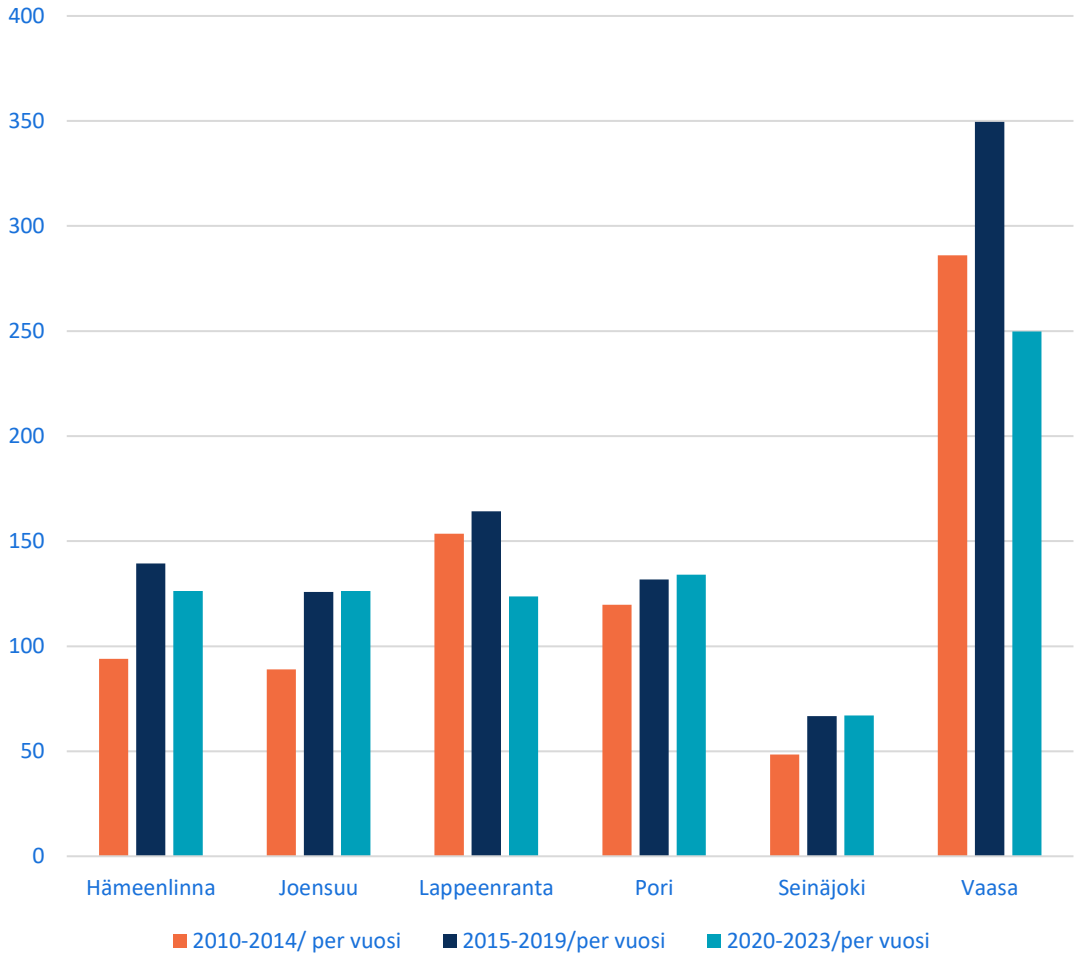

Maahan- ja maastamuutto vertailtuna

Maahanmuutto 2010-2023

Maastamuutto 2010-2023

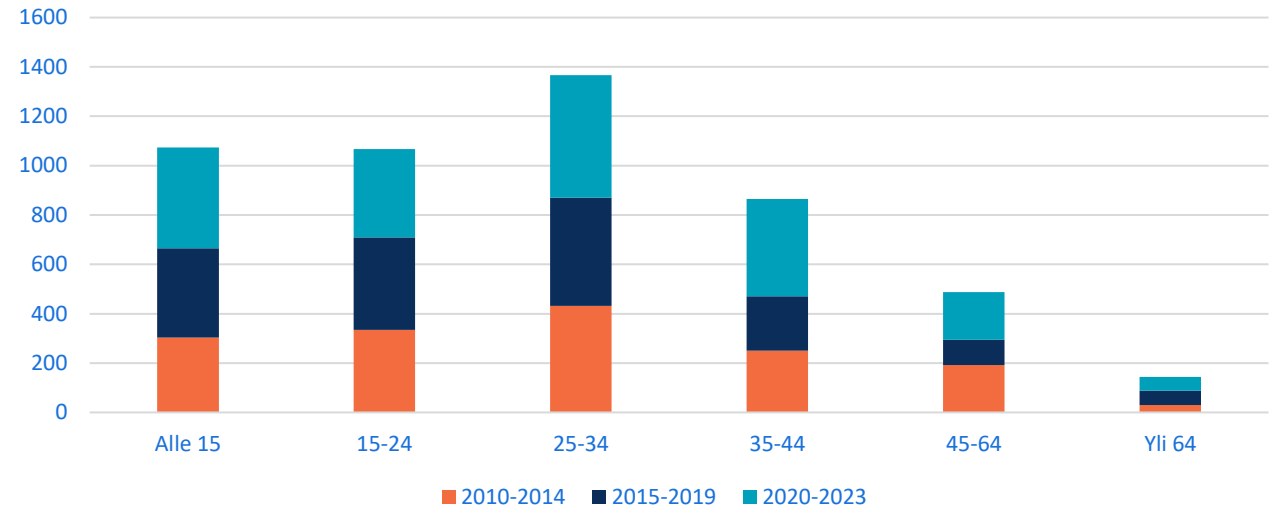

Maahanmuutto ja nettomaahanmuutto ikäryhmittäin

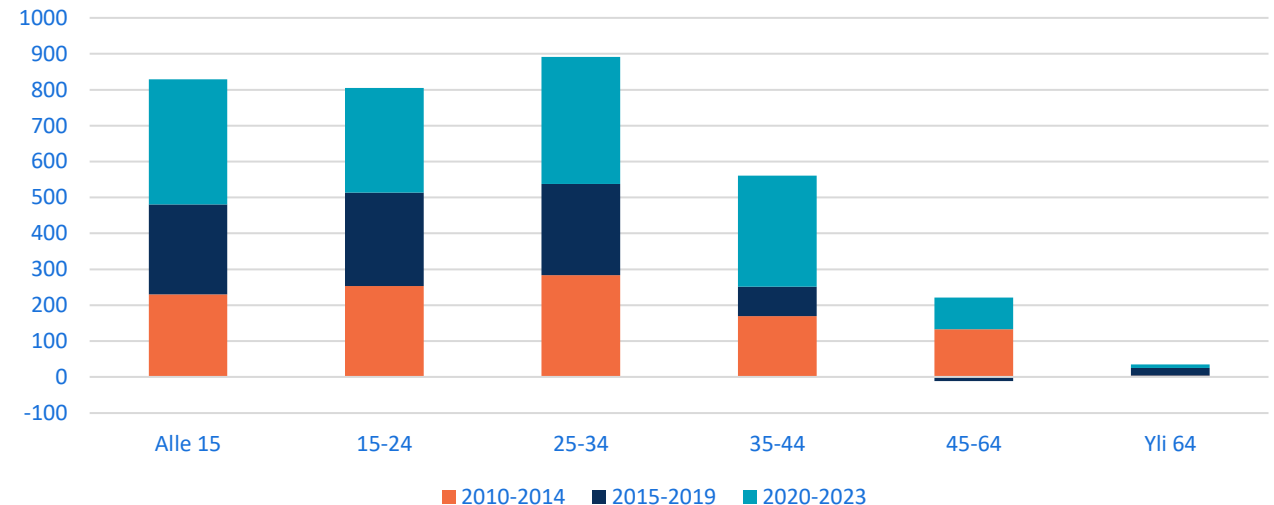
Kuviossa on tarkasteltu maahanmuuttoa ja nettomaahanmuuttoa ikäryhmittäin vuosien 2010-2023 aikana.

- Hämeenlinnaan muutetaan ulkomailta etenkin alle 35-vuotiaiden ikäryhmissä. Rakenne on hyvin tyypillinen, eikä eroa merkittävästi esimerkiksi koko maan maahanmuuton rakenteesta. Erityisen paljon kaupunkiin muutetaan 25-29- ja 30-34-vuotiaiden ikäryhmissä, mutta myös lasten ja nuorten ryhmissä muuttoliike on huomattavaa. 34-44-vuotiaiden ryhmässä tapahtuu vielä merkittävää muuttoliikettä. → **2020-luvulla maahanmuutto lisääntyi kaikissa ikäryhmissä, muutos oli hillityin nuorten (15-24-vuotiaiden) ryhmässä.**
- Hämeenlinna sai muuttovoittoa ulkomailta kaikista ikäryhmistä vuosina 2010-2023. Ikäryhmittäin tarkasteltuna suurimmat muuttovoitot tulivat 20-39-vuotiaiden viisivuotisikäryhmissä vuosina 2010-2023, joskin **myös lasten ryhmästä saadut muuttovoitot ovat erittäin suuria**, ja kompensoivat osin syntyneiden voimakkaan laskun vaikutuksia.
- 2020-luvun muuttovoittojen kasvu näkyi kaikissa ikäryhmissä**, joskin erityisen suuri muutos tapahtui 34-44-vuotiaiden sekä lasten ryhmissä. Myös muuttovoitot nuorista kasvoivat, vaikka maahanmuutossa muutos oli hillitympi, sillä nuorten maastamuutto väheni.

Maahanmuutto ikäryhmittäin 2010-2023

Nettomaahanmuutto ikäryhmittäin 2010-2023

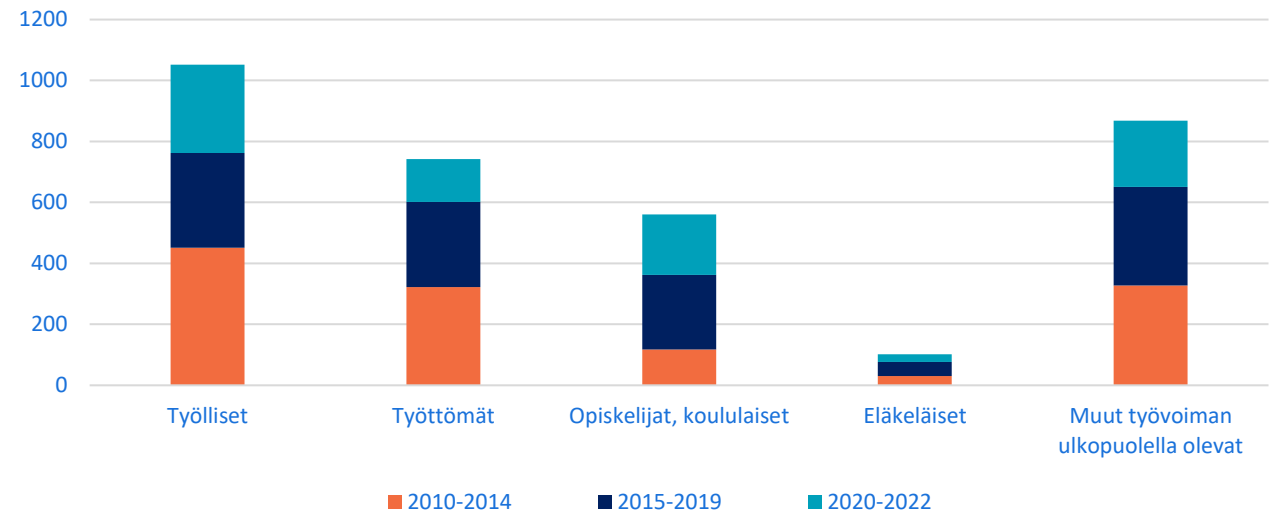

Maahan- ja nettomaahanmuutto toiminnallisen aseman mukaan

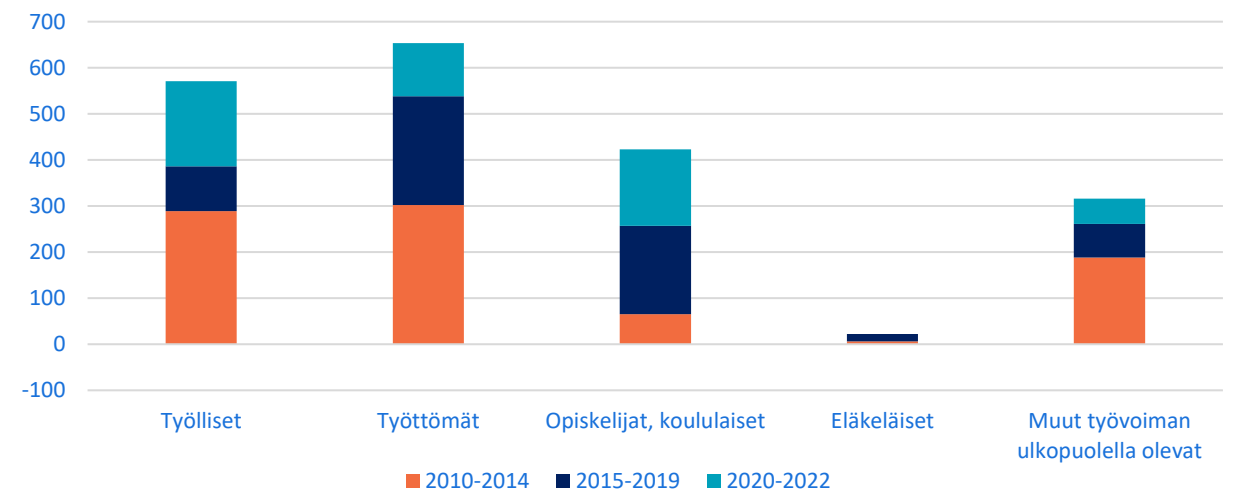
Kuvioissa on tarkasteltu Hämeenlinnan maahanmuuttoa ja nettomaahanmuuttoa toiminnallisen aseman mukaan vuosien 2010-2022 aikana.

- **Hämeenlinnaan muuttaneista maahanmuuttajista suurin ryhmä vuosina 2010-2022 olivat työlliset.** Yhteensä Hämeenlinnaan on muuttanut 1 052 työllistä eli keskimäärin 81 työllistä vuodessa vuosien 2010-2022 aikana.
- Kuitenkin työllisten lisäksi työvoiman ulkopuolella olevat ja työttömät muodostivat huomattavan suuret maahanmuuttajien ryhmät, yhteenlaskettuna **noin puolet maahanmuuttajista olivat muuttovuoden lopussa työttömiä tai työvoiman ulkopuolisia** (ei sis. eläkeläisiä, opiskelijoita tai lapsia).
- 2020-luvulla ja etenkin vuonna 2022 kasvanut maahanmuutto selittyi etenkin työllisten ja opiskelijoiden muuttojen määrän kasvuna. Työttömien ja työvoiman ulkopuolisten ryhmässä ei taas tapahtunut relevantteja muutoksia.
- Koska Hämeenlinnasta muuttaa ulkomaille etenkin työllisiä, työllisistä saadut muuttovoitot ovat hillitympiä kuin maahanmuuton rakenteesta voi olettaa. Sen sijaan työttömistä saadut muuttovoitot ovat olleet huomattavan suuria, joskin **2020-luvulla työttömistä ulkomailta saadut muuttovoitot ovat vähentyneet ja työllisistä saadut muuttovoitot ovat kasvaneet.** Myös opiskelijoista ulkomailta saadut muuttovoitot ovat kasvaneet 2020-luvulla.

Maahanmuutto 2010-2022 toiminnallisen aseman* mukaan

Nettomaahanmuutto 2010-2022 toiminnallisen aseman* mukaan

*Toiminnallinen asema perustuu muuttovuoden viimeiseen päivään

Lähde: Tilastokeskus, muuttaneiden taustatiedot -tietokanta

Huomioita väestönkehityksessä aiempaan ennusteeseen verrattuna

Väestönkasvun rakenteen muutos on ollut huomattavan suuri ennustejakson jälkeen. Maahanmuuton hyvin voimakas kasvu on ylläpitänyt väestön kohtuullista kasvua, mutta muut väestönkehityksen osatekijät ovat kehittyneet heikosti 2020-luvun aikana.

→ **Väestönkasvun rakenteen muutos altistaa kaupunkia aiempaa suuremmalle epävarmuudelle** tulevassa väestönkehityksessä. Lisäksi tämä korostaa veto- ja pitovoiman sekä riittävän (ja oikein sijoittuvan) asuntotuotannon merkitystä).

Kaupungin asema maan sisäisessä muuttoliikkeessä on heikentynyt 2020-luvun alun tasosta, mutta vastaa edeltävän suunnitteen välimuotoskenaariota. Maan sisäisen muuttoliikkeen rakenne on säilynyt suhteellisen muuttumattomana: kaupunki saa yhä valtavia muuttovoittoja eläkeläisistä ja maltillisia muuttovoittoja lapsiperheistä, mutta menettää nuoria ja nuoria aikuisia.

→ Huomionarvoisesti etenkin tulomuuton vaihtelu on Hämeenlinnassa huomattavan suurta ja selittää kasvupiikkejä ensisijaisesti.

Syntyvyyden kehitys on ollut heikkoa 2020-luvulla ja vuoden 2023 syntyvyys laski poikkeuksellisen matalalle tasolle. Syntyvyyden voimakas lasku selittyy yksilötason syntyvyyden laskulla, joka ulottuu *de facto* kaikkiin merkittäviin synnyttäjien ikäryhmiin. Tämä myös korostaa muutoksen pysyvyyttä.

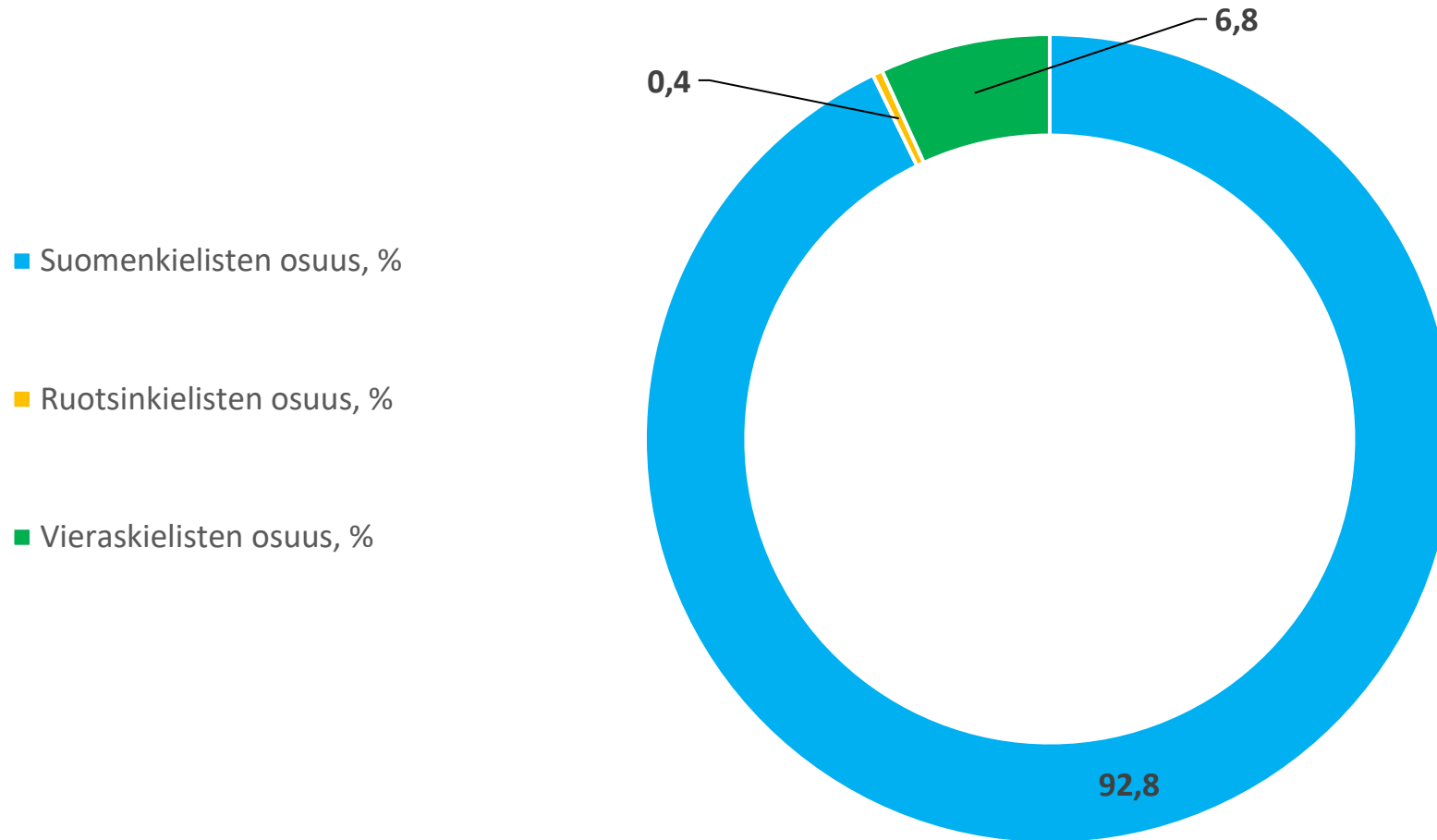
Hämeenlinnassa muun maan tavoin kuolleiden määrä on ollut epänormaalin korkea vuosien 2022-2023 aikana. Tämä on voimistanut luonnollisen väestönlisäyksen negatiivisuutta entisestään. Tämä muutos on kuitenkin todennäköisesti väliaikainen, korona-pandemian seuraus, pidempiaikaisena muutoksena tämä vaikuttaisi hyvin negatiivisesti etenkin iäkkään väestön kehitykseen.

→ **Kaupungissa oli noin 10 prosenttia enemmän kuolleita verrattuna odotettuun arvoon vuosien 2022-2023 välillä.** Kuolleisuuden elpyminen matalammalle tasolle vahvistaa kohtuullisesti lähivuosien väestönkehitystä Hämeenlinnassa.

1.2 Hämeenlinnan maahanmuutto ja vieraskielinen väestö

Katsaus kaupungin maahanmuuttoon ja maahanmuuttajataustaiseen väestöön

Väestöprofiili kieliryhmän mukaan

Hämeenlinnan ja verrokkialueiden maahanmuuton väestöprofiili 2023

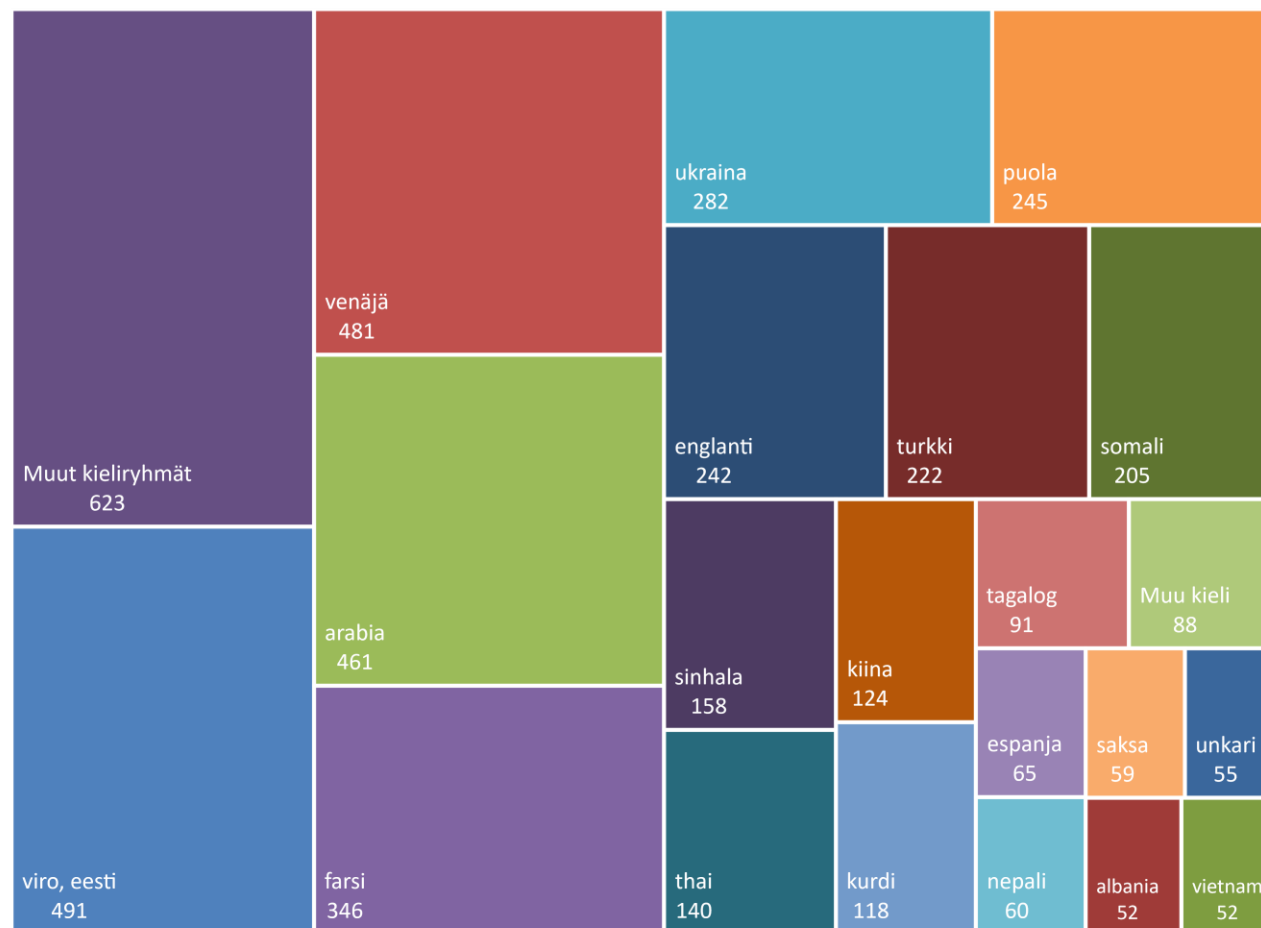
Muuttuja	Hämeenlinna	Joensuu	Lappeenranta	Pori	Seinäjoki	Vaasa
Ulkomaan kansalaisia	3 293	4 027	4 621	3 297	2 211	5 886
Ulkomaan kansalaisten osuus, %	4,8 %	5,2 %	6,3 %	4 %	3,3 %	8,5 %
Ulkomailla syntyneitä	4 536	5 699	6 983	4 632	3 180	8 564
Ulkomailla syntyneiden osuus, %	6,6 %	7,3 %	9,6 %	5,6 %	4,8 %	12,4 %
Vieraskielisiä	4 660	5 753	7 228	4 282	2 981	8 312
Vieraskielisten osuus, %	6,8 %	7,4 %	9,9 %	5,2 %	4,5 %	12,1 %
Ulkomaalaistaustaisia	4 677	5 846	7 357	4 361	3 036	8 564
Ulkomaalaistaustaisten osuus, %	6,8 %	7,5 %	10,1 %	5,2 %	4,6 %	12,4 %

Vieraskielinen väestö

Puukartassa on kuvattu Hämeenlinnan vieraskielisten kielirakennetta vuonna 2023. Seuraavalla dialla on kuvattu tarkemmin vieraskielisten kehityksen rakennetta Hämeenlinnassa.

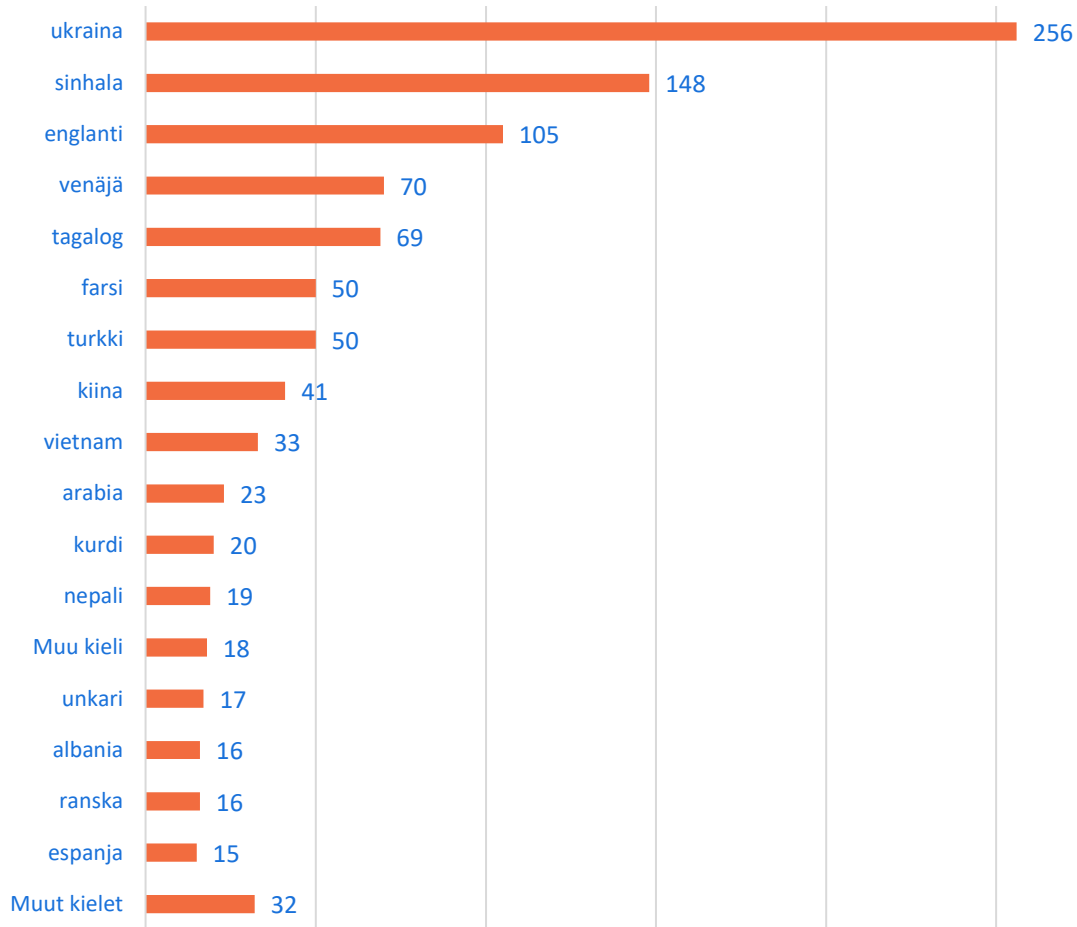
- Henkilö on vieraskielinen, jos hänen käyttökielensä on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai jokin saamen kielistä.
- **Hämeenlinnassa asui yhteensä 4 600 vieraskielistä henkilöä vuonna 2023.** Vieraskielisen osuus Hämeenlinnan väestöstä oli 6,8 prosenttia vuonna 2023, joka on keskisuurten kaupunkien keskitasoa, mutta selvästi matalampi kuin Etelä-Suomen suurissa kaupungeissa.
- Hämeenlinnassa asuu noin 60 kieliryhmää, joihin kuuluu vähintään kymmenen asukasta. Suurimmat yksittäiset kieliryhmä on Hämeenlinnassa viron ja venäjänkieliset (suurimman osan Etelä-Suomen tavoin). Myös arabian-, farsin- ja ukrainankielisten ryhmät olivat huomionarvoisen suuret. Yli 200 henkilön kieliryhmiä olivat myös puolan, englannin, turkin ja somalinkieliset.
- 2010-luvulla erityisesti puolan, somalin, arabian ja farsinkieliset määrä kasvoi Hämeenlinnassa nopeasti. **2020-luvulla etenkin ukrainan, sinhalan ja englanninkielisten määrä on kasvanut merkittävästi.** Huomionarvoisesti vironkielisten määrä on vähentynyt 2020-luvulla lisääntyneen maastamuuton takia.

Hämeenlinnan kieliryhmät 2023

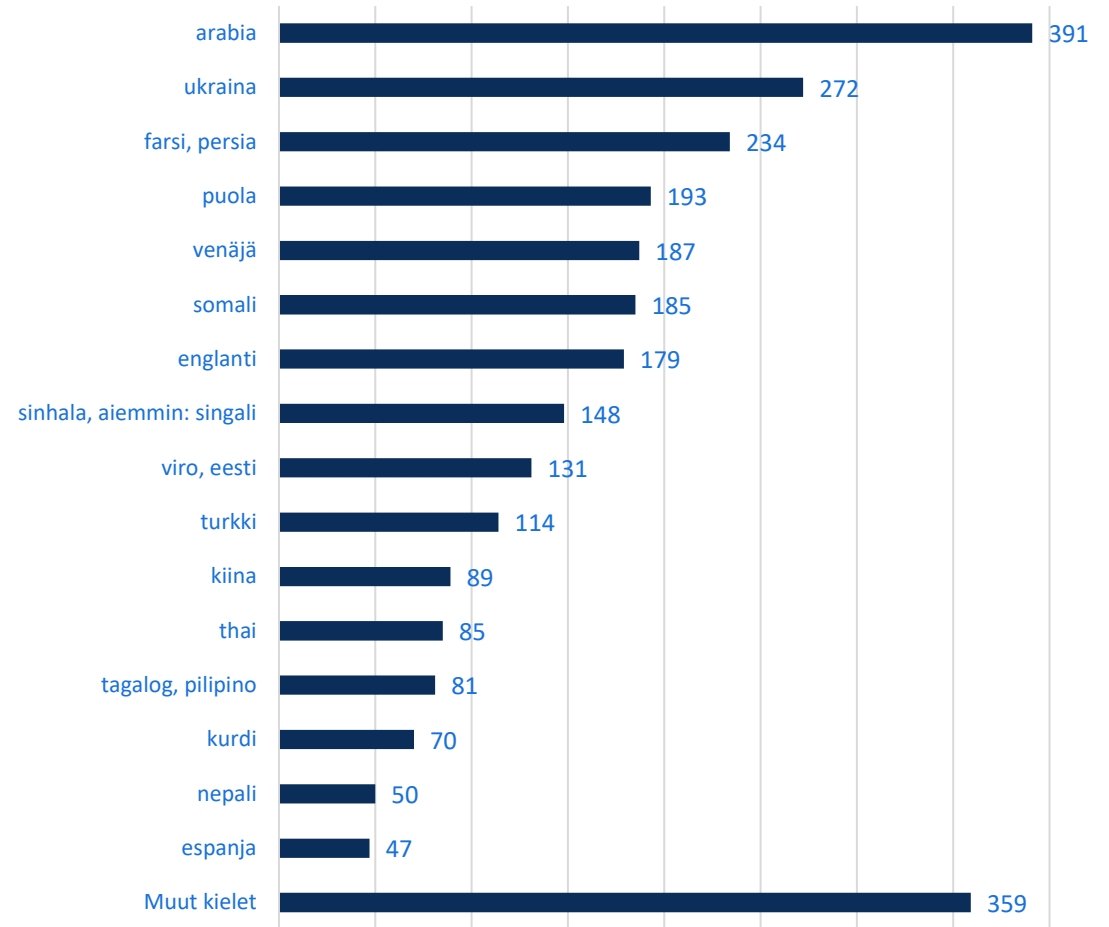

Eri kieliryhmien muutos

Muutos 2020-2023

Muutos 2010-2023

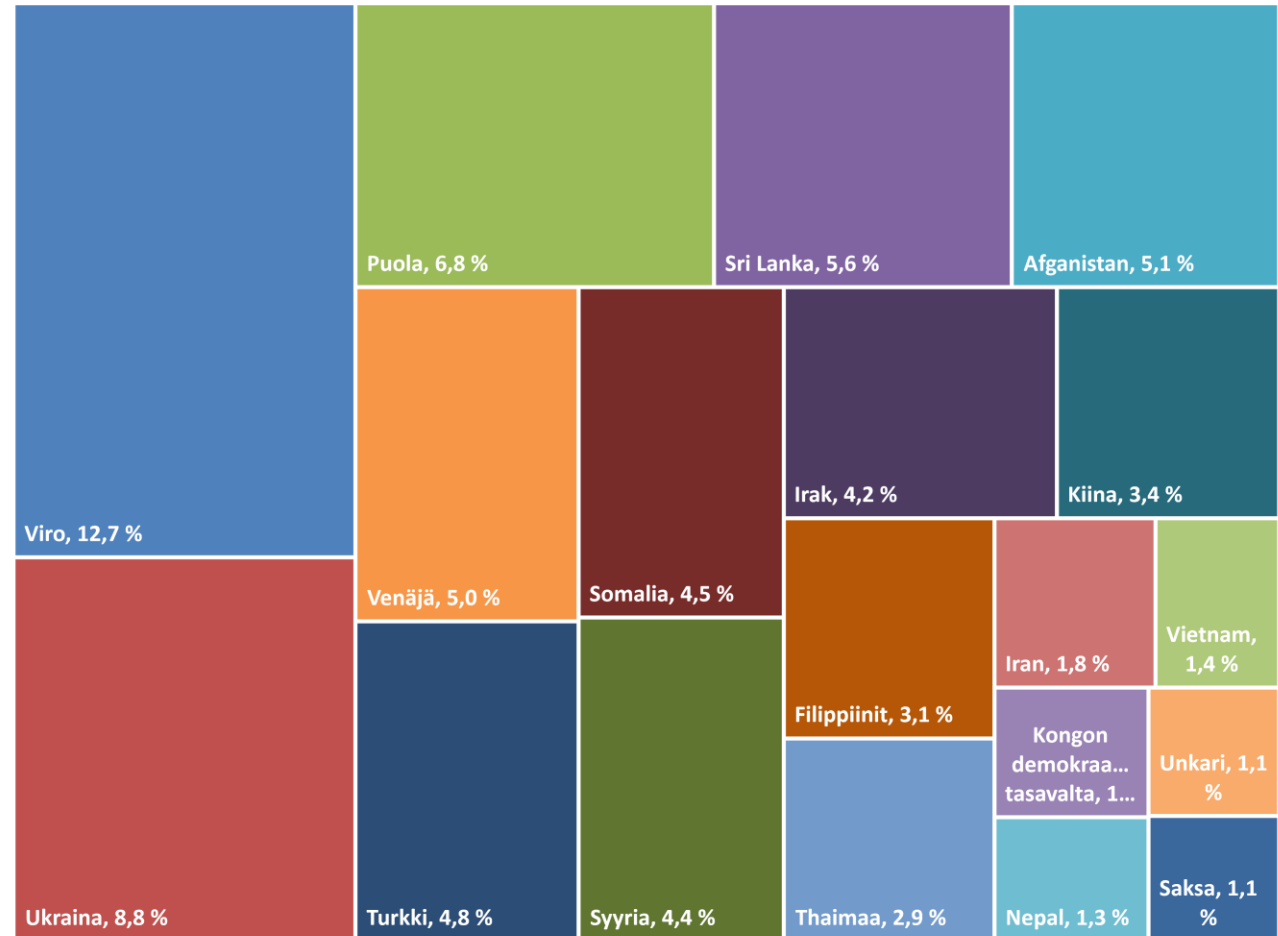

Ulkomaan kansalaiset

Puukartassa on kuvattu Hämeenlinnan ulkomaankansalaisten kansalaisuusrakennetta vuonna 2023. Seuraavalla dialla on kuvattu tarkemmin vieraskielisten kehitystä Hämeenlinnassa*

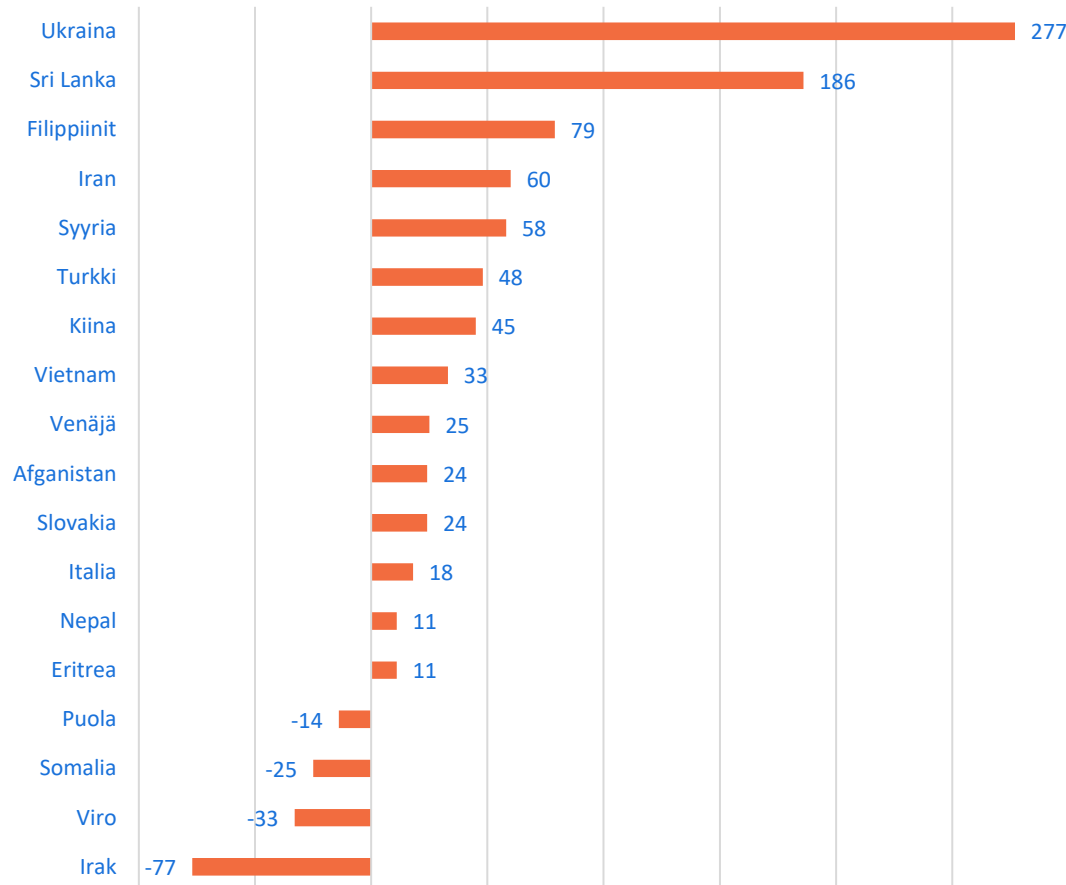
- **Hämeenlinnassa asui yhteensä 3 293 ulkomaan kansalaista ja ulkomaan kansalaisten osuus Hämeenlinnan väestöstä oli 4,8 prosenttia vuonna 2023.**
- Suurimmat ulkomaisten kansalaisuusryhmät vuonna 2023 olivat Viron (12,7 % ulkomaan kansalaisista) ja Ukrainan (8,8 %) kansalaiset.
- Hämeenlinnan ulkomaankansalaisista 50 prosenttia oli kotoisin Euroopasta, 36 prosenttia Aasiasta ja 11 prosenttia Afrikasta.
- Vuodesta 2020 vuoteen 2023 selkeästi eniten on kasvanut ukrainalaisten määrä, jota selittää ukrainan sodan aiheuttama pakolaisuus. Myös Sri Lankasta ja Filippiineiltä kotoisin olevien määrä on kasvanut voimakkaasti, etenkin vuosien 2022-2023 aikana. Kun tarkastellaan kehitystä vuodesta 2010 vuoteen 2023 nousee esiin myös Puolan ja Syyrian kansalaisten merkittävä kasvu.

Suurimmat ulkomaan kansalaisten ryhmittymät 2023

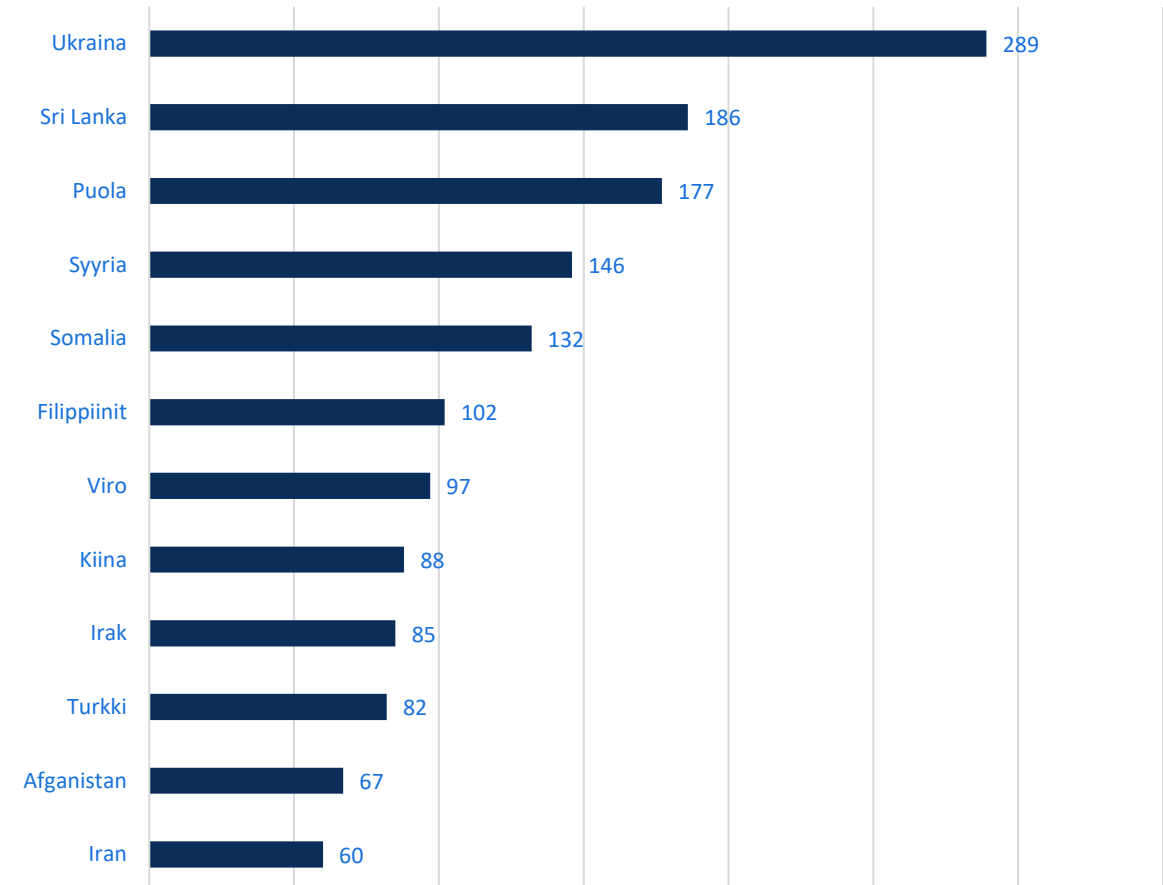

Eri kansalaisuusryhmien muutos

Kansalaisuuksien henkilömäärän muutos 2020-2023

Kansalaisuuksien henkilömäärän muutos 2010-2023

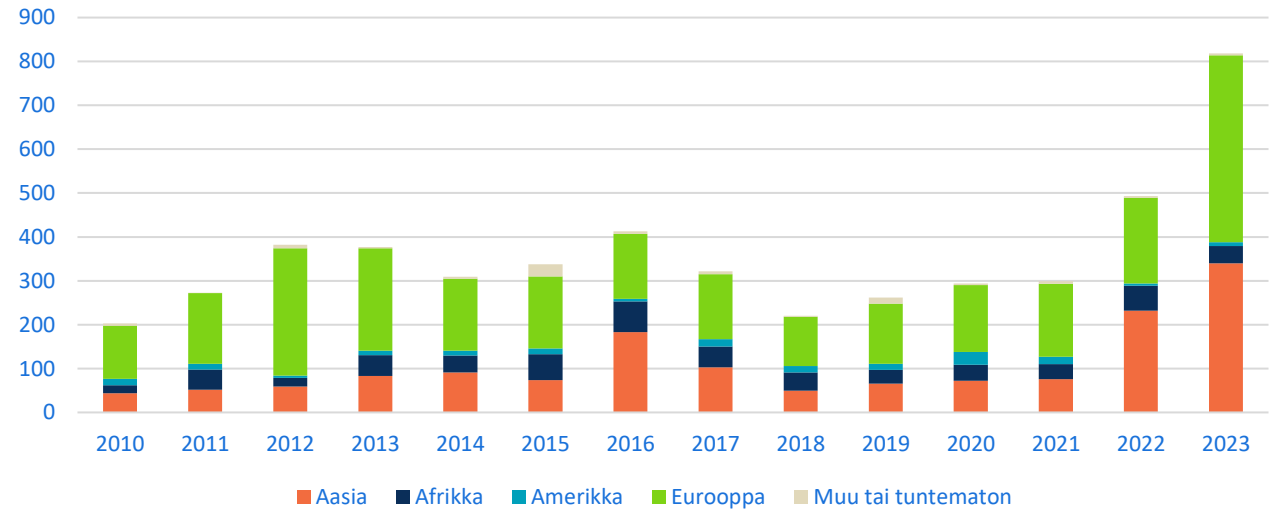

Maahanmuutto muuttomaanosan mukaan

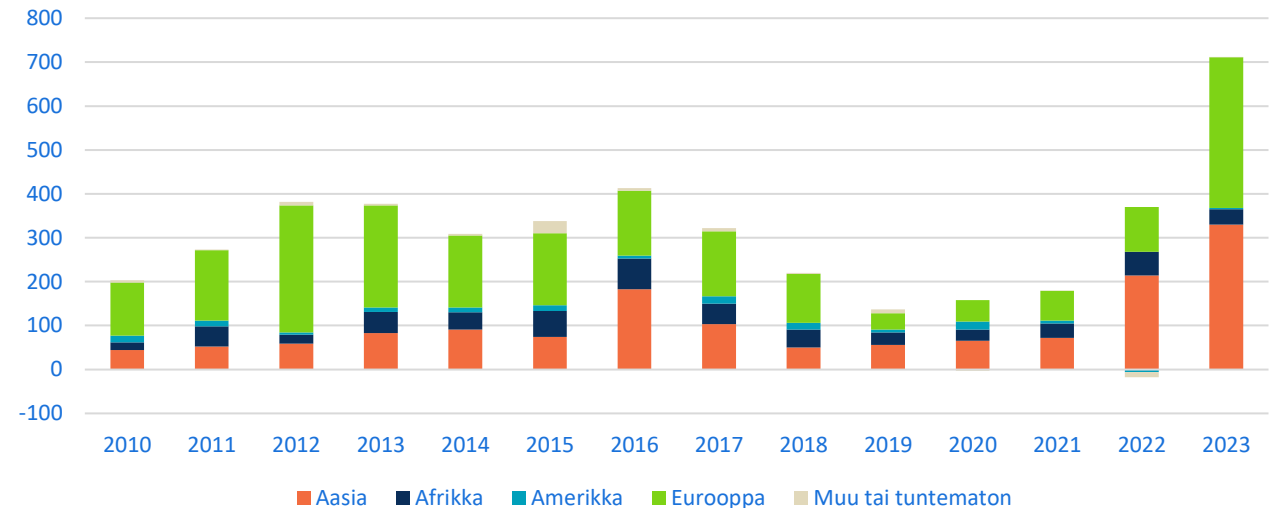
Kuvioissa on tarkasteltu maahan- ja maastamuuton rakennetta muuttajan lähtömaanosan perusteella.

- **Hämeenlinnaan on muuttanut maahanmuuttajia tarkastelujakson aikana selkeästi eniten muualta Euroopasta.** Yhteensä Euroopasta Hämeenlinnaan muutti 2 617 henkilöä eli keskimäärin 187 henkilöä vuodessa vuosien 2010-2023 aikana. Muuttovoittoa Euroopasta muuttaneista Hämeenlinna on saanut tarkastelujakson aikana 2 140 henkilöä: maastamuutto Hämeenlinnasta muuhun Eurooppaan laski nettomuuton tasetta.
- Aasiasta tulevat muuttajat ovat Euroopasta tulevien muuttajien jälkeen toiseksi suurin muuttajien ryhmä. Aasiasta Hämeenlinnaan on muuttanut yhteensä 1 525 henkilöä eli keskimäärin 109 henkilöä vuodessa vuosien 2010-2023 aikana. Aasiasta muuttaneista Hämeenlinna on saanut tarkastelujakson aikana muuttovoittoa 1 476 henkilöä.
- Afrikasta ja Amerikasta tulleiden maattajien määrä on ollut selkeästi pienempi, Afrikasta Hämeenlinnaan on muuttanut keskimäärin 42 henkilöä vuodessa ja Amerikasta 13 henkilöä vuodessa vuosien 2010-2023 aikana.
- **Vuoden 2022 maahanmuuton kasvu selittyy etenkin Aasiasta tulevan maahanmuuton kasvulla.** Kielirakenteen perusteella kasvua selittää etenkin Intian niemimaalta sekä Itä-Aasiasta tuleva muuttoliike.
- **Vuoden 2023 kasvanut maahanmuutto Hämeenlinnassa selittyi etenkin Euroopasta tulevan maahanmuuton kasvulla, joka perustuu lähinnä Ukrainasta tulleisiin pakolaisiin*.** Vuodesta 2022 vuoteen 2023 Hämeenlinnassa ukrainalaisten määrä kasvoi 243 henkilöllä (ks. Seuraava dia). Ilman ukrainalaisten kasvua vuoden 2023 maahanmuutto Euroopasta ei juuri poikkeaa edeltävistä vuosista.
- **Huomionarvoisesti vuonna 2023 maahanmuutto Aasiasta kasvoi vuoden 2022 ennätystasoa suuremmaksi.** Erityisesti Sri Lankasta muuttaneiden määrä kasvoi ja Sri Lankan kansalaisten määrä kasvoi Hämeenlinnassa vuodesta 2022 vuoteen 2023 yhteensä 104 henkilöllä.

Maahanmuutto muuttomaanosan mukaan

Nettomaahanmuutto muuttomaanosan mukaan

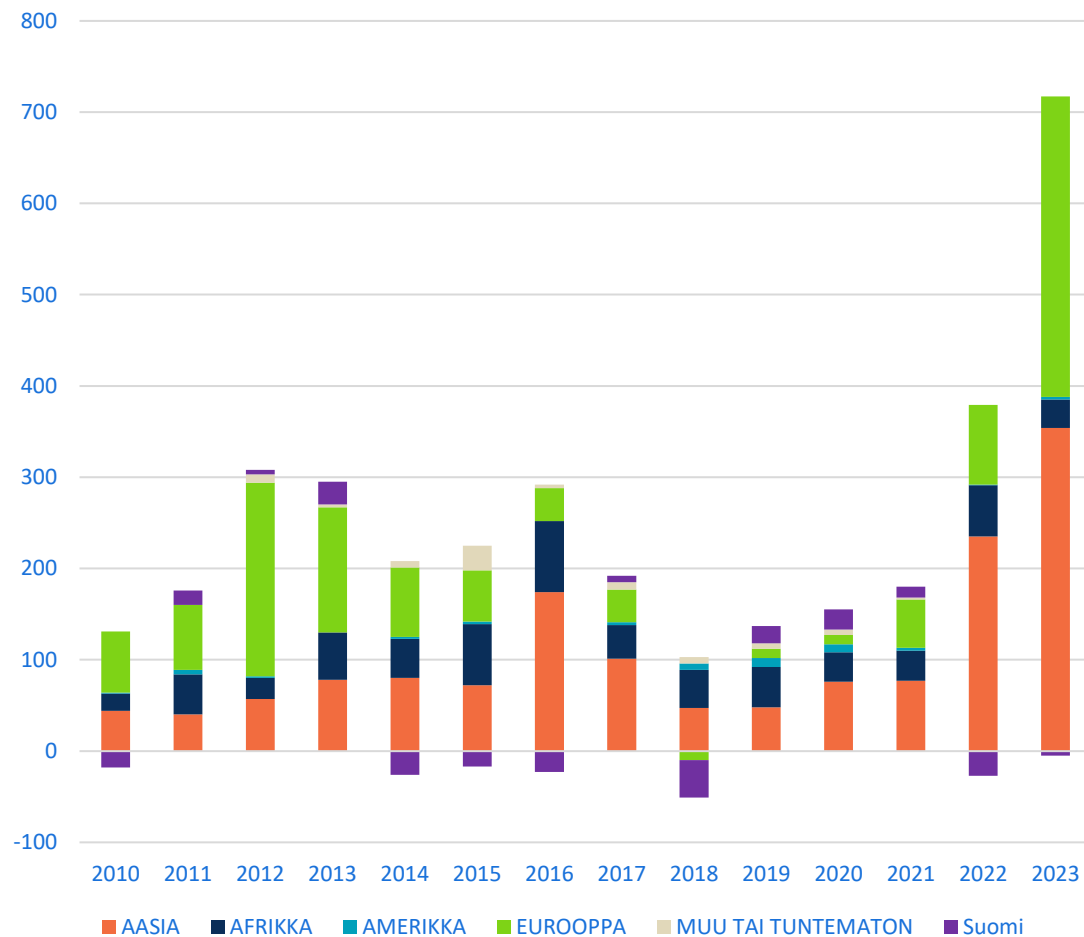

*Ukrainasta vuonna 2022 tulleet pakolaiset kirjautuvat vasta vuoden 2023 maahanmuuttoon.

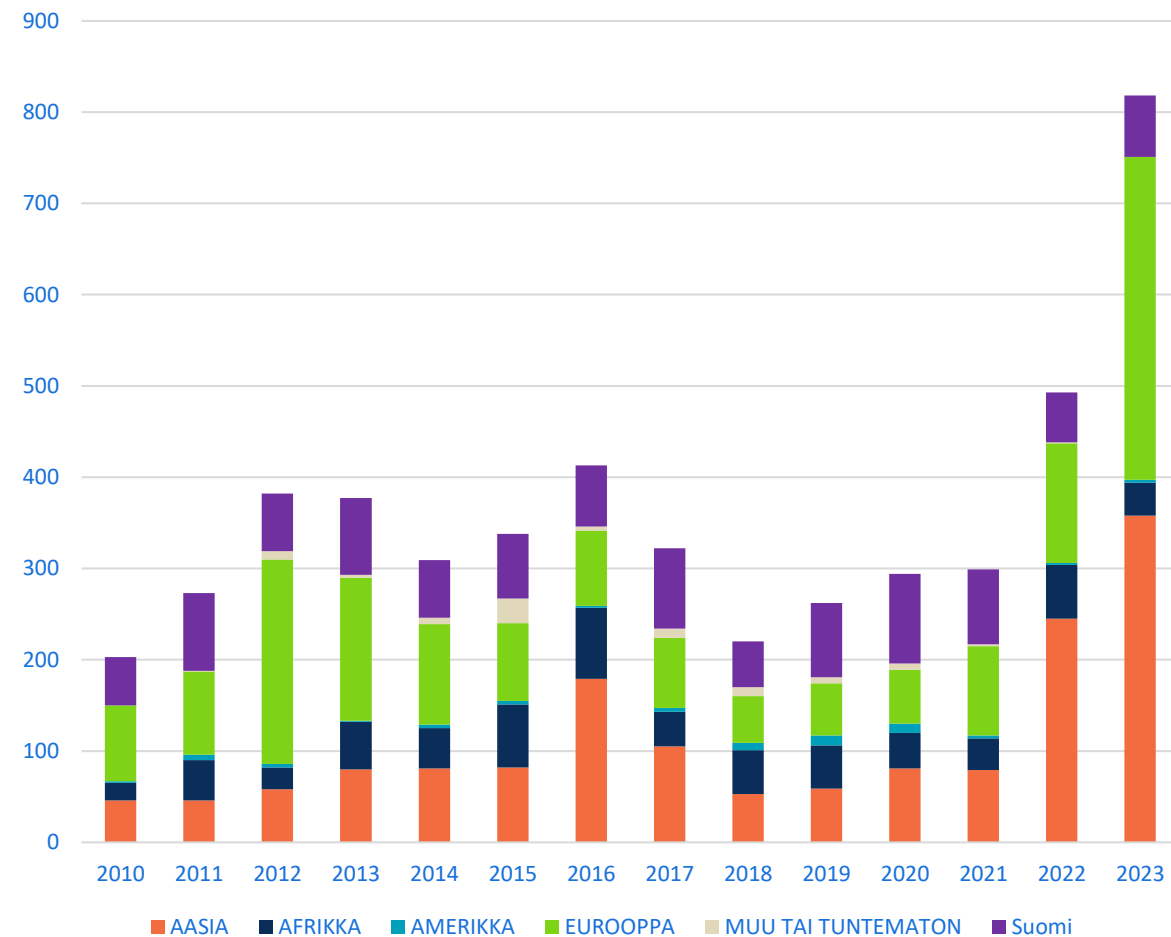
Lähde: Tilastokeskus, Kototietokanta; muuttoliike

Maahan- ja nettomaahanmuutto kansalaisuuden mukaan

Nettomaahanmuutto kansalaisuuksittain

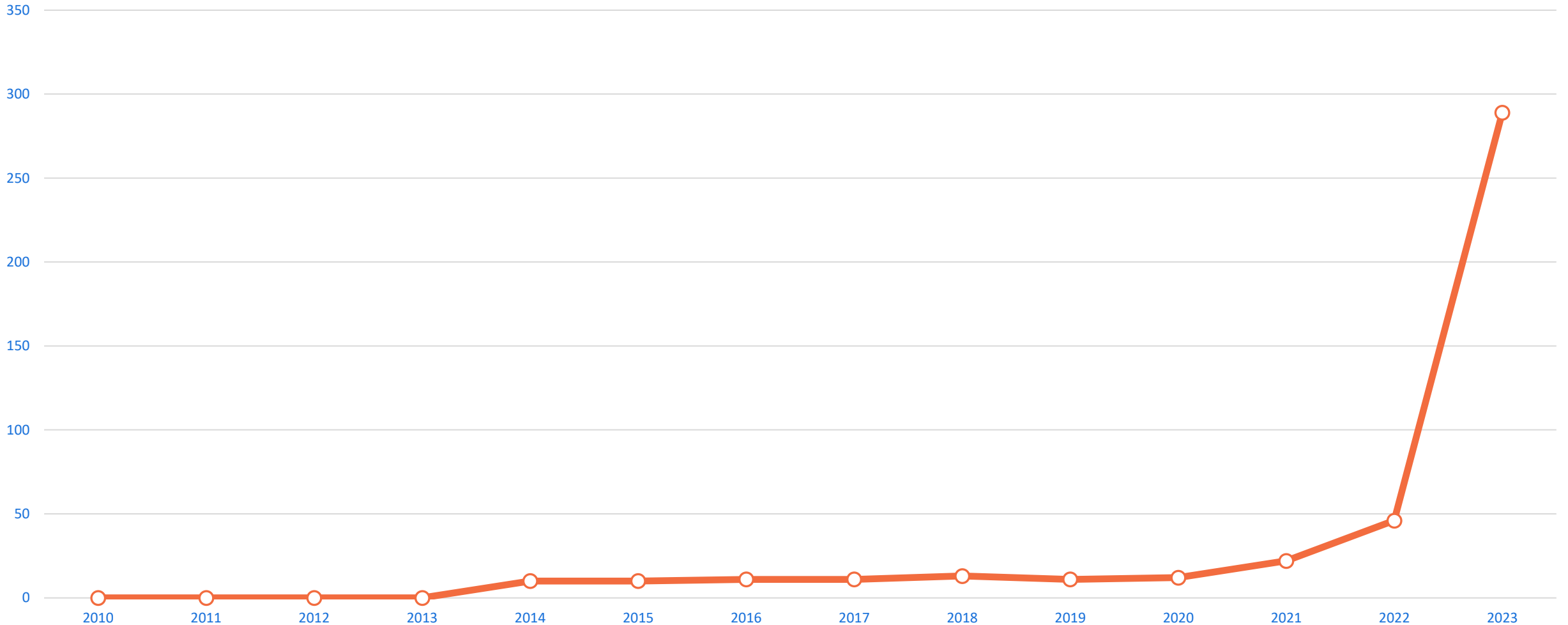

Maahanmuutto kansalaisuuksittain

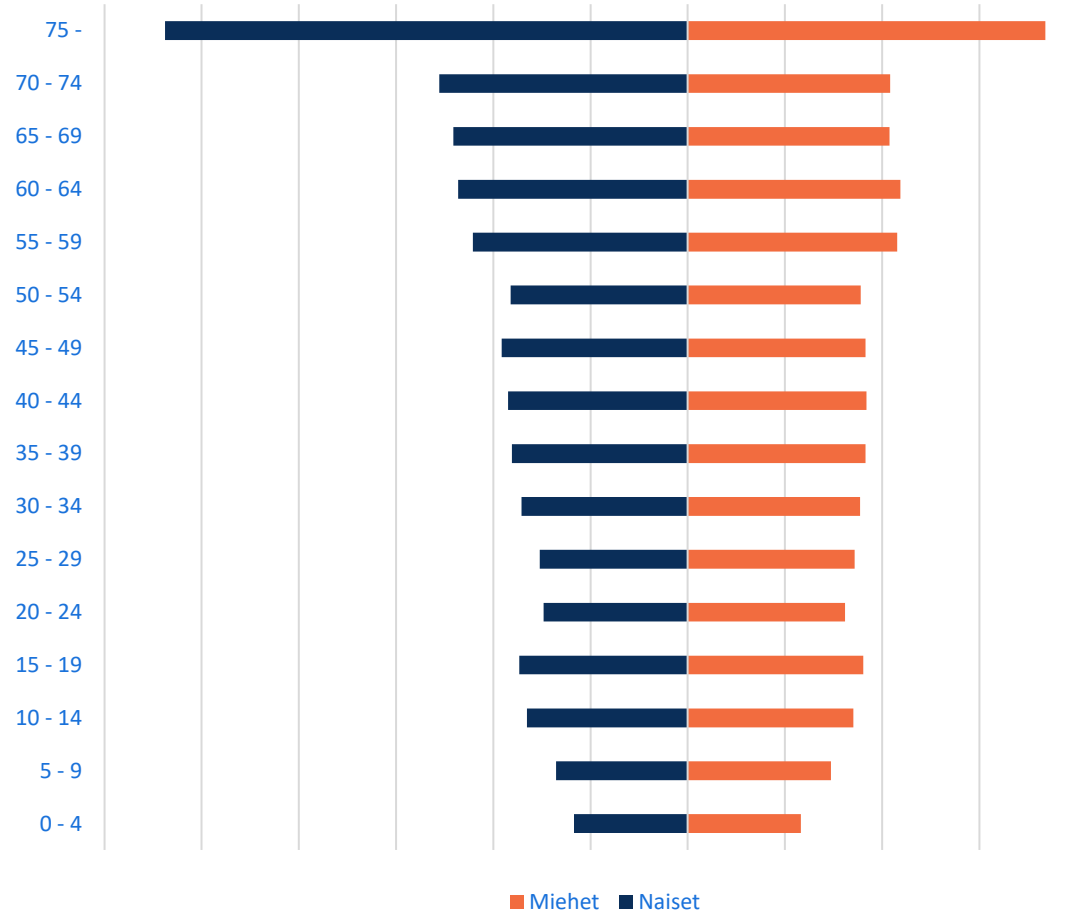
Ukrainan kansalaisten määrän kasvu

Ukrainan kansalaisten määrän kehitys Hämeenlinnassa 2010-2023

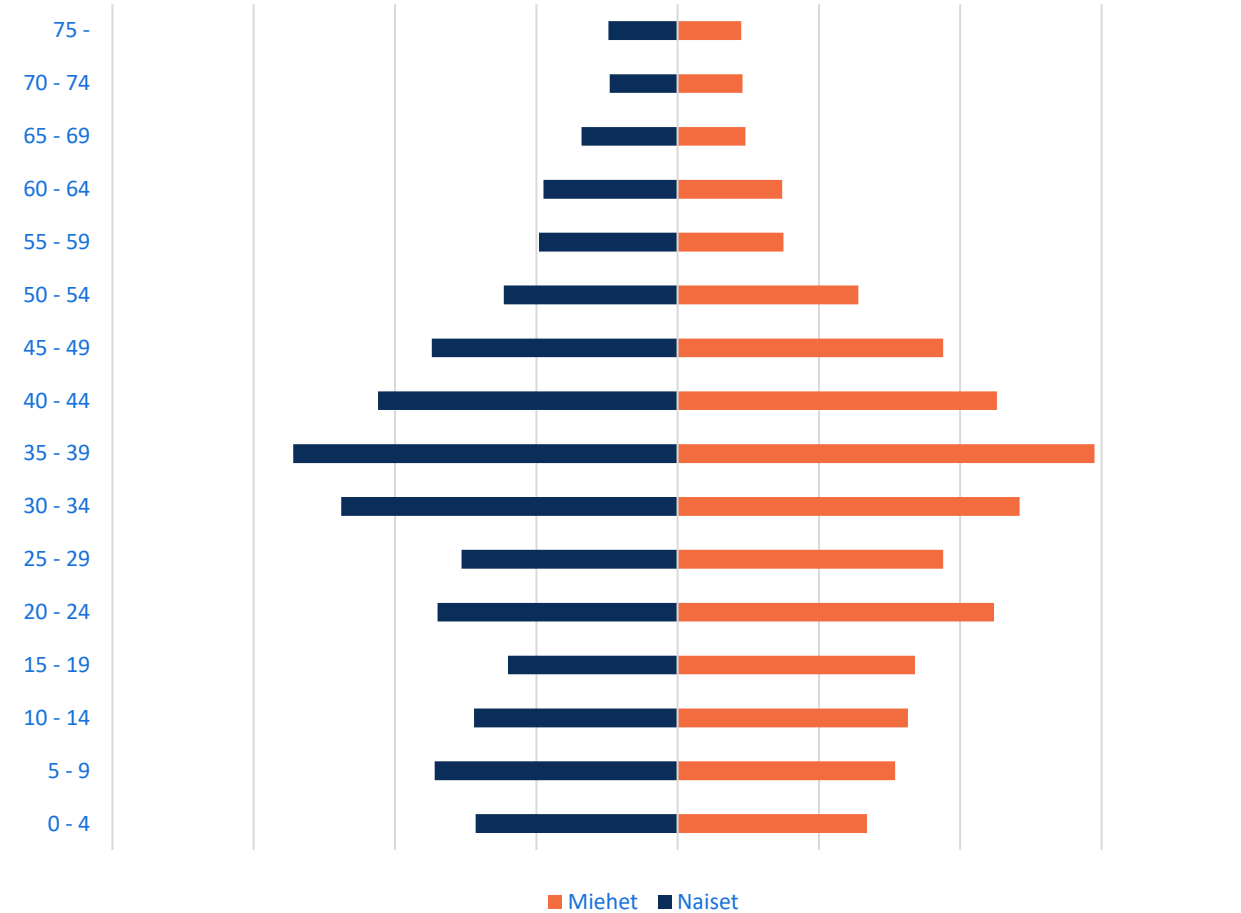

Väestöpyramidit – ulkomaan kansalaiset ovat hyvin merkittävästi nuorempia

Suomalaistaustainen väestö 2023

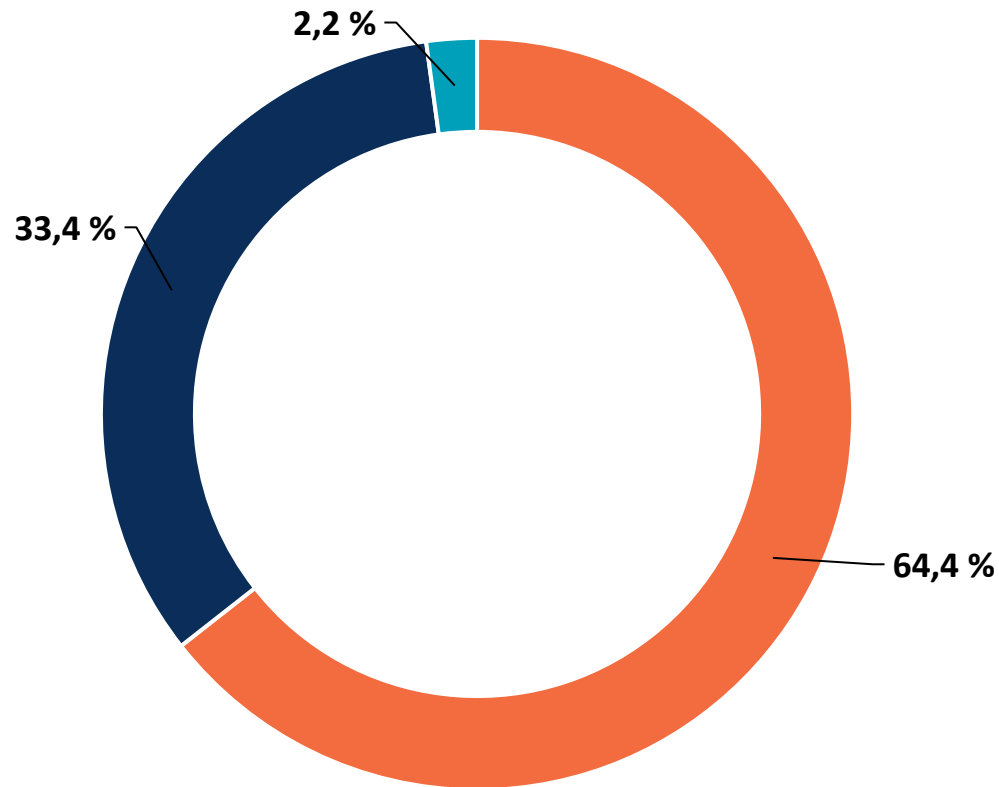

Ulkomaalaistaustainen väestö 2023

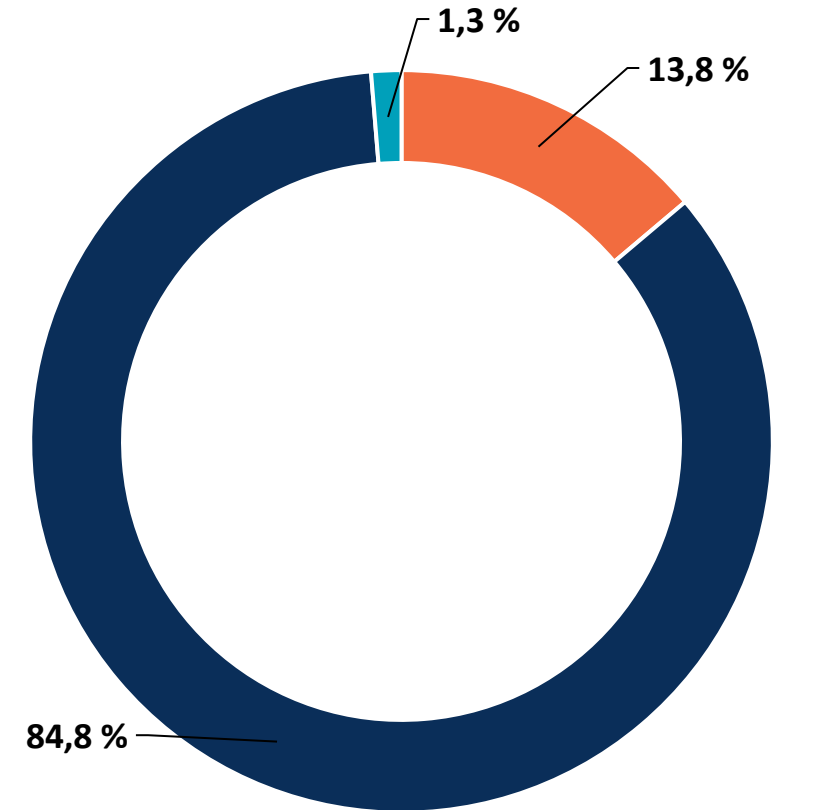
Asuntokuntatyypit kansalaisuusrakenteen mukaan 2022

Asuntokunnassa vain suomalaisia

■ Omistusasunto ■ Vuokra-asunto ■ Muu hallintaperuste

Asuntokunnassa vain ulkomaalaisia

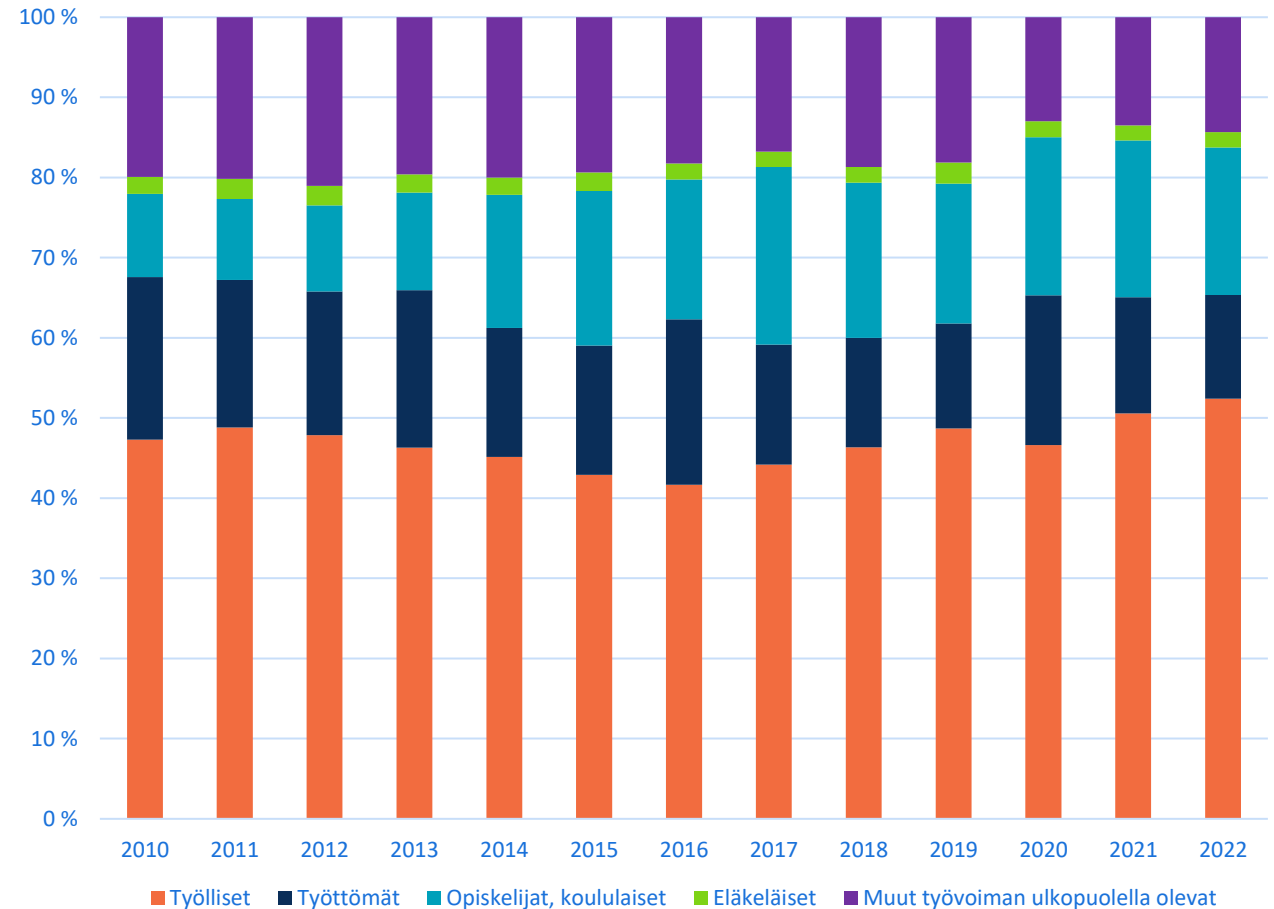
■ Omistusasunto ■ Vuokra-asunto ■ Muu hallintaperuste

Vieraskielisen työikäisen väestön toiminnallinen rakenne

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan vieraskielisen työikäisen väestön toiminnallista rakennetta vuosien 2010-2022 aikana.

- **Ehkä merkittävin muutos työikäisen vieraskielisen väestön toiminnallisessa rakenteessa vuosien 2010-2022 on työllisten osuuden voimakas kasvu.** Samalla myös työllisten vieraskielisten määrä on kasvanut voimakkaasti kaupungissa (+965 henkilöä). Työllisten osuus vieraskielisistä työikäisistä (eli työllisyysaste) on kuitenkin yhä merkittävästi kotimaisia kieliryhmiä matalampi Hämeenlinnassa.
- **Myös opiskelijoiden osuus kasvoi 2010-luvun puolivälissä voimakkaasti,** sillä 2010-luvun alussa noin 10 prosenttia vieraskielisistä oli opiskelijoita, mutta 2010-luvun puolivälissä jo viidesosa työikäisistä vieraskielisistä oli opiskelijoita. **2010-luvun puolivälin jälkeen vieraskielisten opiskelijoiden osuus ei ole juuri muuttunut,** vaan on vakiintunut 17 – 20 prosentin tasolle. Vieraskielisten opiskelijoiden määrä on kuitenkin kasvanut vieraskielisten määrän kasvun seurauksena.
- Työttömien ja työvoiman ulkopuolella (ei sis. opiskelijoita tai eläkeläisiä) olevien vieraskielisen osuus on laskenut 2010- ja 2020-luvulla merkittävästi, mutta on yhä korkea. Vaikka osuus on laskenut, työttömien ja työvoiman ulkopuolisten vieraskielisten määrä on samalla kasvanut vieraskielisten nopean kasvun takia.

Vieraskielisten työikäisten toiminnallinen rakenne 2010-2022

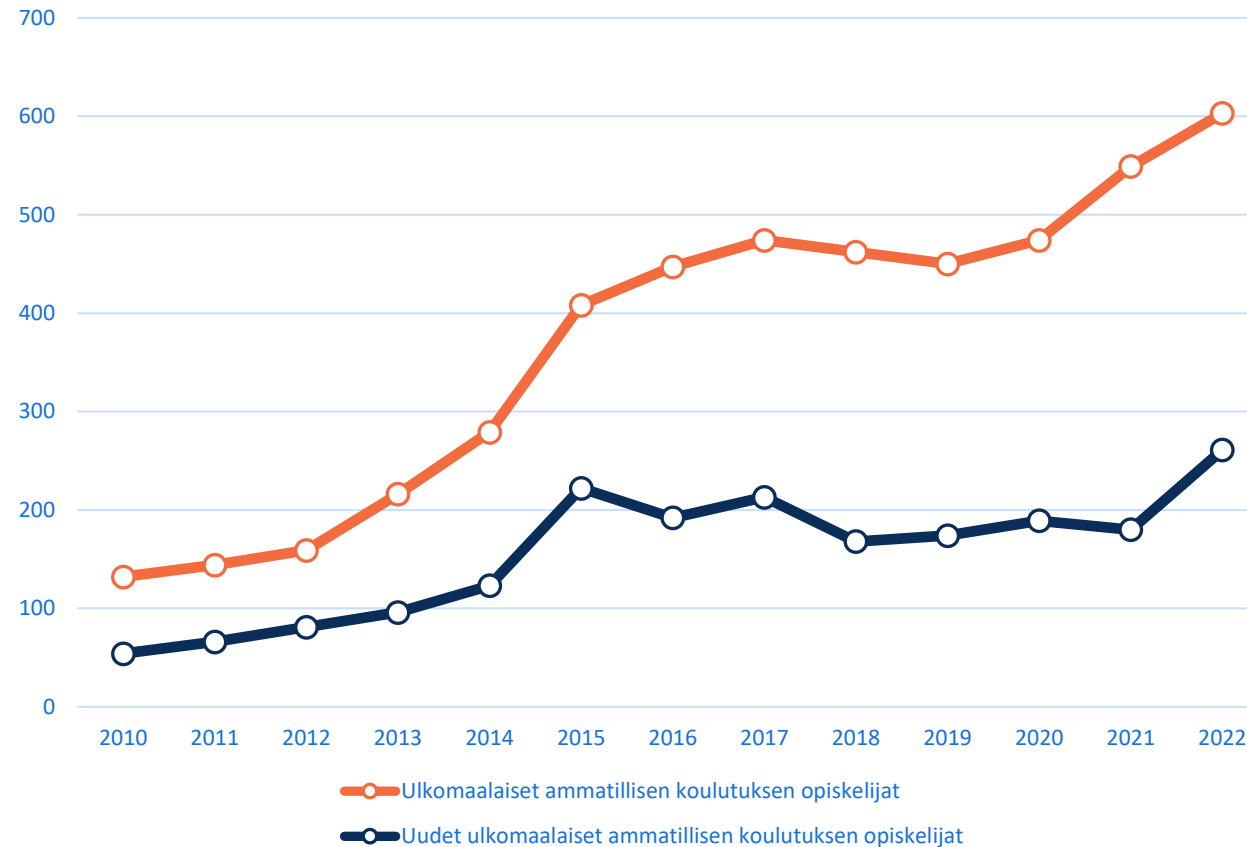

Ammatillisen koulutuksen ulkomaalaiset opiskelijat

Kuvaaja kuvaa ulkomaalaisia ammatillisen koulutuksen opiskelijoita vuosina 2010-2022, jotka opiskelivat Hämeenlinnassa.
Huomionarvoisesti merkityksellinen osa opiskelijoista voi asua toisessa kunnassa.

- Mukana Hämeen Ammatti-Instituutti Oy:n ja Koulutuskuntayhtymä Tavastian opiskelijat.
- Hämeenlinnan ammatillisen toisen asteen kouluissa oli keskimäärin 369 vieraskielistä ammatillisen koulutuksen opiskelijaa per vuosi vuosina 2010-2022. **Vuonna 2022 ammatillisen toisen asteen kouluissa oli yhteensä 603 vieraskielistä henkilöä.**
- **Vieraskielisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden määrä kasvoi merkittävästi ajanjakson aikana.** Vuodesta 2010 vuoteen 2022 vieraskielisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden määrä kasvoi Hämeenlinnassa 471 henkilöllä eli määrä yli kolminkertaistui.
- **Ammatillisen koulutuksen aloitti keskimäärin 155 vieraskielistä henkilöä per vuosi vuosina 2010-2022,** joskin 2020-luvun taitteessa aloitusten määrä oli kivunnut noin 200 henkilöön vuodessa. Aloitusten määrä oli erityisen suuri vuonna 2022, jolloin ammatillisen toisen asteen koulutuksen aloitti 260 vieraskielistä henkilöä.

Ulkomaalaiset ammatillisen koulutuksen opiskelijat 2010-2022

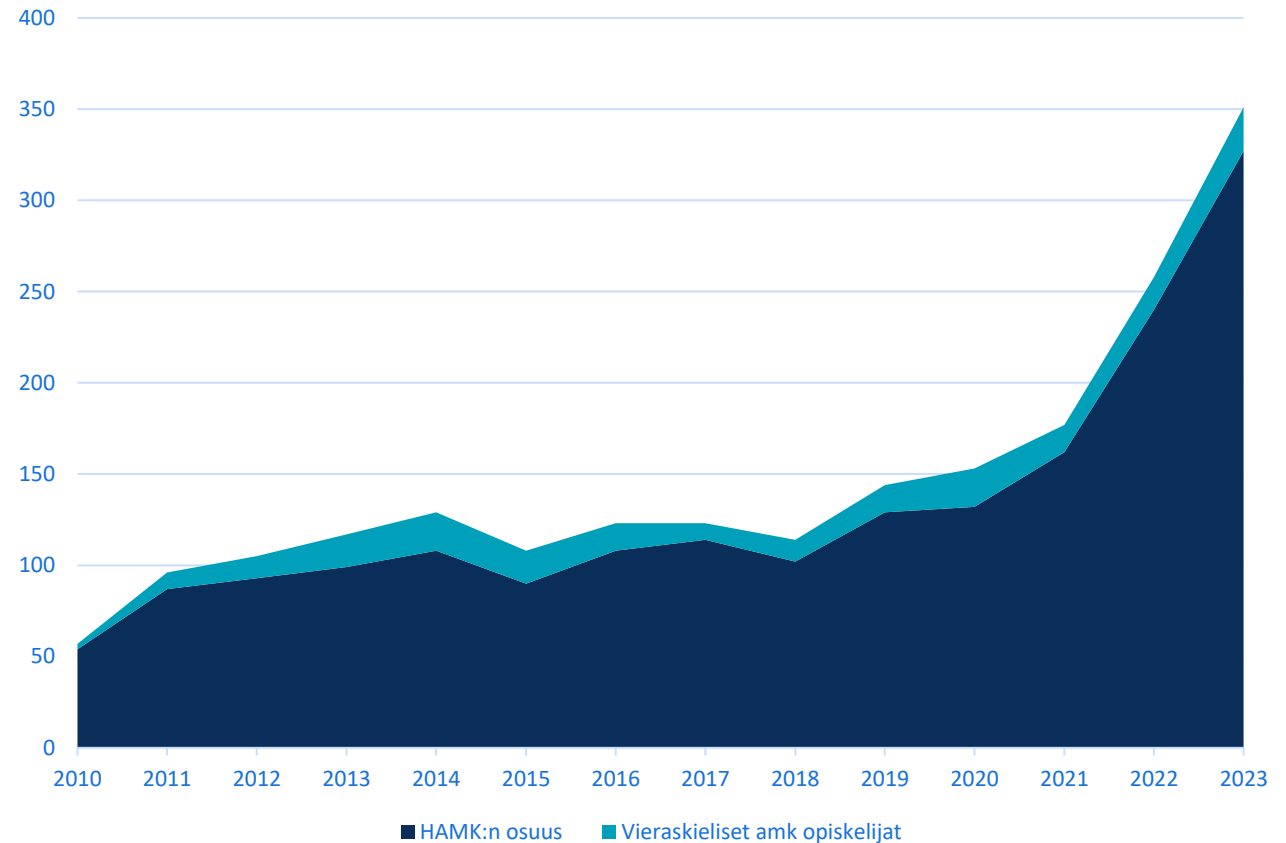

Ammattikorkeakoulun vieraskieliset opiskelijat

Kuvaaja kuvaa vieraskielisiä Hämeenlinnassa asuvia ammattikorkeakouluopiskelijoita. Seuraavalla dialla on kuvattu vieraskielisiä ammattikorkeakouluopiskelijoita, joiden koulutuspaikkana on Kanta-Häme.

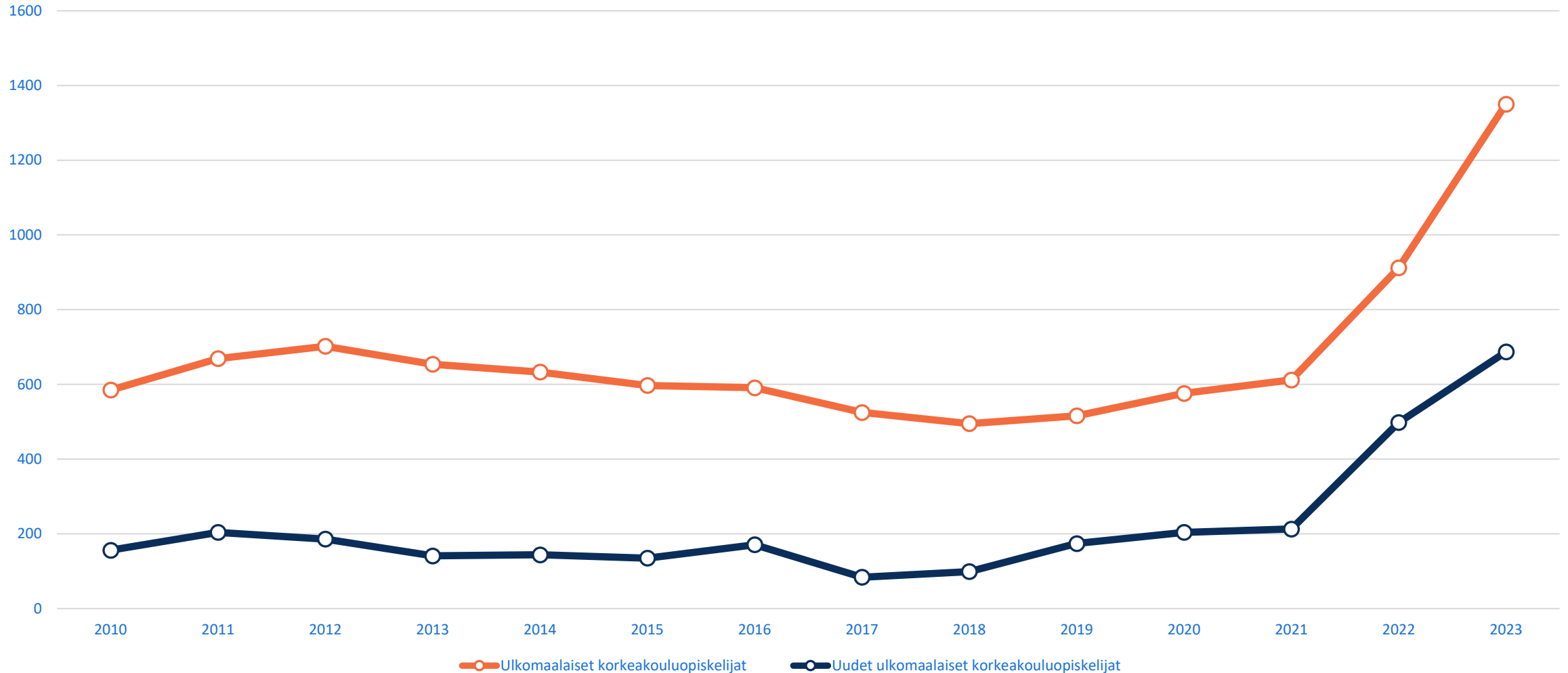
- Hämeenlinnassa asuvien vieraskielisten amk-opiskelijoiden määrä on kasvanut voimakkaasti vuosien 2010-2023 aikana. Kasvu painottuu etenkin 2020-luvulle.
- 2010-luvulla Hämeenlinnassa asuvien vieraskielisten ammattikorkeakoulu opiskelijoiden määrä vaihteli 100 – 150 välillä. **2020-luvulla vieraskielisten ammattikorkeakouluopiskelijoiden määrä kasvoi noin 150 henkilöstä 350 henkilöön**, kasvu oli erityisen suurta vuosien 2022 ja 2023 aikana.
- Hämeenlinnassa asuvat vieraskieliset opiskelijat opiskelevat pääsääntöisesti Hämeen ammattikorkeakoulussa – vain murto-osa kaupungissa asuvista vieraskielisistä opiskelijoista opiskelee muissa ammattikorkeakouluissa. **Kanta-Hämeen ammattikorkeakouluissa opiskelee moninkertainen määrä vieraskielisiä opiskelijoita verrattuna Hämeenlinnassa asuvien opiskelijoiden määrään.**

Vieraskieliset Hämeenlinnassa asuvat amk-
opiskelijat 2010-2023

Kanta-Hämeen korkeakouluissa opiskelevat vieraskieliset ammattikorkeakoulu opiskelijat

Vieraskieliset korkeakouluopiskelijat 2010-2023

1.3 Maahanmuuttajien sijoittuminen

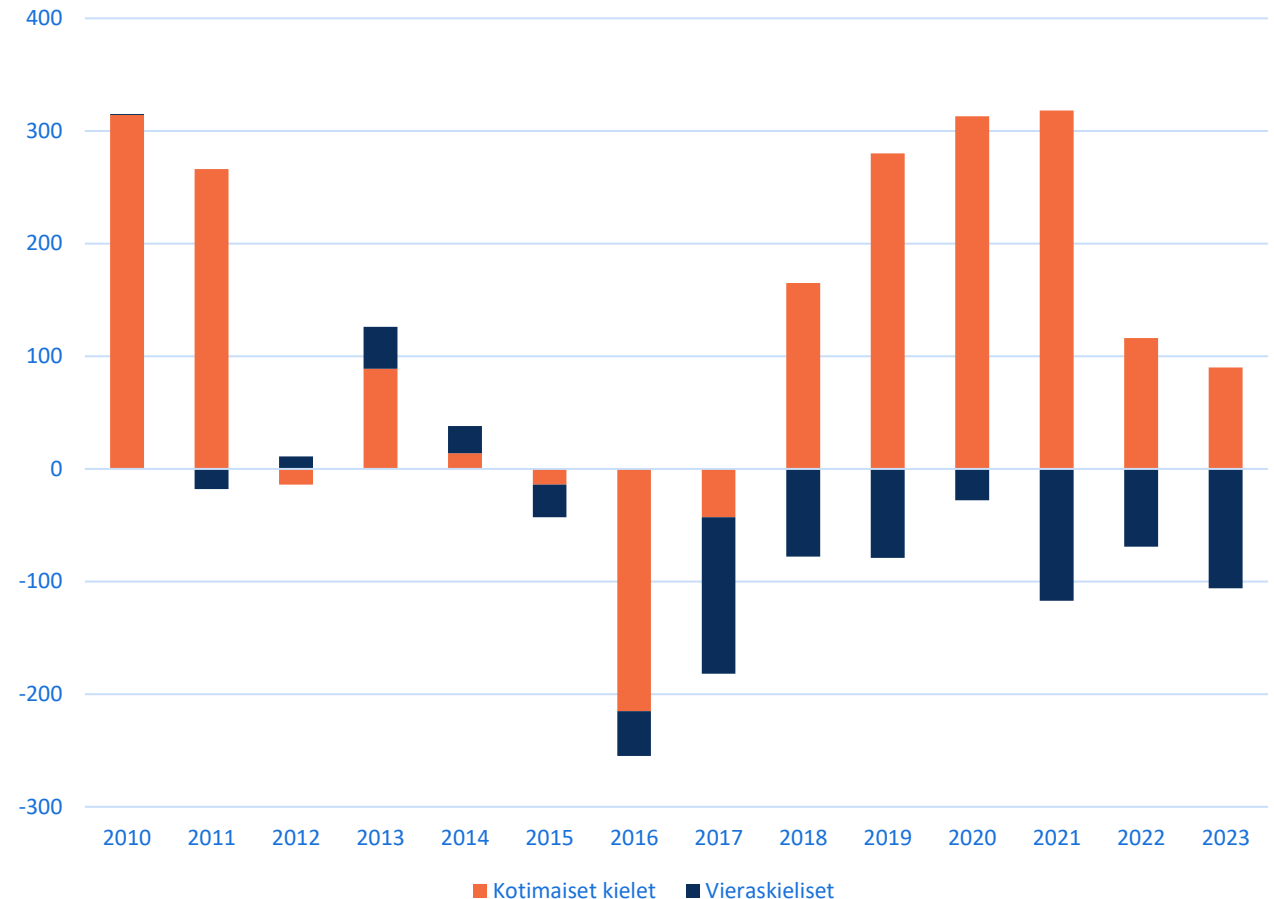
Maan sisäinen muuttoliike maahanmuuttajien ja vieraskielisten ryhmässä

Kuntien välinen nettomuutto kieliryhmittäin

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan kuntien välistä nettomuuttoa kieliryhmittäin vuosien 2010-2023 aikana.

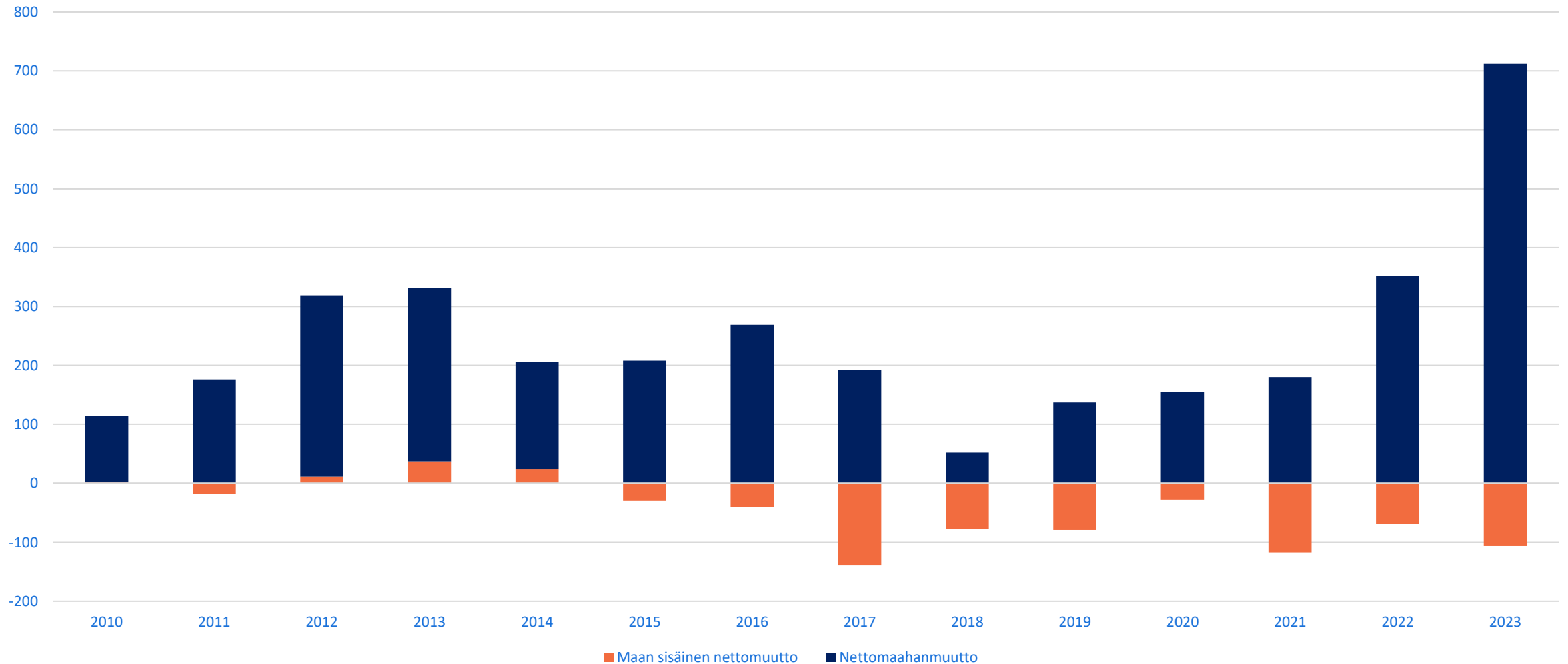
- Hämeenlinna on saanut kuntien välisestä nettomuutosta kotimaisista kieliryhmistä muuttovoittoa yhteensä 1 679 henkilöä eli keskimäärin 120 henkilöä vuodessa vuosien 2010-2023 aikana. Hämeenlinna kärsi kotimaisissa kieliryhmissä muuttotappioita vain yksittäisinä vuosina (lähinnä 2016-2017). **2020-luvun alun suuret muuttovoitot maan sisäلتä perustuivat täysin kotimaisten kieliryhmien muuttoliikkeeseen** (toisaalta heikentynyt nettomuuton tase vuosina 2022-2023 selittyy myös kotimaisilla kieliryhmillä).
- Hämeenlinna kärsii vieraskielisten ryhmässä suuria muuttotappioita maan sisällä. Vuosien 2010-2023 aikana Hämeenlinna on kärsinyt muuttotappiota yhteensä 630 henkilöä eli keskimäärin 45 henkilöä vuodessa vuosien 2010-2023 aikana vieraskielisten ryhmässä.
- Vieraskielisten kuntien välinen nettomuutto on ollut Hämeenlinnassa negatiivista vuodesta 2015 eteenpäin, joskin tätä ennen nettomuuton tase oli hyvin marginaalista. Muuttotappiot ovat vaihdelleet tarkastelujakson aikana. Korkeimmillaan muuttotappiot ovat olleet vuosina 2017 (-139 henkilöä), 2021 (-117 henkilöä) ja 2023 (-106 henkilöä).

Kuntien välinen nettomuutto kieliryhmittäin

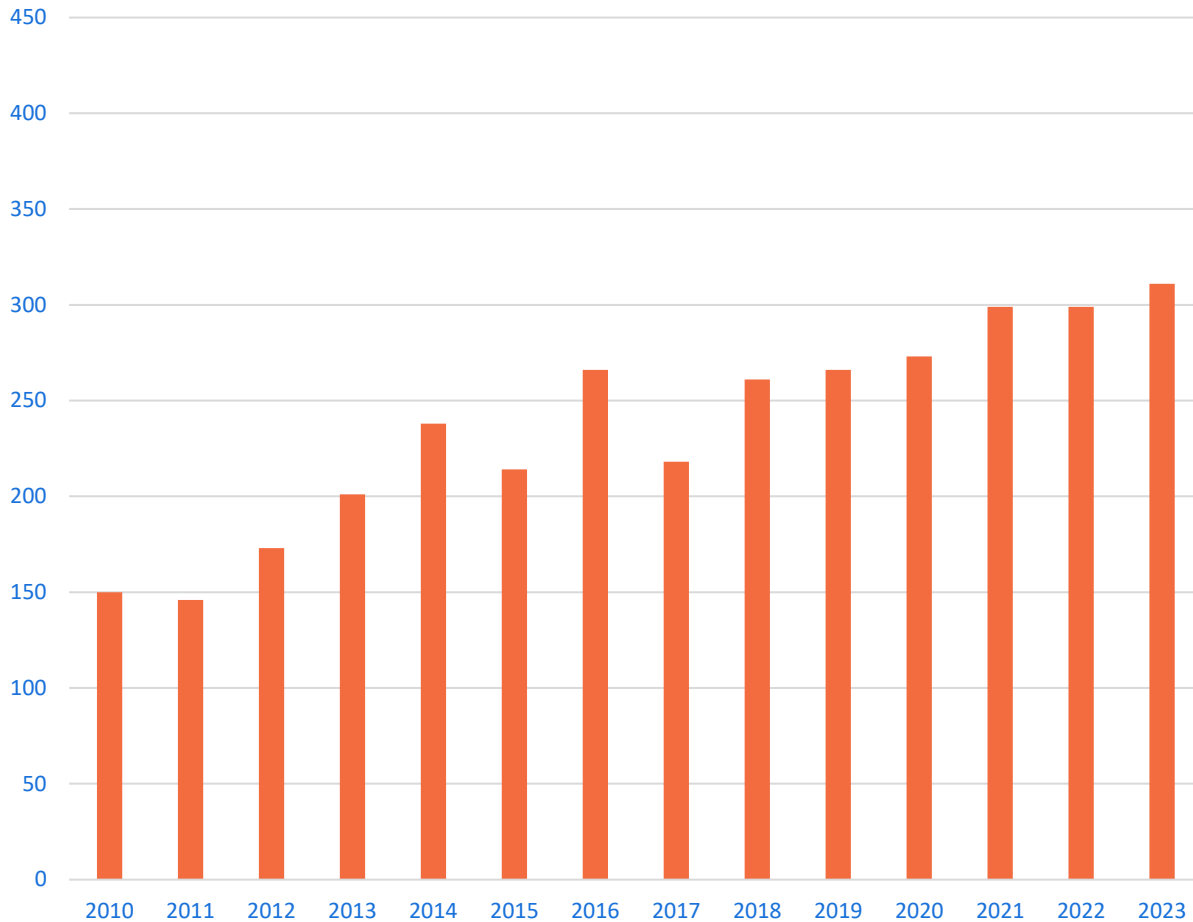
Nettomaahanmuutto ja vieraskielisten maan sisäinen muutto

Vieraskielisten nettomaahanmuutto ja maan sisäinen muutto 2010-2023

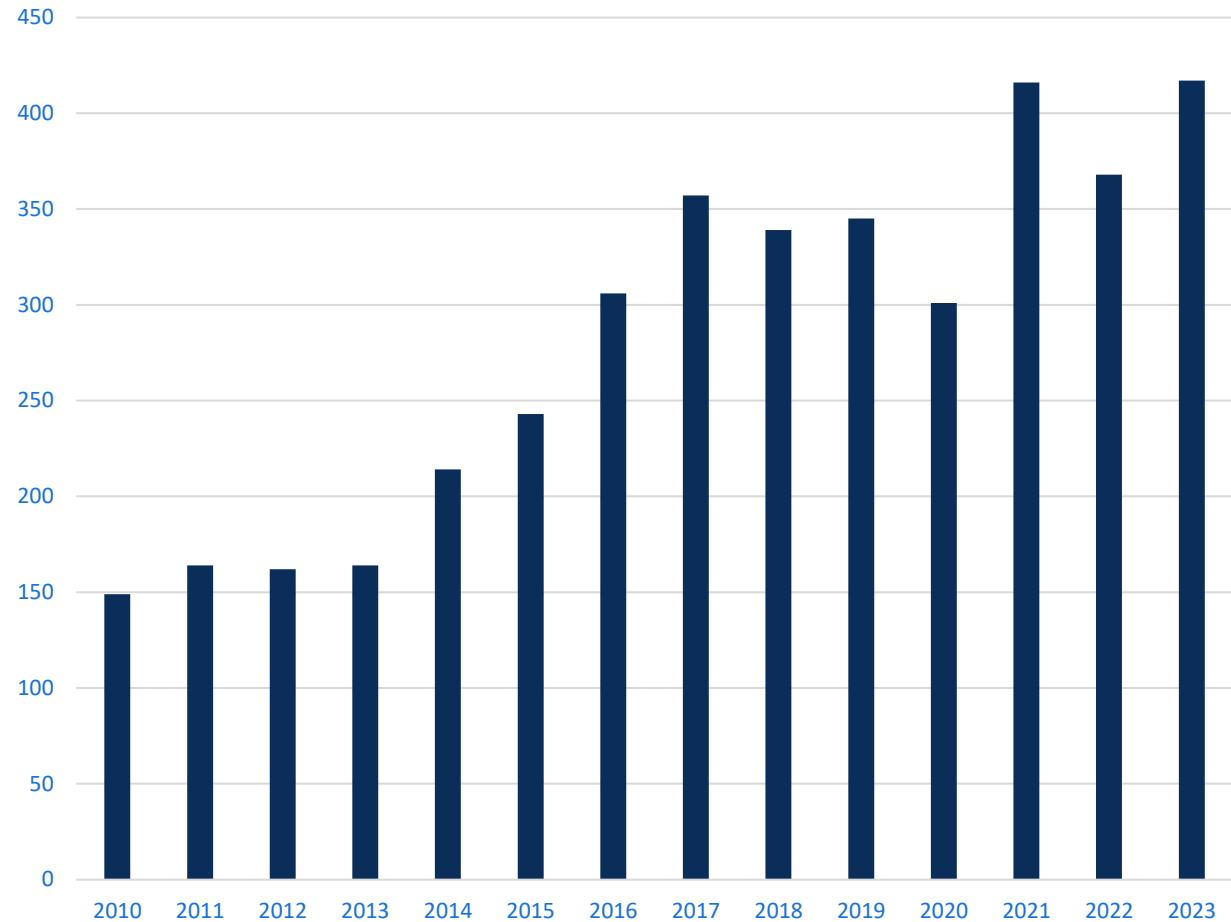

Vieraskielisten kuntien välinen lähtö- ja tulomuutto

Vieraskielisten kuntien välinen tulomuutto

Vieraskielisten kuntien välinen lähtömuutto

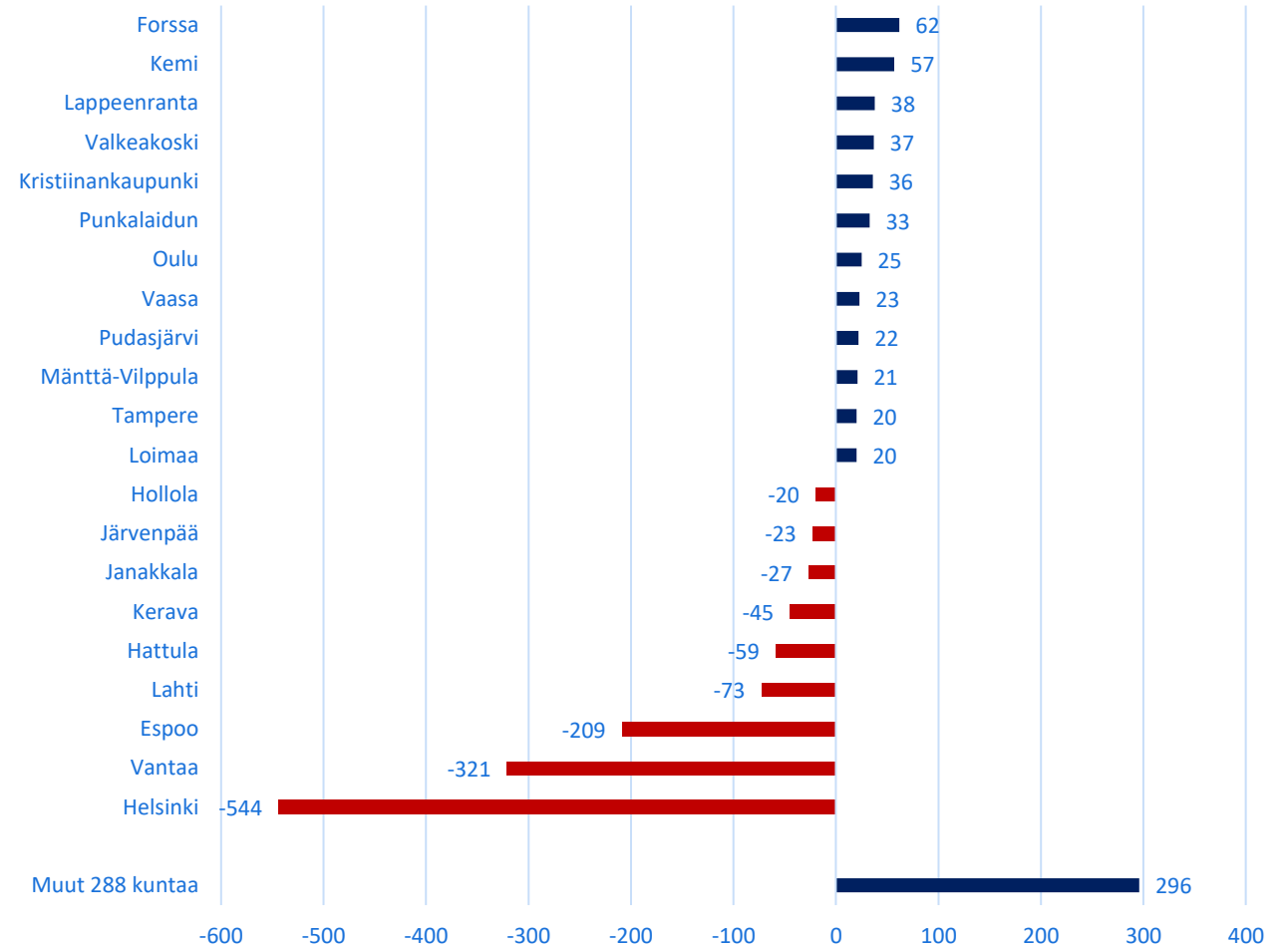

Vieraskielisten maan sisäinen nettomuutto alueittain

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan vieraskielisten kuntien välistä nettomuuttoa kunnittain vuosien 2010-2023 aikana. Seuraavilla dioilla on kuvattu tarkemmin kuntatasolla vieraskielisten tulo-, lähtö ja nettomuuttoa maan sisällä.

- **Hämeenlinna saa muuttovoittoja vieraskielisistä etenkin muun Kanta-Hämeen alueelta, sekä osasta vastaanottokeskus -paikkakunnista (esim. Punkalaidun, Mänttä-Vilppula).** Huomionarvoisesti ja kotimaisista kieliryhmistä poiketen Hämeenlinna saa muuttovoittoja vieraskielisistä myös Tampereelta, joskin muuttovoitot ovat vähäisiä.
- Suurin osa vieraskielisten muuttovoitoista perustuu muutamiin yksittäisistä kunnista muuttaviin henkilöihin.
- **Hämeenlinnan merkittävät muuttotappiot vieraskielisten ryhmästä selittyvät käytännössä täysin pääkaupunkiseudulle suuntautuvalla muuttoliikkeellä.** Vuosien 2010-2023 aikana kaupunki menetti Helsingille, Espoolle ja Vantaalle lähes 1 100 vieraskielistä henkilöä maan sisäisessä muuttoliikkeessä. Lähes kaikki kunnat kärsivät Hämeenlinnan tavoin merkittäviä muuttotappioita vieraskielisten ryhmässä pääkaupunkiseudulle.
- Hämeenlinna kärsii vieraskielisten ryhmässä maltillisia tappioita myös Lahdelle, Hattulalle ja Janakkalalle, sekä Helsingin kehyskunnille.

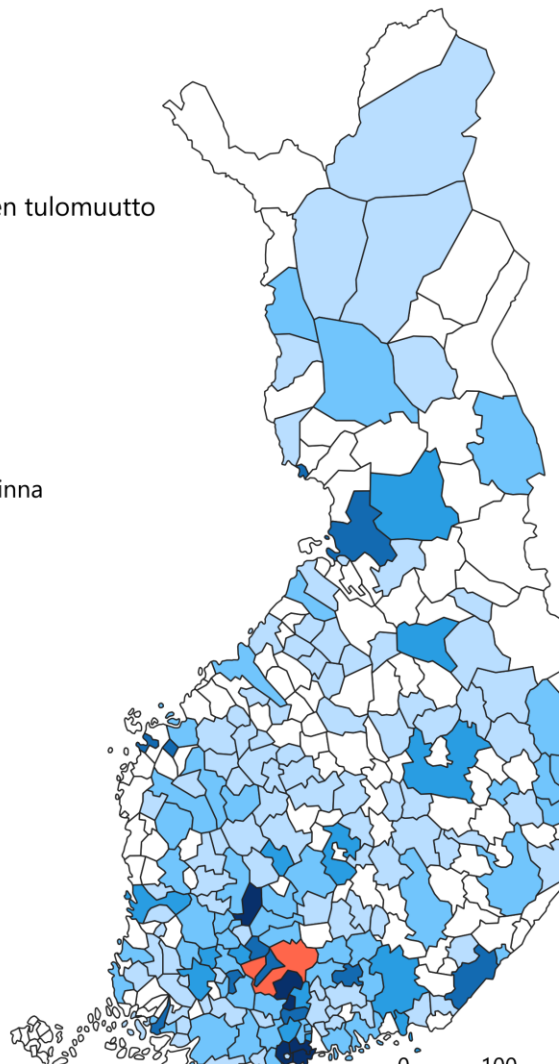
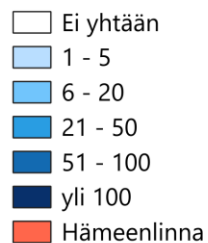
Vieraskielisten maan sisäinen nettomuutto alueittain 2010-2023

Vieraskielisten tulo-, lähtö ja nettomuutto alueittain 2010-2023

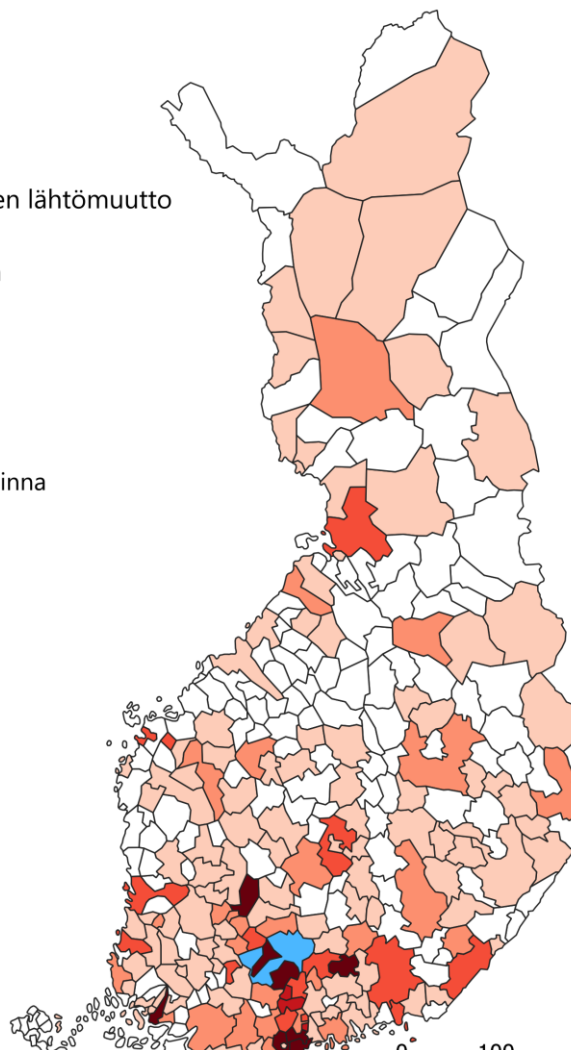
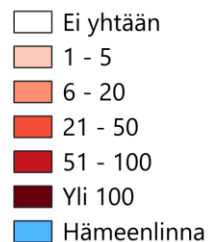
Vieraskielisten tulomuutto

2010-2023

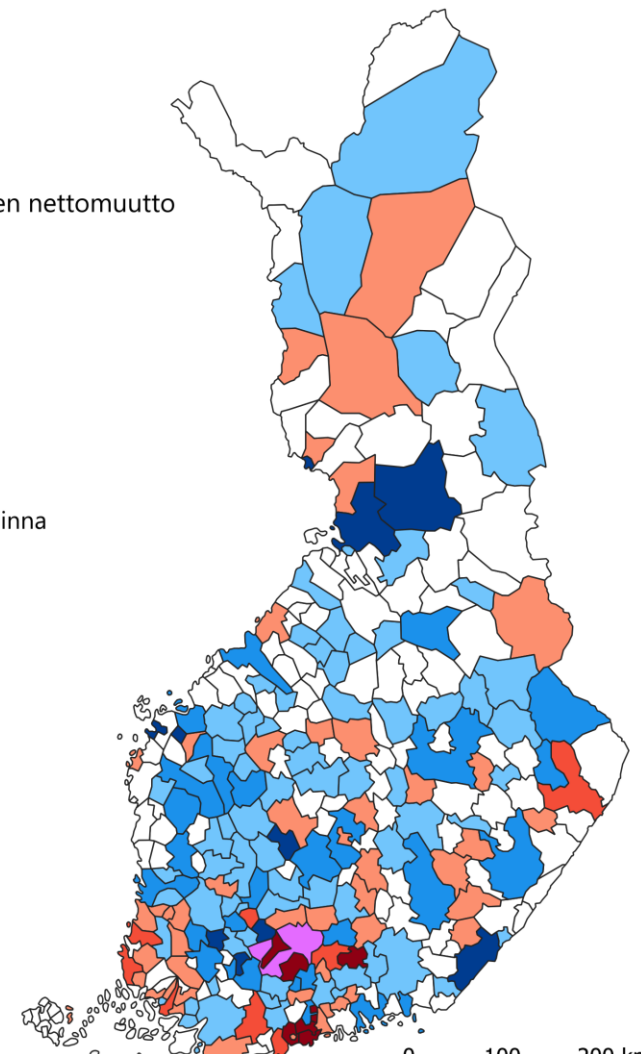
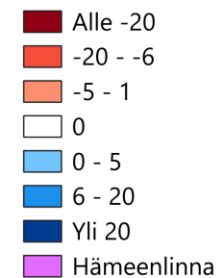
Vieraskielisten lähtömuutto

2010-2023

Vieraskielisten nettomuutto

2010-2023

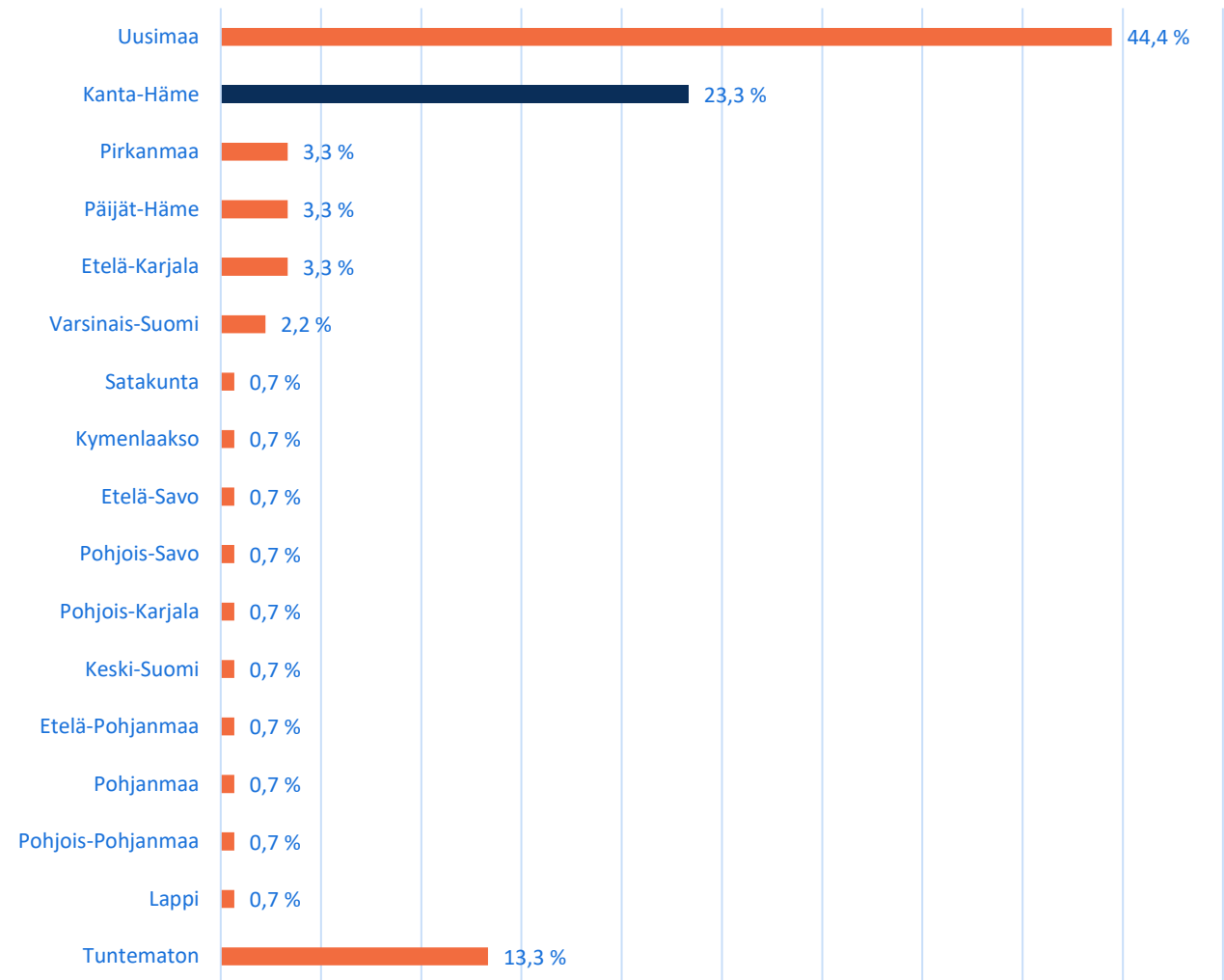

Ulkomaalaisten opiskelijoiden alueellinen sijoittuminen

Kuvaajassa kuvataan Kanta-Hämeen ammattikorkeakouluista valmistuneiden ulkomaan kansalaisten asuinmaakuntaa vuosi valmistumisen jälkeen vuosien 2017-2022 aikana.

- **Kanta-Hämeessä amk-tutkinnon suorittaneista (poikkeuksellisen) suuri osuus muuttaa valmistuttuaan pois maakunnasta.** Kotimaisissa kieliryhmissä vain noin kolmasosa valmistuneista jää Kanta-Hämeeseen, kun taas noin 25 prosenttia valmistuneista muuttaa Uudellemaalle ja 22 prosenttia Pirkanmaalle.
- **Ulkomaan kansalaisten ryhmässä maakuntaan valmistumisen jälkeen jäävien osuus on vielä kotimaisia kieliryhmiä matalampi.** Vain noin 23,3 prosenttia valmistuneista jää Kanta-Hämeeseen. Uudenmaan vetovoima ammattikorkeakoulusta valmistuneiden ulkomaankansalaisten ryhmässä on erityisen suuri, jopa 44 prosenttia valmistuneista muutti Uudellemaalle.
- Muiden maakuntien houkuttelevuus oli taas hyvin vähäinen (ero Pirkanmaalle sijoittuneiden ryhmässä oli kotimaisten kieliryhmien sekä ulkomaan kansalaisten välillä erityisen suuri).
- **Tuntematon 13,3 prosenttia koostuu de facto ulkomaille muuttaneista.**
- **Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneista vieraskielisistä huomattavasti suurempi osuus jää Kanta-Hämeeseen.** Vuosien 2017-2023 aikana 68 prosenttia valmistuneista ulkomaan kansalaisista asui vielä kolme vuotta valmistumisen jälkeen Kanta-Hämeessä. Loput sijoittuivat lähinnä Uudellemaalle.

AMK:sta valmistuneet (n=270)

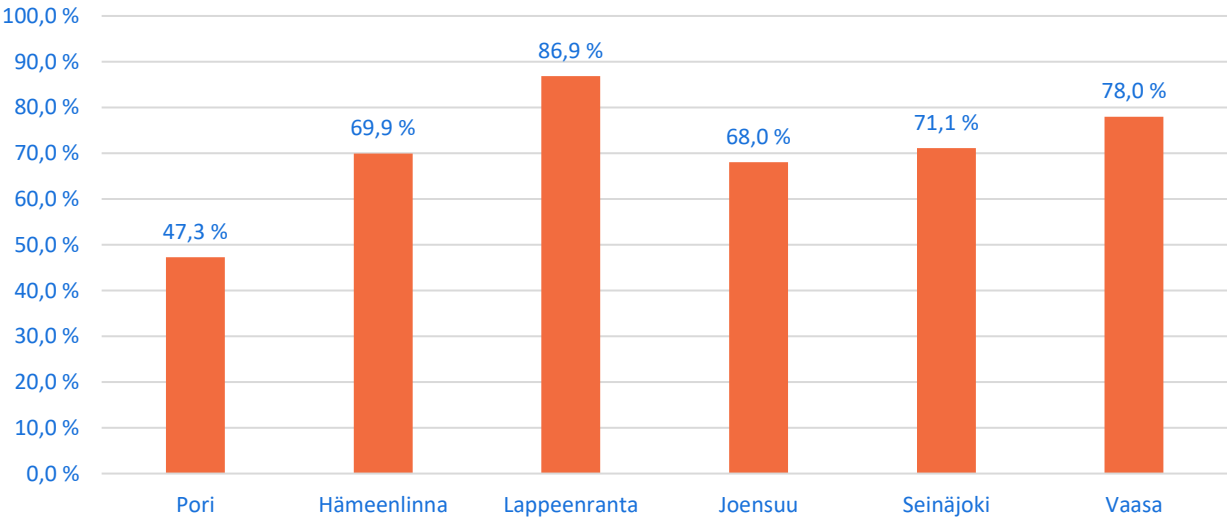
Ammattikorkeakoulusta sijoittuneiden vertailu

Taulukossa on tarkasteltu ammattikorkeakoulusta valmistuneiden ulkomaalaisten asuinmaakuntaa kolme vuotta valmistumisen jälkeen vuosien 2017-2022 perusteella Hämeenlinnassa ja verrokkikaupungeissa. Koulutuksen maakuntaan jääneiden osuus on tummennettu taulukossa.

- Kaikissa tarkastelun keskiuurissa maakunnissa vain vähemmistö ammattikorkeakoulusta valmistuneista ulkomaan kansalaisista jäi koulutuksen maakuntaan valmistumisen jälkeen. Vaasasta valmistuneiden ryhmässä osuus oli kuitenkin selvästi korkeampi kuin muissa tarkastelun kaupungeissa.
- Hämeenlinnassa maakuntaan jääneiden ulkomaan kansalaisten osuus oli **matalin**, joskin tämä vastaa kotimaan kansalaisten sijoittumista ja on pitkälti seuraus Hämeenlinnan sijainnista. (Lisäksi ero Joensuussa ja Seinäjoella valmistuneisiin on marginaalinen).
- Kaikissa tarkastelun maakunnissa koulutuksen maakunnan ulkopuolelle sijoittuneet ulkomaiden kansalaiset sijoittuivat lähinnä Uudellemaalle. Muiden maakuntien merkitys oli marginaalinen.
- **Valmistumisen jälkeen ulkomaille muuttaneiden ulkomaan kansalaisten osuus vaihtelee voimakkaasti.** Kanta-Hämeessä ulkomaille muuttavien osuus oli matalin (osin Uudenmaan erittäin korostuneen roolin takia), kun taas esimerkiksi Seinäjoella valmistuneista jopa puolet lähtee valmistumisen jälkeen ulkomaille.
- Amatillisen toisen asteen koulutuksen suorittaneista ulkomaiden kansalaisista kaikissa tarkastelun kaupungeissa huomattavasti korkeampi osuus jäi tutkinnonsuorituksen maakuntaan.

Asuinmaakunta vuosi valmistumisen jälkeen 2017-2022	Pori	Hämeenlinna	Lappeenranta	Joensuu	Seinäjoki	Vaasa
Uusimaa	21 %	46 %	27 %	34 %	20 %	28 %
Varsinais-Suomi	10 %	2 %	1 %	1 %	0 %	3 %
Satakunta	33 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %
Kanta-Häme	0 %	24 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Pirkanmaa	5 %	3 %	2 %	1 %	4 %	4 %
Päijät-Häme	1 %	3 %	2 %	1 %	0 %	0 %
Kymenlaakso	1 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %
Etelä-Karjala	1 %	3 %	29 %	1 %	0 %	0 %
Etelä-Savo	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Pohjois-Savo	1 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %
Pohjois-Karjala	1 %	0 %	0 %	25 %	0 %	0 %
Keski-Suomi	1 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %
Etelä-Pohjanmaa	1 %	0 %	0 %	0 %	24 %	0 %
Pohjanmaa	1 %	0 %	0 %	1 %	3 %	44 %
Pohjois-Pohjanmaa	1 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %
Kainuu	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Lappi	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Ahvenanmaa – Åland	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Ulkomaat	24 %	14 %	37 %	34 %	48 %	20 %

Vieraskielisten koulutuksen maakuntaan jääneiden osuus 1 v. tutkinnon suorittamisen jälkeen 2017-2022

Huomioita maahanmuuttoanalyysin perusteella

Maahanmuuton volyymi on kasvanut merkittävästi vuosien 2020-2023 aikana, vaikka ukrainalaisten pakolaiset laskettaisiin pois maahanmuuton luvuista. Kasvua ajaa etenkin Aasian maista tuleva maahanmuutto. Vastaava trendi on tapahtunut koko maassa.

→ Tuleva maahanmuuton taso sisältää huomattavaa epävarmuutta – kansallisesti kovin merkittävästi kasvava maahanmuuton taso (ilman merkittävää pakolaisten määrän kasvua) on kohtuullisen epätodennäköinen, sillä jo vuosien 2022-2023 taso on Pohjoismaisellakin tasolla huomionarvoisen korkea.

Hämeenlinna menettää maan sisällä kohtuullisesti maahanmuuttajia maan sisäisessä muuttoliikkeessä. **Ajanjaksosta riippuen muuttotappiot ovat n. 20-25 prosenttia ulkomailta saaduista muuttovoitoista.** Vieraskielisten alttius muuttaa pois Hämeenlinnasta on huomattavasti kotimaisia kieliryhmiä suurempi.

→ **Vieraskielisten alttius (yhden henkilön todennäköisyys muuttaa) muuttaa Hämeenlinnaan ja muuttaa pois Hämeenlinnasta ei ole juuri muuttunut vuosien 2010-2023 aikana.** Muuttajien määrä on kasvanut merkittävästi, mutta tätä selittää vain maahanmuuttajataustaisten määrän kasvu.

Maahanmuuton volyymi on kasvanut merkittävästi, mutta **maahanmuuton toiminnallinen rakenne ei ole muuttunut merkittävästi.** Vaikka Hämeenlinnaan ulkomailta muuttavien opiskelijoiden määrä onkin kasvanut merkittävästi, vuosien 2017-2023 aikana opiskelijoiden osuus maahanmuutosta on pysynyt suhteellisen vakiona. Noin 17 – 20 prosenttia maahanmuuttajista on opiskelijoita.

Maastamuuttojen määrä on Hämeenlinnassa liian pieni kasvavan maahanmuuttajataustaisen maastamuuttoalttiuksien arviointiin. **Koko maan tasolla maastamuuttojen määrä on kasvanut maahanmuuttajaväestön kasvaessa.** Altius muuttaa kasvoi myös hieman koronapandemiaan asti.

→ Todennäköisesti myös Hämeenlinnassa maastamuuttojen määrä tulee kasvamaan vieraskielisten väestön kasvaessa. Tämän negatiivinen vaikutus vieraskielisten kehitykselle vaikutus on kuitenkin maan sisäisen muuttoliikkeen vaikutusta merkittävästi pienempi.

2. Hämeenlinnan tuleva väestönkehitys

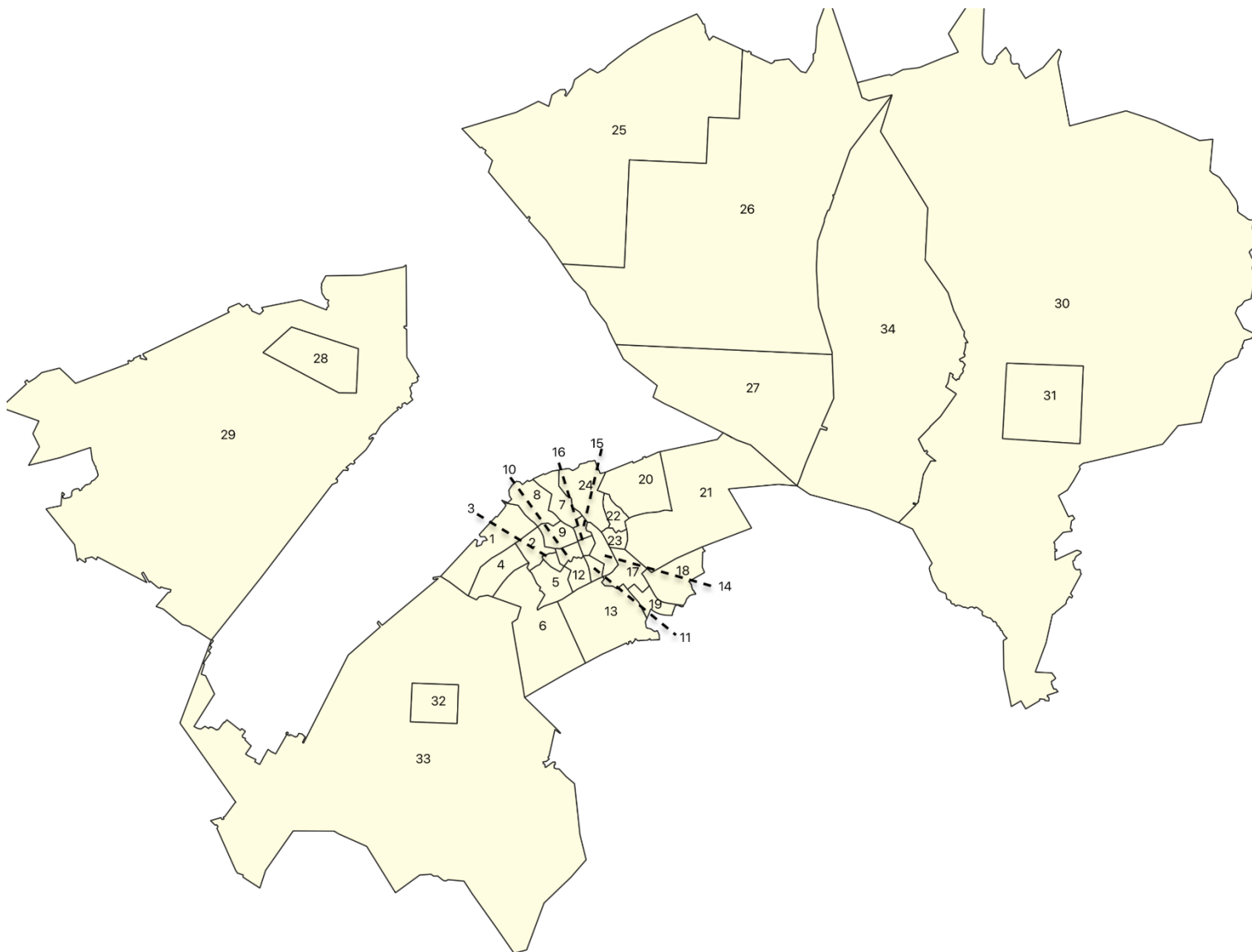
Kaupungin vuosien 2023-2040 ikä- ja kieliryhmittäinen väestöennuste
kolmessa skenaariossa

Väestöennusteen olettamat

Oletus	Heikko kehitys	Keskivahva kasvu	Kasvuskenaario	Verrokki: Tilastokeskuksen vuoden 2021 väestöennuste
Pohjaolettama	Hämeenlinnan tuleva kehitys perustuu heikompien vuosien kehityksen ”logiikkaan”. Heikko kehitys vähäisempien muuttovoittojen ja maahanmuuton kautta.	Kaupungin tuleva kehitys perustuu vahvempien vuosien kehityksen ”logiikkaan”. Vahvempi kasvu nojaa muuttovoittoihin ja maahanmuuttoon.	Tavoite: Hämeenlinna kasvaa 0,25 prosentilla vuodessa, nopeutuva kasvu tapahtuu maan sisäisen muuttoliikkeen kautta (suhteessa keskivahvaan skenaarioon)	Tilastokeskuksen olettamat; pääasiassa 2010-luvun lopun väestönkehityksen dynamiikka
Syntyvyys	Lähtötasona vuosi 2023, nousee 2020-luvun keskitasolle 2020-luvun aikana (n. 10 % kasvu). Kieliryhmittäinen mallinnus.	Sama kuin heikon kehityksen skenaariossa	Sama kuin heikon kehityksen skenaariossa	Vuoden 2021 syntyvyys
Kuolleisuus	Pohja kuin Tilastokeskuksella, tarkennettu elinajanodotetta 2020-luvun perusteella	Pohja kuin Tilastokeskuksella, tarkennettu elinajanodotetta 2020-luvun perusteella	Pohja kuin Tilastokeskuksella, tarkennettu elinajanodotetta 2020-luvun perusteella.	Kuoleman vaarat laskettu vuosista 2010-2019, huomioitu eliniän kasvu tämän ajanjakson ja ennustejakson aikana. Huomioitu alueelliset erot.
Maan sisäinen muutto	Perustuu vuosien 2015-2023 muuttoliikkeen dynamiikkaan, jossa painotus heikommissa vuosissa. → Erillinen mallinnus vieraskielisten muutoista, nostaa muuttavien määrää vieraskielisten määrän kasvaessa.	Perustuu vuosien 2015-2023 muuttoliikkeen dynamiikkaan, jossa painotus vahvemmissa vuosissa. → Erillinen mallinnus vieraskielisten muutoista, nostaa muuttavien määrää vieraskielisten määrän kasvaessa.	Perustuu vuosien 2015-2023 muuttoliikkeen dynamiikkaan, tulomuuttoa lisätty vastaamaan tavoitteen kasvuun. → Erillinen mallinnus vieraskielisten muutoista, nostaa muuttavien määrää vieraskielisten määrän kasvaessa.	Perustuu vuosien 2014-2020 muuttoliikkeeseen.
Nettosiirtolaisuus	Maahanmuutto vuosien 2022-2023 tasolla (pl. ukrainalaiset) ajanjakson alussa , laskee 2020-luvulla 2020-luvun keskitasolle. Maastamuuttojen määrä kasvaa ajanjakson aikana vieraskielisten määrän kasvun takia.	Maahanmuutto vuosien 2022-2023 tasolla (pl. ukrainalaiset) koko ajanjakson ajan . Maastamuuttojen määrä kasvaa ajanjakson aikana vieraskielisten määrän kasvun takia.	Sama kuin keskivahvassa skenaariossa.	Perustuu vuosien 2014-2020 maahan- ja maastamuuttoon.

Tarkastelun ennustealueet

Nro	Nimi	Nro	Nimi
1	Vuorentaka	18	Harviala
2	Nummi-Voutila	19	Käikälä
3	Jukola	20	Kukostensyrjä
4	Hirsimäki	21	Paavolankulma
5	Luolaja	22	Papinniitty
6	Loimalahti	23	Idänpää - Katinen
7	Ojoinen-Puistonmäki	24	Sairio
8	Viisari - Pikku-Parola	25	Ylihauho
9	Kauriala	26	Hauhonkirkonkylä
10	Myllymäki - Nuppola	27	Eteläinen
11	Virveli	28	Iittala
12	Kankaantausta	29	Iittalan ympäristö -
13	Hattelmala-Miemala	30	Lammin ympäristö
14	Asemanseutu	31	Lamminkirkonkylä
15	Keskikaupunki I-II	32	Rengonkirkonkylä
16	Keskikaupunki III-IV	33	Nummenkylä - Ahoinen
17	Katuma - Paikkala	34	Tuulos

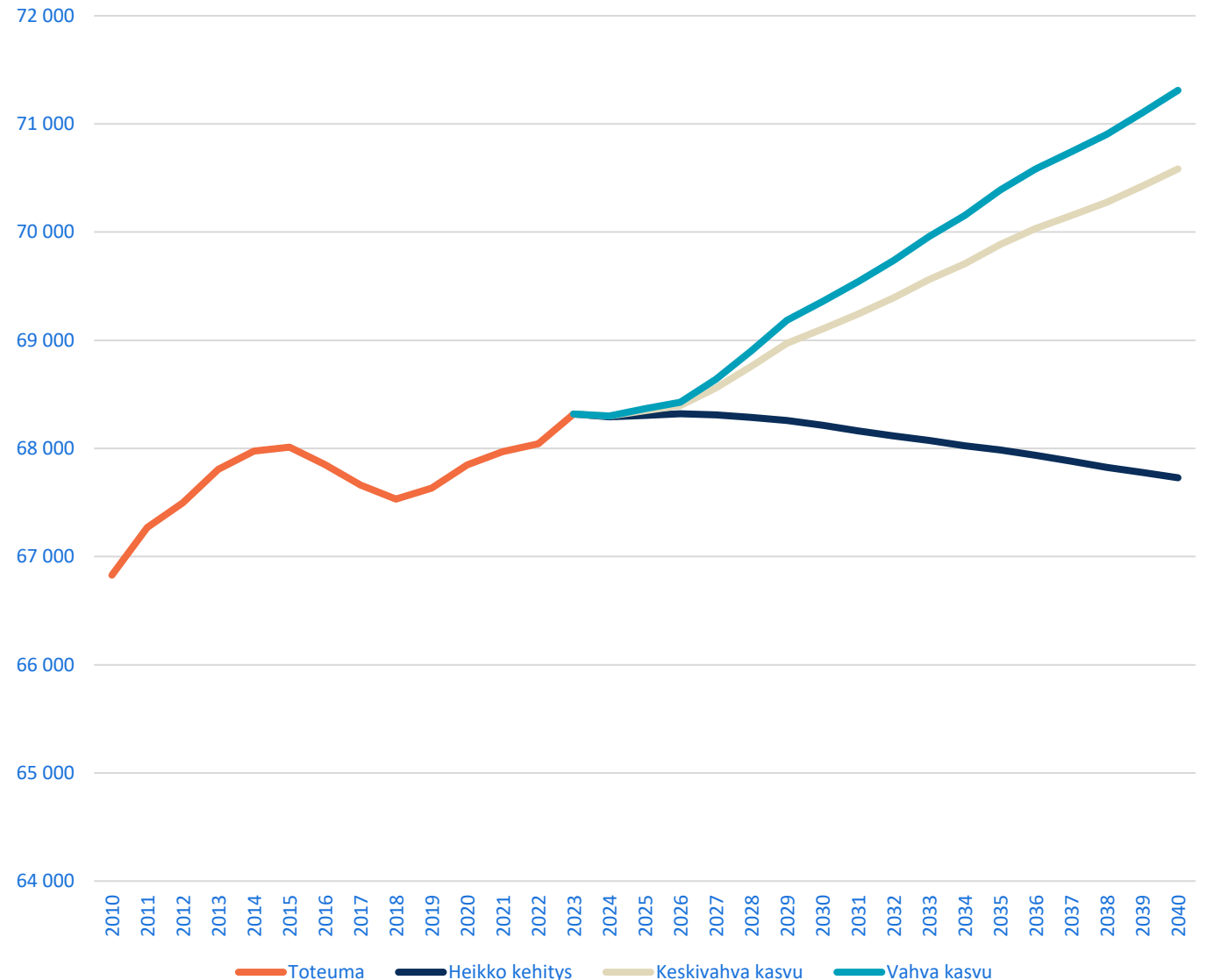

Hämeenlinnan ennakoitu väestönkehitys

Kuviossa on tarkasteltu Hämeenlinnan toteutunutta ja ennakoitua väestönkehitystä kolmessa skenaarioissa vuosien 2010-2040 aikana.

- **Vuosien 2010-2023 aikana** Hämeenlinnan väestö kasvoi noin **1 500 asukkaalla / +2,2 prosentilla**. Vuotta kohden väestö kasvoi keskimäärin 83 asukkaalla. Vuositason vaihtelu kehityksessä oli kuitenkin suurta.
 - **Heikon kehityksen ennusteessa** Hämeenlinnan väkiluku vähenisi vuoteen 2040 mennessä noin **600 asukkaalla / -0,9 prosentilla**. Vuotta kohden väestö vähenisi keskimäärin 35 asukkaalla.
 - **Keskivahvan kasvun ennusteessa** Hämeenlinnan väestö kasvaisi vuoteen 2040 mennessä noin **2 250 asukkaalla / 3,3 prosentilla**. Vuotta kohden väestö kasvaisi keskimäärin 133 asukkaalla.
 - **Vahvan kasvun ennusteessa** Hämeenlinnan väestö kasvaisi vuoteen 2040 mennessä noin **3 000 asukkaalla / 4,4 prosentilla**. Vuotta kohden väestö kasvaisi keskimäärin 176 asukkaalla.
- Ennustejakson aikana kaupungin väestö vähenee heikon kehityksen skenaarioissa, mutta kasvaa keskivahvan ja vahvan kasvun skenaarioissa. Kaikki väestönkasvu perustuu muuttovoittoihin, joita ilman kaupungin väestö vähenee voimakkaasti.

Väestönkehitys 2010-2040

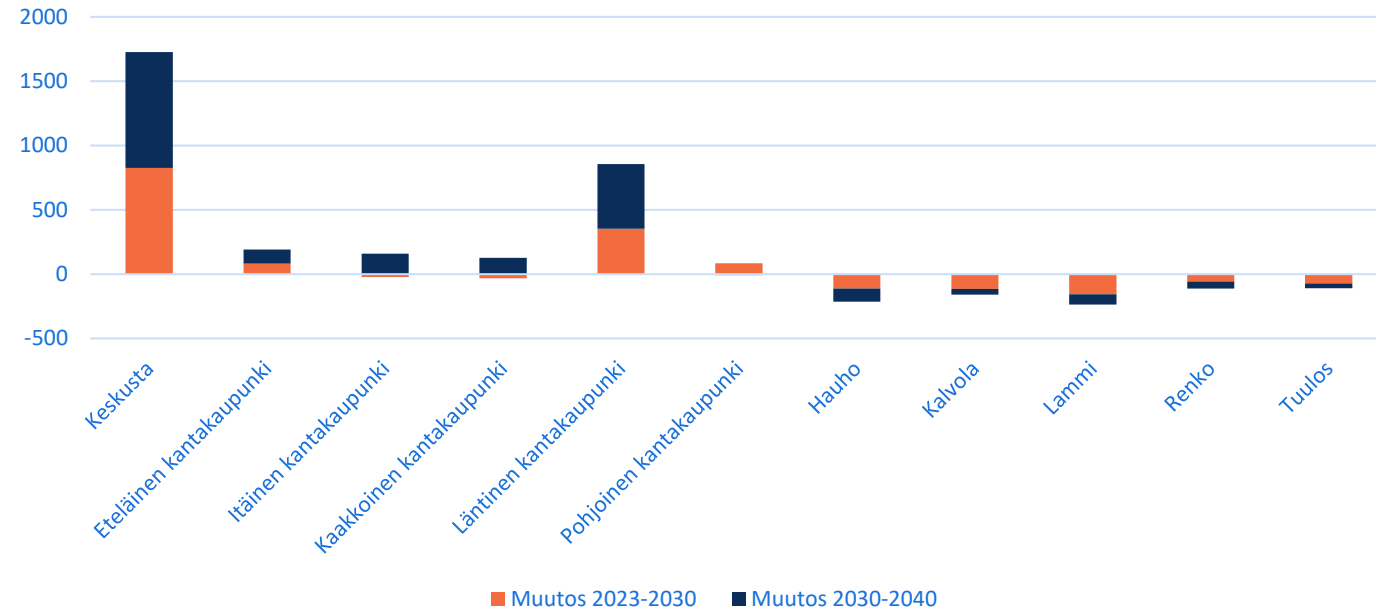

Tilastoalueittainen väestönmuutos 2023-2040

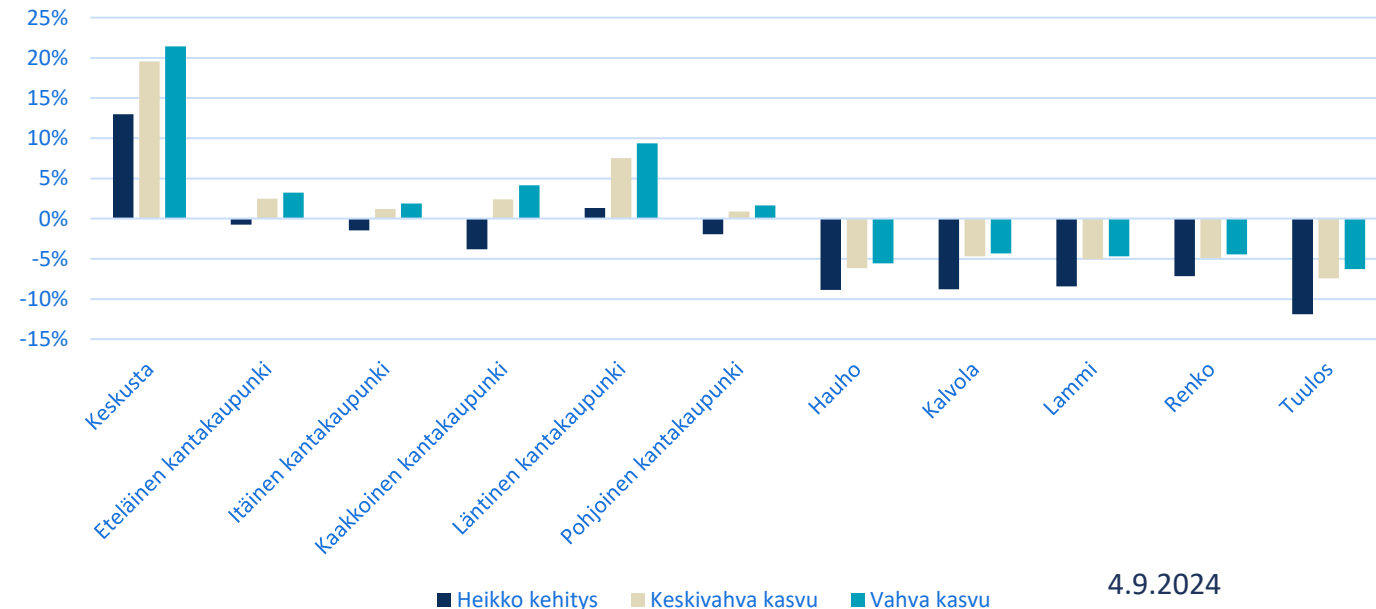
Kuvioissa on tarkasteltu Hämeenlinnan tilastoalueiden väestönkehitystä vuosien 2023-2040 aikana väestöennusteen eri skenaarioissa.

- Kaupungin väestönkehitys säilyy vahvasti eriytyneenä ennustejakson aikana,** heijastellen mennyttä eriytynyttä väestönkehitystä. Jako etenkin kantakaupungin ja muun kunnan välillä on sangen voimakas, sillä kantakaupungin alueella väestö kasvaa merkittävästi, kun taas muussa kunnassa väestö vähenee voimakkaasti. **Lopputuloksena kaupungin väestö keskittyy kohti kantakaupunkia,** jatkaen jo 2010-luvun keskittyvää kehitystä.
- Väestönkehityksen erot kaupungin sisällä heijastelevat ikärakenteen ja vetovoiman eroja, mutta myös rakentamisen sijoittumista. Maahanmuuton merkityksen kasvu korostaa kaupunkimaisten alueiden kasvua.
- Nopeamman väestönkasvun skenaarioissa keskittyminen on jopa voimakkaampaa:** vahvistuva väestönkehitys heijastuu vahvistuvana kasvuna etenkin kantakaupungin jo ennestään merkittävästi kasvavilla alueilla. Kantakaupungin ulkopuolella nopeampi väestönkasvu hillitsee hieman väestön supistumista, mutta vain hieman.
- Kantakaupunginkin sisällä väestönkehityksessä on merkittäviä eroja.** Suurin osa väestönkasvusta keskittyy Keskustan suuralueelle sekä Läntiseen kantakaupunkiin, muissa kantakaupungin osissa väestönkasvu on hillittyä. Sama dynamiikka säilyy myös vahvan kasvun skenaariossa, heikomman kasvun skenaariossa Keskustan ulkopuolella väestö lähinnä vähenee.
- Kantakaupungin ulkopuolisilla alueilla erot väestönkehityksessä ovat hillitymmät,** väestö vähenee suhteellisen vastaavaa tahtia kaikilla alueilla.

Väestönmuutos 2023-2040, keskvahva kasvu

Suhteellinen väestömuutos skenaarioittain 2023-2040

Ennuste tarkemmalla aluejaolla, keskivahvan kasvun skenaario

Taulukossa on kuvattu Hämeenlinnan väestönkehitystä ennustealueilla vuosien 2023-2040 aikana keskivahvan kehityksenskenaariossa. Seuraavalla dialla on kuvattu tarkemmin muissa skenaarioissa tapahtuvaa ennustealueittaista kehitystä.

- Tarkempi aluetason tarkastelu paljastaa vielä voimakkaamman polarisoitumisen tulevassa kehityksessä kuin tilastoalueittainen tarkastelu.** Merkittävässä osassa ennustealueita väestö vähenee, paikoin voimakkaastikin.
- Merkittävimmät kasvunpisteet sijoittuvat Hämeenlinnan kantakaupunkiin.** Määrällisesti ja suhteellisesti Asemanseutu on Hämeenlinnan keskeisin kasvun piste, mutta myös Keskikaupungin alueilla väestö kasvaa merkityksellisesti. Muita merkityksellisen kasvun pisteitä ovat mm. Loimalahti, Myllymäki ja Luojala. Toisaalta yksittäisissä kantakaupunginosissa väestö vähenee merkittävästi (esim. Ojanen-Puistonmäki).
- Väestön supistuminen painottuu taas haja-asutusalueille, etenkin liitoskuntien alueilla.** Myös liitoskuntien sisällä väestö keskittyy: väestösupistuminen on huomattavasti voimakkaampaa esim. Hauhon ja Iittalan haja-asutusalueilla verrattuna Hauhon ja Iittalan kirkonkyläin.
- Voimakkaamman kasvun skenaariossa väestönkasvun rakenne säilyy samana, mutta etenkin kasvun pisteiden kasvutahti nopeutuu. Heikomman kehityksen skenaariossa taas supistuminen leviää laajemmin koko kuntaan.

Alue	Väestö 2023	Väestö 2040	Väestönmuutos 2023-2040	Väestönmuutos (%) 2023-2040
Asemanseutu	2 763	3 635	+872	+31,5 %
Eteläinen Hauho	891	818	-73	-8,2 %
Harviala	1 402	1 431	+29	+2,1 %
Hattelmala-Miemala	1 064	1 085	+21	+2,0 %
Hauhonkirkonkylä - Hirsimäki	1 891	1 817	-74	-3,9 %
Idänpää - Katinen	2 051	2 073	+22	+1,1 %
Iittala	1 278	1 281	+3	+0,2 %
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	2 358	2 274	-84	-3,5 %
Jukola	1 007	933	-74	-7,4 %
Kankaantausta	2 172	2 322	+150	+6,9 %
Katuma - Paikkala	1 799	1 693	-106	-5,9 %
Kauriala	1 132	1 224	+92	+8,1 %
Keskikaupunki I-II	4 499	4 717	+218	+4,8 %
Keskikaupunki III-IV	3 203	3 495	+292	+9,1 %
Kukostensyrjä	2 869	3 432	+563	+19,6 %
Käikkälä	1 782	1 843	+61	+3,4 %
Lammin ympäristö	1 504	1 480	-24	-1,6 %
Lamminkirkonkylä	1 863	1 733	-130	-7,0 %
Loimalahti	2 793	2 687	-106	-3,8 %
Luolaja	1 472	1 676	+204	+13,9 %
Myllymäki - Nuppola	1 806	2 075	+269	+14,9 %
Nummenkylä - Ahoinen	3 840	4 078	+238	+6,2 %
Nummi-Vuotila	1 147	1 076	-71	-6,2 %
Ojoinen-Puistonmäki	3 184	3 226	+42	1,3 %
Paavolankulma	3 370	3 257	-113	-3,3 %
Papinniitty	1 379	1 631	+252	+18,3 %
Rengonkirkonkylä	3 083	3 005	-78	-2,5 %
Sairio	1 109	1 070	-39	-3,5 %
Tuulos	4 002	3 901	-101	-2,5 %
Viisari - Pikku-Parola	1 450	1 342	-108	-7,4 %
Virveli	979	954	-25	-2,5 %
Vuorentaka	1 038	1 076	+38	+3,6 %
Ylihauho	690	860	+170	+24,6 %
	671	606	-65	-9,8 %

Ennustealueittainen kehitys, muut skenaariot

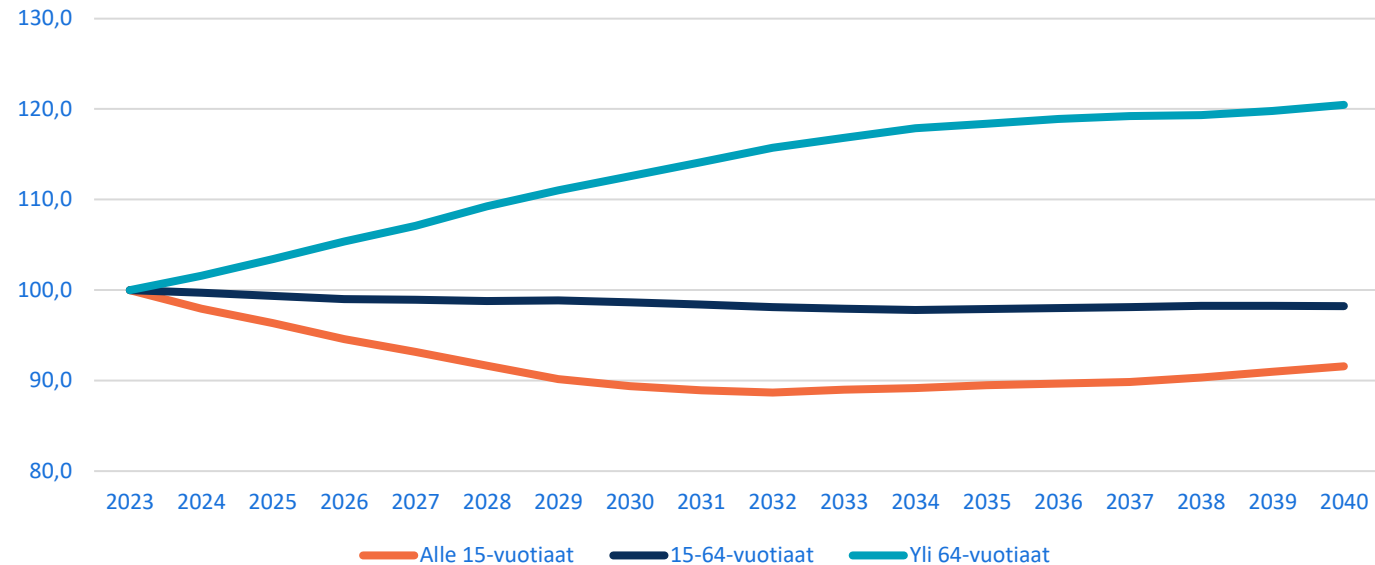
Heikko kehitys	Väestö 2023	Väestö 2040	Väestönmuutos 2023-2040	Väestönmuutos (%) 2023-2040	Vahva kehitys	Väestö 2023	Väestö 2040	Väestönmuutos 2023-2040	Väestönmuutos (%) 2023-2040
Asemanseutu	2 763	3 379	+616	+22,3 %	Asemanseutu	2 763	3 716	+953	+34,5 %
Eteläinen Hauho	891	775	-116	-13,1 %	Eteläinen Hauho	891	829	-62	-6,9 %
Harviala	1 402	1 318	-84	-6,0 %	Harviala	1 402	1 471	+69	+4,9 %
Hattelmala-Miemala	1 064	1 011	-53	-5,0 %	Hattelmala-Miemala	1 064	1 107	+43	+4,0 %
Hauhonkirkonkylä	1 891	1 802	-89	-4,7 %	Hauhonkirkonkylä	1 891	1 817	-74	-3,9 %
Hirsimäki	2 051	1 991	-60	-2,9 %	Hirsimäki	2 051	2 074	+23	+1,1 %
Idänpää - Katinen	1 278	1 246	-32	-2,5 %	Idänpää - Katinen	1 278	1 290	+12	+0,9 %
Iittala	2 358	2 184	-174	-7,4 %	Iittala	2 358	2 276	-82	-3,5 %
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	1 007	886	-121	-12,1 %	Iittalan ympäristö	1 007	944	-63	-6,3 %
Jukola	2 172	2 213	+41	+1,9 %	Jukola	2 172	2 348	+176	+8,1 %
Kankaantausta	1 799	1 615	-184	-10,2 %	Kankaantausta	1 799	1 714	-85	-4,7 %
Katuma - Paikkala	1 132	1 133	+1	+0,1 %	Katuma - Paikkala	1 132	1 251	+119	+10,5 %
Kauriala	4 499	4 472	-27	-0,6 %	Kauriala	4 499	4 781	+282	+6,3 %
Keskikaupunki I-II	3 203	3 365	+162	+5,1 %	Keskikaupunki I-II	3 203	3 524	+321	+10,0 %
Keskikaupunki III-IV	2 869	3 235	+366	+12,8 %	Keskikaupunki III-IV	2 869	3 489	+620	+21,6 %
Kukostensyrjä	1 782	1 782	0	0,0 %	Kukostensyrjä	1 782	1 860	+78	+4,4 %
Käikkälä	1 504	1 433	-71	-4,7 %	Käikkälä	1 504	1 484	-20	-1,3 %
Lammin ympäristö	1 863	1 653	-210	-11,3 %	Lammin ympäristö	1 863	1 751	-112	-6,0 %
Lamminkirkonkylä	2 793	2 611	-182	-6,5 %	Lamminkirkonkylä	2 793	2 687	-106	-3,8 %
Loimalahti	1 472	1 663	+191	+13,0 %	Loimalahti	1 472	1 676	+204	+13,8 %
Luolaja	1 806	1 938	+132	+7,3 %	Luolaja	1 806	2 124	+318	+17,6 %
Myllymäki - Nuppola	3 840	4 045	+205	+5,3 %	Myllymäki - Nuppola	3 840	4 078	+238	+6,2 %
Nummenkylä - Ahoinen	1 147	1 031	-116	-10,1 %	Nummenkylä - Ahoinen	1 147	1 086	-61	-5,4 %
Nummi-Vuotila	3 184	2 969	-215	-6,8 %	Nummi-Vuotila	3 184	3 312	+128	+4,0 %
Ojoinen-Puistonmäki	3 370	3 257	-113	-3,3 %	Ojoinen-Puistonmäki	3 370	3 257	-113	-3,3 %
Paavolankulma	1 379	1 479	+100	+7,3 %	Paavolankulma	1 379	1 685	+306	+22,2 %
Papinniitty	3 083	2 980	-103	-3,3 %	Papinniitty	3 083	3 005	-78	-2,5 %
Rengonkirkonkylä	1 109	1 064	-45	-4,1 %	Rengonkirkonkylä	1 109	1 070	-39	-3,5 %
Sairio	4 002	3 868	-134	-3,3 %	Sairio	4 002	3 901	-101	-2,5 %
Tuulos	1 450	1 277	-173	-11,9 %	Tuulos	1 450	1 359	-91	-6,3 %
Viisari - Pikku-Parola	979	946	-33	-3,4 %	Viisari - Pikku-Parola	979	954	-25	-2,5 %
Virveli	1 038	1 011	-27	-2,6 %	Virveli	1 038	1 093	+55	+5,3 %
Vuorentaka	690	750	+60	+8,7 %	Vuorentaka	690	905	+215	+31,1 %
Ylihauho	671	570	-101	-15,0 %	Ylihauho	671	615	-56	-8,4 %

Ikäryhmittäinen väestönmuutos, keskivahvan kasvun skenaario

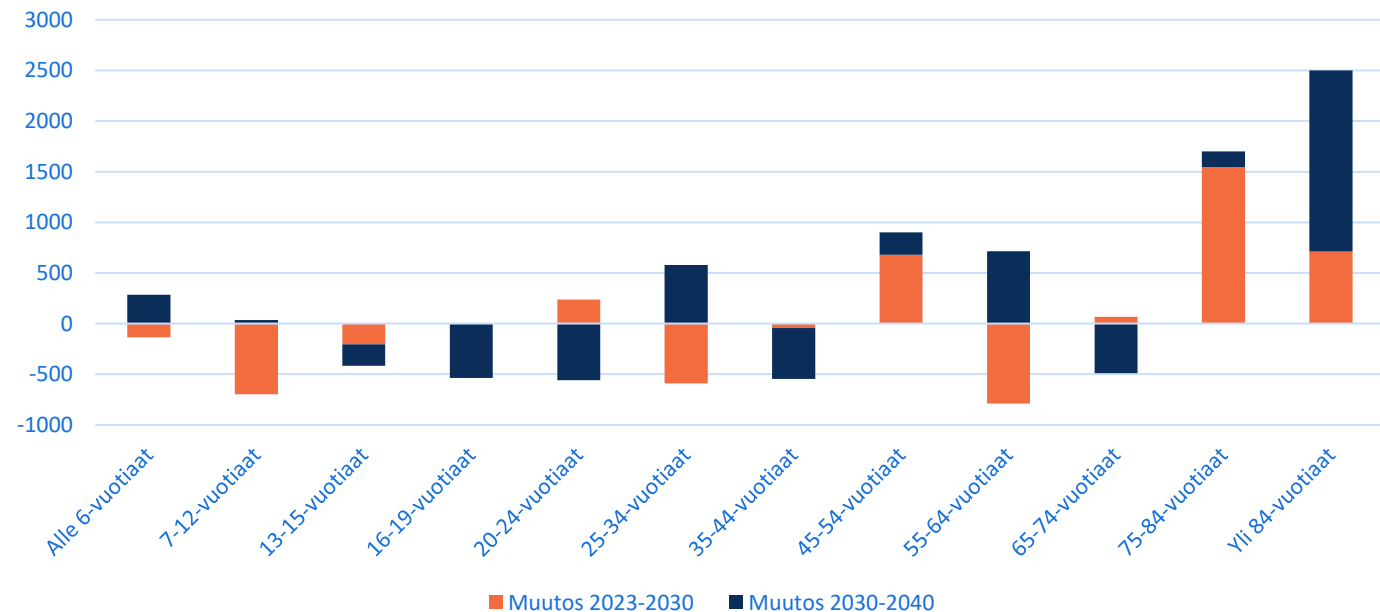
Kuviossa on kuvattu Hämeenlinnan ikäryhmittäistä kehitystä keskivahvan kasvun skenaariossa. Muiden skenaarioiden kehitys on kuvattu seuraavalla dialla.

- Alle 15-vuotiaan väestön (lasten)** määrä vähenee jokaisessa skenaarioissa voimakkaasti 2020-luvun aikana. Tätä selittää syntyvyyden voimakas lasku 2010-luvun aikana, mikä näkyy ikäryhmän supistumisena koko 2020-luvun ajan. Keskivahvan ja nopean kasvun skenaariossa lasten määrä kääntyy kuitenkin maltilliseen kasvuun 2030-luvulla. **Skenaariosta riippuen lasten määrä vähenee noin 700 - 1 300 henkilöllä vuosien 2023-2040 aikana, missään skenaariossa lasten määrä ei palaudu nykytasolle vuoteen 2040 mennessä.**
- 15–64-vuotiaan (työikäisen) väestön** kehitys vaihtelee erittäin voimakkaasti skenaarioiden välillä, sillä kaupungin väestönkehityksen erot johtuvat muuttoliikkeestä, joka tuo alueelle etenkin työikäisiä. Hitaan kasvun skenaariossa työikäisten määrä vähenee varsin voimakkaasti koko ajanjakson. Keskivahvan kasvun skenaariossa työikäisten määrä vähenee vuoteen 2034 saakka, jonka jälkeen ikäryhmä alkaa jälleen kasvamaan. Vahvan kasvun skenaariossa työikäisten määrä vähenee varsin maltillisesti. **Skenaariosta riippuen työikäisten määrä vähenee noin 200 - 2 700 henkilöllä vuosien 2023-2040 aikana.**
- Yli 64-vuotiaan väestön** määrä kehittyy hyvin vastaavasti kaikissa skenaarioissa: ikäryhmä kasvaa noin 3 400 - 3 900 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Kasvu on huomattavasti voimakkaampaa 2020-luvulla. **Tarkempi kehityksen ikärakenne on huomionarvoinen, 75–84-vuotiaiden määrä kasvaa voimakkaasti 2020-luvulla ja yli 84-vuotiaiden määrä kasvaa hyvin voimakkaasti 2030-luvulla.**

Ikärakenteen indeksoitu kehitys 2023-2040 keskivahvan kasvun skenaariossa (2023=100)

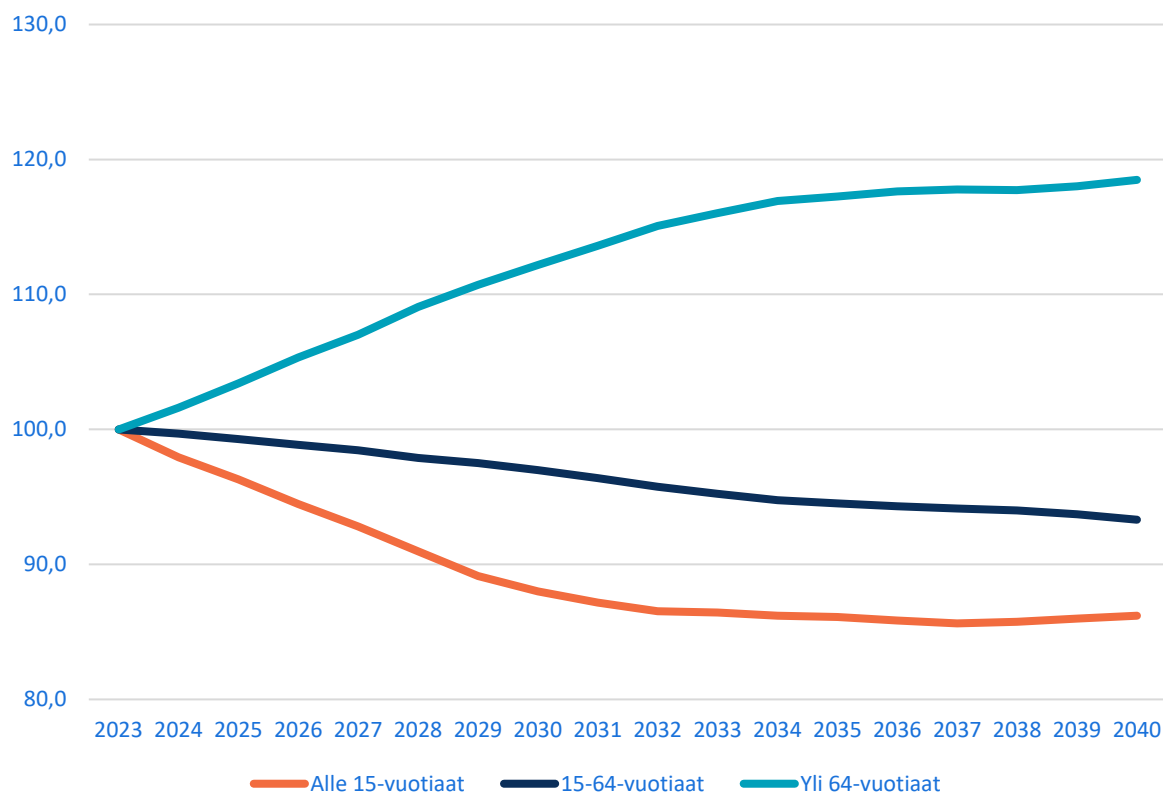

Väestönmuutos 2023-2040, keskivahva kasvu

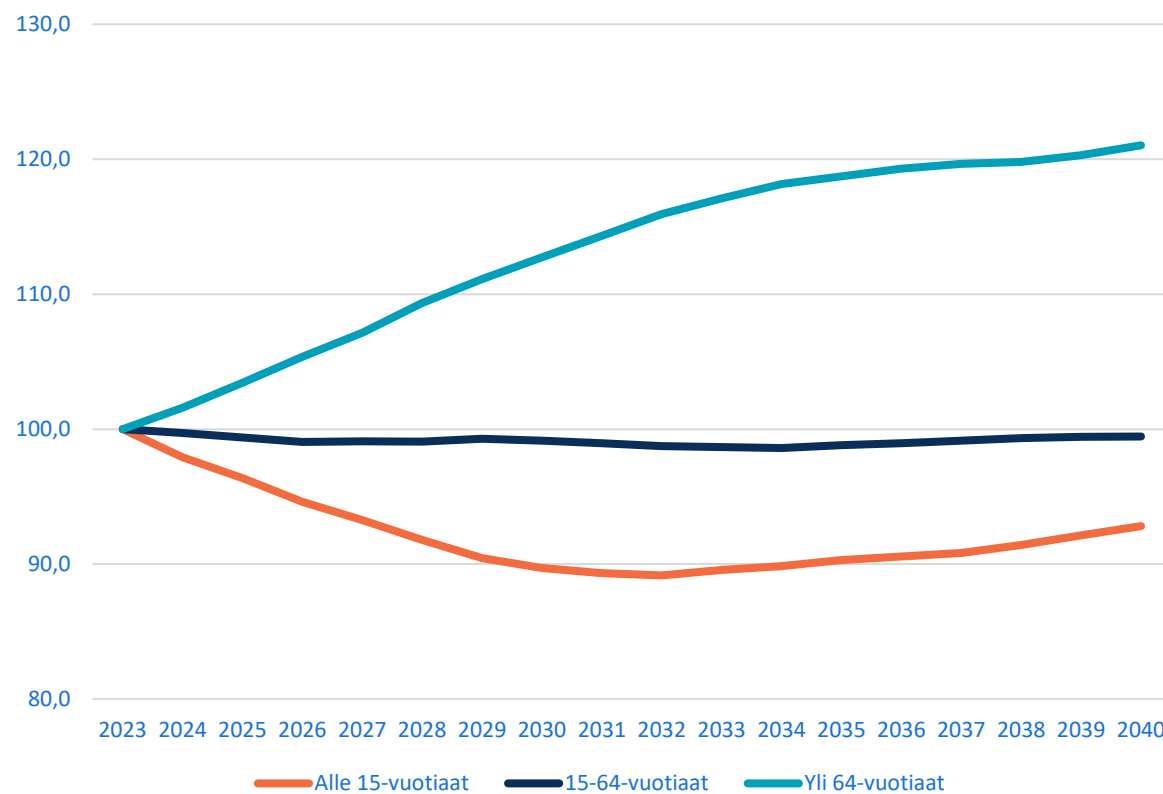

Ikärakenteen ennakoitu kehitys, muut skenaariot

Ikärakenteen indeksoitu kehitys 2023-2040 heikon kehityksen skenaariossa

Ikärakenteen indeksoitu kehitys 2023-2040 vahvan kasvun skenaariossa

Ikäryhmittäinen väestömuutos tilastoalueittain

Taulukoissa on tarkasteltu ikäryhmittäistä väestömuutosta vuosien 2022-2030 ja 2030-2040 tilastoalueittain keskivahvan kehityksen skenaariossa. Taulukon väri kertoo suhteellisen muutoksen suuruuden, arvo määrällisen muutoksen. Seuraavien diojen laajoissa taulukoissa on kuvattu yksityiskohtaisemmin ennustealueiden ikäryhmittäistä kehitystä eri skenaarioissa.

- Lasten ikäryhmän haasteellinen kehitys 2020-luvulla ulottuu suurimpaan osaan kaupungista.** Ainoastaan Keskustan alueella 0–14-vuotiaiden määrä kasvaa 2020-luvun aikana. Kaikilla muilla tilastoalueilla lasten määrä vähenee joko voimakkaasti tai hyvin voimakkaasti. Suhteellisesti suurimmat muutokset osuvat liitoskuntien alueelle, määrällisesti suurimmat muutokset taas osaan kantakaupungin alueista. 2030-luvulla lasten supistuminen pysähtyy, mutta merkityksellistä elpymistä tapahtuu lähinnä nopeasti kasvavilla alueilla (Läntinen kantakaupunki). **Lasten kehitys ei juuri eroa 2020-luvulla skenaarioissa, vahvemman kasvun skenaariossa lasten määrä elpyy hieman vahvemmin.**
- Työikäisen väestön kehitys eroaa merkittävästi tilastoalueittain.** Kehityksen erot seuraavat etenkin asuntotuotannon paikantumista, vetovoimaiset, asuntotuotannon pisteet ylläpitävät työikäisen väestön kasvua etenkin Keskustan sekä Läntisen kantakaupungin alueilla (joskin kasvu on keskivahvassa skenaariossa hillittyä). Muissa osissa kantakaupunkia työikäisten määrä vähenee hieman, liitoskuntien alueella taas voimakkaasti. **Vahvemman kasvun skenaariossa työikäisen väestön kasvu kiihtyy etenkin kantakaupungin alueella,** heikon kehityksen skenaariossa taas työikäisen väestön kehitys kääntyy lähes koko kaupungissa negatiiviseksi.
- Yli 64-vuotiaan väestön** kehityssuunta on suhteellisen samankaltainen kaikilla tilastoalueilla: väestön ikääntyminen jatkuu koko kaupungissa ja koskettaa käytännössä kaikkia tilastoalueita. Yli 74-vuotiaan väestön kasvu painottuu kuitenkin (etenkin määrällisesti) kantakaupungin alueelle, erityisesti Keskustaan.

Muutos 2023-2030	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+
Keskusta	93	23	-185	78	146	49	152	472
Eteläinen kantakaupunki	-114	73	-132	-23	96	-53	37	198
Itäinen kantakaupunki	-184	10	-117	-67	147	-135	-83	408
Kaakkoinen kantakaupunki	-120	4	-28	-18	92	-59	19	78
Läntinen kantakaupunki	-241	134	10	30	110	-135	141	306
Pohjoinen kantakaupunki	-115	103	-90	-6	61	-105	-35	273
Hauho	-51	-35	-15	-1	19	-112	-52	136
Kalvola	-104	-24	-7	-17	8	-37	-37	103
Lammi	-86	-28	-4	-40	12	-107	-63	162
Renko	-43	-37	1	16	-2	-65	27	45
Tuulos	-35	-24	-22	6	-6	-31	-41	81

Muutos 2030-2040	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+
Keskusta	45	-148	140	-23	85	162	70	567
Eteläinen kantakaupunki	18	-210	55	-56	18	114	-21	192
Itäinen kantakaupunki	32	-176	102	-107	19	139	-115	264
Kaakkoinen kantakaupunki	11	-68	55	-20	8	99	-11	54
Läntinen kantakaupunki	99	-187	116	-49	83	162	-85	362
Pohjoinen kantakaupunki	9	-187	65	-104	23	44	-67	212
Hauho	-6	-44	8	-35	3	-8	-78	59
Kalvola	-3	-53	19	-35	-3	9	-24	47
Lammi	5	-68	11	-35	-17	3	-83	104
Renko	-6	-26	4	-25	2	-14	-40	52
Tuulos	0	-22	3	-15	-1	6	-35	28

Väestönkehitys ikäryhmittäin keskivahvan kasvun skenaariossa 2023-2030

Alue	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Yli 74
Asemanseutu	+46	-79	-38	+58	+82	+68	+118	+232
Eteläinen Hauho	-19	-25	+3	-18	+11	-13	-4	+21
Harviala	-53	+6	-31	-23	+52	-12	-4	+27
Hattelmala-Miemala	-33	-18	+5	+17	-7	-9	+24	+24
Hauhonkirkonkylä - Koilishauho - Alochauho	-30	+2	-8	+4	+4	-73	-33	+103
Hirsimäki	-74	+1	+13	-1	+10	-40	+57	+18
Idänpää - Katinen	-9	-3	+3	-12	+20	-16	-32	+35
Iittala	-77	-33	-4	-3	+2	-47	+6	+85
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	-26	+9	-2	-14	+6	+9	-42	+18
Jukola	-58	+25	-2	-33	+33	+7	-10	+82
Kankaantausta	-44	+24	-16	-18	+30	-39	-28	+33
Katuma - Paikkala	-11	+22	+11	-2	+18	-22	-7	+19
Kauriala	-14	+70	-33	+24	+45	-50	-33	+122
Keskikaupunki I-II	+25	+27	-109	+21	+10	-29	+23	+94
Keskikaupunki III-IV	+22	+76	-39	0	+54	+9	+12	+146
Kukostensyrjä	-60	+2	-7	-16	-6	-53	+15	+106
Käikkälä	-56	-24	-8	+7	+22	-24	+29	+32
Lammin ympäristö	-22	-18	-7	+10	+1	-42	-37	+44
Lamminkirkonkylä	-64	-11	+3	-49	+11	-65	-26	+117
Loimalahti	-19	+32	+41	+18	+36	+1	+17	+52
Luolaja	-31	+27	-18	+47	+2	-42	+22	+106
Myllymäki - Nuppola	-47	+86	-54	-13	+35	-31	+37	+138
Nummenkylä - Ahoinen	-18	-7	-6	+11	-18	-34	+19	+9
Nummi-Vuotila	-28	+38	+2	-12	+18	-37	+24	+33
Ojoinen-Puistonmäki	-62	+47	-60	-3	-3	-22	-3	+71
Paavolankulma	-33	+29	-20	+15	+33	+25	-15	+51
Papinniitty	-28	-11	-14	-68	+25	-41	-27	+132
Rengonkirkonkylä	-25	-30	+7	+5	+16	-31	+8	+36
Sairio	-54	-7	-79	+14	+75	-51	-23	+83
Tuulos	-35	-24	-22	+6	-6	-31	-41	+81
Viisari - Pikku-Parola	-39	-13	+3	-27	+19	-34	+1	+80
Virveli	+9	-18	-66	-8	+39	+26	+5	3
Vuorentaka	-32	+11	-27	+12	+11	-24	+32	+14
Ylihauho	-2	-12	-10	+13	+4	-25	-16	+12

Väestönkehitys ikäryhmittäin keskivahvan kasvun skenaariossa 2030-2040

Alue	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Yli 74
Asemanseutu	+9	-58	+36	-12	+28	+57	+48	+279
Eteläinen Hauho	-10	-9	+5	-9	-6	-3	-9	+12
Harviala	-3	-15	+27	-12	+11	+52	-8	+15
Hattelmala-Miemala	+4	-24	+6	-2	0	+10	-7	+32
Hauhonkirkonkylä - Koilishauho - Alochauho	+1	-29	+3	-19	0	-1	-58	+61
Hirsimäki	+28	-41	+22	-8	-9	+33	-36	+47
Idänpää - Katinen	+5	-12	+17	-8	+4	+19	-20	+12
Iittala	+1	-38	+9	-22	-5	+3	-23	+63
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	-4	-15	+10	-14	+2	+6	-1	-16
Jukola	+13	-40	+23	-13	+10	+27	+7	+80
Kankaantausta	-2	-31	+11	-16	-6	+17	-23	+2
Katuma - Paikkala	+18	-17	+20	1	+15	+20	-5	+10
Kauriala	+28	-88	+55	-35	+32	+47	-43	+91
Keskikaupunki I-II	+20	-35	+65	-8	+33	+45	-9	+118
Keskikaupunki III-IV	+16	-55	+39	-3	+25	+60	+30	+170
Kukostensyrjä	+7	-23	+32	-13	+11	-6	-40	+112
Käikkälä	-4	-36	+8	-9	-18	+26	+2	+28
Lammin ympäristö	+4	-25	+5	-12	0	0	-40	+10
Lamminkirkonkylä	+1	-43	+6	-23	-17	+4	-42	+94
Loimalahti	+8	-45	-10	-11	+3	+34	+3	+43
Luolaja	+10	-3	+28	-2	+33	+16	-23	+96
Myllymäki - Nuppola	+7	-125	+22	-25	+19	+52	-13	+152
Nummenkylä - Ahoineen	-1	-11	+3	-11	+3	-16	-12	+17
Nummi-Vuotila	+14	-64	+16	-27	+15	+23	-17	+45
Ojoinen-Puistonmäki	-11	-79	+11	-53	+10	-5	-16	+65
Paavolankulma	+21	-8	+27	+4	+33	+33	+32	+25
Papinniitty	+4	-58	+14	-35	-27	+21	-42	+78
Rengonkirkonkylä	-6	-15	+1	-15	0	+2	-27	+36
Sairio	-5	-74	+11	-55	-1	+71	-44	+37
Tuulos	0	-22	+3	-15	-1	+6	-35	+28
Viisari - Pikku-Parola	-7	-21	-1	-15	-18	+1	-9	+56
Virveli	+10	-30	+16	-14	+4	+35	+22	+6
Vuorentaka	+26	+6	+37	+12	+31	+29	-18	+50
Ylihauho	+3	-7	+1	-8	+9	-4	-10	-14

Väestönkehitys ikäryhmittäin heikon kehityksen skenaariossa 2023-2030

Alue	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Yli 74
Asemanseutu	+39	-107	-61	+46	+73	+60	+109	+225
Eteläinen Hauho	-22	-27	0	-20	+9	-15	-5	+20
Harviala	-56	+3	-36	-26	+49	-13	-4	+27
Hattelmala-Miemala	-38	-22	-2	+12	-10	-11	+23	+24
Hauhonkirkonkylä - Koilishauho - Alochauho	-32	0	-12	+1	+2	-75	-34	+102
Hirsimäki	-79	-3	+6	-5	+8	-41	+57	+18
Idänpää - Katinen	-11	-3	+2	-13	+20	-16	-32	+35
Iittala	-84	-38	-11	-9	-2	-49	+4	+84
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	-29	+7	-6	-17	+4	+8	-43	+18
Jukola	-63	+15	-12	-38	+30	+5	-12	+81
Kankaantausta	-47	+19	-21	-22	+27	-40	-29	+33
Katuma - Paikkala	-15	+15	+4	-6	+16	-24	-8	+18
Kauriala	-23	+49	-51	+13	+39	-55	-37	+120
Keskikaupunki I-II	+23	+23	-113	+19	+10	-29	+22	+94
Keskikaupunki III-IV	+17	+58	-52	-7	+48	+3	+6	+142
Kukostensyrjä	-61	+1	-9	-17	-6	-54	+15	+106
Käikkälä	-59	-26	-12	+4	+21	-25	+29	+32
Lammin ympäristö	-27	-22	-13	+5	-2	-44	-38	+44
Lamminkirkonkylä	-70	-16	-4	-54	+7	-69	-30	+115
Loimalahti	-25	+24	+29	+11	+32	-2	+15	+51
Luolaja	-33	+24	-23	+43	0	-43	+21	+105
Myllymäki - Nuppola	-50	+83	-59	-16	+34	-31	+36	+138
Nummenkylä - Ahoinen	-20	-9	-9	+8	-20	-36	+19	+9
Nummi-Vuotila	-45	+9	-24	-28	+7	-45	+18	+30
Ojoinen-Puistonmäki	-64	+45	-64	-5	-4	-22	-3	+71
Paavolankulma	-37	+25	-25	+11	+32	+24	-16	+51
Papinniitty	-30	-13	-18	-69	+24	-41	-27	+132
Rengonkirkonkylä	-26	-31	+6	+4	+16	-31	+8	+36
Sairio	-57	-9	-83	+11	+74	-52	-24	+83
Tuulos	-39	-28	-27	+2	-9	-34	-42	+80
Viisari - Pikku-Parola	-40	-14	+2	-28	+19	-34	+1	+80
Virveli	+9	-21	-68	-9	+39	+26	+5	+3
Vuorentaka	-33	+11	-27	+12	+11	-24	+32	+14
Ylihauho	-4	-13	-13	+11	+3	-26	-16	+12

Väestönkehitys ikäryhmittäin heikon kehityksen skenaariossa 2030-2040

Alue	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Yli 74
Asemanseutu	-1	-67	+11	-29	+10	+36	+25	+248
Eteläinen Hauho	-17	-10	+1	-14	-10	-6	-11	+11
Harviala	-22	-24	+9	-29	-2	+42	-14	+11
Hattelmala-Miemala	-6	-26	0	-12	-8	+5	-11	+29
Hauhonkirkonkylä - Koilishauho - Alochauho	0	-28	+4	-19	-1	0	-58	+61
Hirsimäki	+10	-42	+12	-23	-16	+30	-38	+46
Idänpää - Katinen	-1	-17	+9	-13	1	+17	-21	+12
Iittala	-12	-40	+2	-33	-13	-3	-28	+59
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	-12	-16	+6	-20	-4	+2	-3	-17
Jukola	-1	-43	+10	-25	-1	+19	0	+75
Kankaantausta	-15	-34	+3	-26	-14	+11	-27	-1
Katuma - Paikkala	+7	-20	+9	-11	+6	+12	-11	+7
Kauriala	+3	-106	+21	-63	+9	+30	-55	+80
Keskikaupunki I-II	+8	-60	+37	-25	+20	+34	-16	+113
Keskikaupunki III-IV	+5	-67	+18	-16	+10	+43	+10	+148
Kukostensyrjä	-5	-27	+19	-25	+5	-10	-43	+110
Käikkälä	-13	-38	+2	-16	-23	+25	+2	+28
Lammin ympäristö	-8	-28	-1	-22	-9	-7	-45	+7
Lamminkirkonkylä	-8	-43	+4	-29	-22	-1	-48	+88
Loimalahti	+10	-38	-1	-8	+7	+36	+5	+44
Luolaja	-10	-18	+8	-21	+17	+4	-32	+88
Myllymäki - Nuppola	+1	-128	+15	-32	+17	+52	-12	+154
Nummenkylä - Ahoinen	-7	-12	-1	-17	-3	-20	-15	+16
Nummi-Vuotila	-14	-62	+3	-51	-10	+2	-34	+31
Ojoinen-Puistonmäki	-13	-74	+12	-55	+12	-2	-14	+67
Paavolankulma	-14	-17	+8	-25	+16	+23	+25	+20
Papinniitty	-2	-59	+8	-40	-28	+22	-42	+81
Rengonkirkonkylä	-7	-15	0	-16	-1	+3	-27	+37
Sairio	-12	-75	+6	-62	-3	+72	-43	+39
Tuulos	-8	-23	0	-20	-8	0	-40	+25
Viisari - Pikku-Parola	-9	-21	-2	-17	-19	+1	-9	+58
Virveli	0	-45	+5	-23	-4	+30	+19	+5
Vuorentaka	+1	-3	+15	-9	+19	+21	-24	+46
Ylihauho	-2	-8	-2	-12	+5	-8	-12	-15

Väestönkehitys ikäryhmittäin vahvan kasvun skenaariossa 2023-2030

Alue	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Yli 74
Asemanseutu	+48	-70	-31	+61	+85	+72	+121	+234
Eteläinen Hauho	-18	-25	+5	-17	+12	-13	-4	+21
Harviala	-52	+7	-30	-23	+52	-12	-3	+28
Hattelmala-Miemala	-31	-17	+7	18	-6	-9	+24	+24
Hauhonkirkonkylä - Koilishauho - Alochauho	-29	+2	-8	+4	+4	-73	-33	+103
Hirsimäki	-73	+2	+16	0	+10	-40	+57	+18
Idänpää - Katinen	-9	-3	+4	-12	+20	-16	-32	+35
Iittala	-76	-32	-3	-2	+3	-46	+6	+86
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	-25	+10	-1	-13	+7	+10	-42	+18
Jukola	-56	+28	+1	-32	+34	+8	-10	+82
Kankaantausta	-43	+25	-14	-17	+30	-38	-28	+33
Katuma - Paikkala	-10	+24	+13	-1	+19	-21	-6	+19
Kauriala	-12	+75	-28	+27	+47	-48	-32	+123
Keskikaupunki I-II	+24	+27	-108	+21	+10	-29	+23	+93
Keskikaupunki III-IV	+23	+81	-35	+1	+55	+11	+14	+148
Kukostensyrjä	-60	+2	-7	-16	-6	-53	+15	+106
Käikkälä	-56	-23	-7	+7	+22	-24	+29	+32
Lammin ympäristö	-21	-16	-5	+11	+2	-41	-36	+44
Lamminkirkonkylä	-63	-9	+4	-48	+12	-63	-25	+118
Loimalahti	-16	+34	+45	+20	+37	+2	+17	+53
Luolaja	-30	+28	-16	+48	+3	-41	+22	+106
Myllymäki - Nuppola	-48	+86	-54	-13	+35	-31	+37	+137
Nummenkylä - Ahoineen	-17	-6	-5	+12	-17	-34	+19	+9
Nummi-Vuotila	-22	+50	+12	-6	+22	-34	+26	+35
Ojoinen-Puistonmäki	-62	+47	-60	-3	-4	-22	-3	+71
Paavolankulma	-31	+30	-18	+16	+34	+26	-15	+51
Papinniitty	-28	-11	-14	-68	+24	-41	-27	+132
Rengonkirkonkylä	-25	-30	+7	+5	+16	-31	+8	+36
Sairio	-54	-7	-79	+13	+74	-51	-23	+83
Tuulos	-34	-23	-20	+7	-5	-30	-40	+81
Viisari - Pikku-Parola	-39	-13	+3	-27	+19	-34	+1	+80
Virveli	+9	-18	-66	-9	+38	+26	+5	+3
Vuorentaka	-32	+11	-27	+12	+11	-24	+32	+14
Ylihauho	-1	-11	-9	+14	+5	-25	-15	+12

Väestönkehitys ikäryhmittäin vahvan kasvun skenaariossa 2030-2040

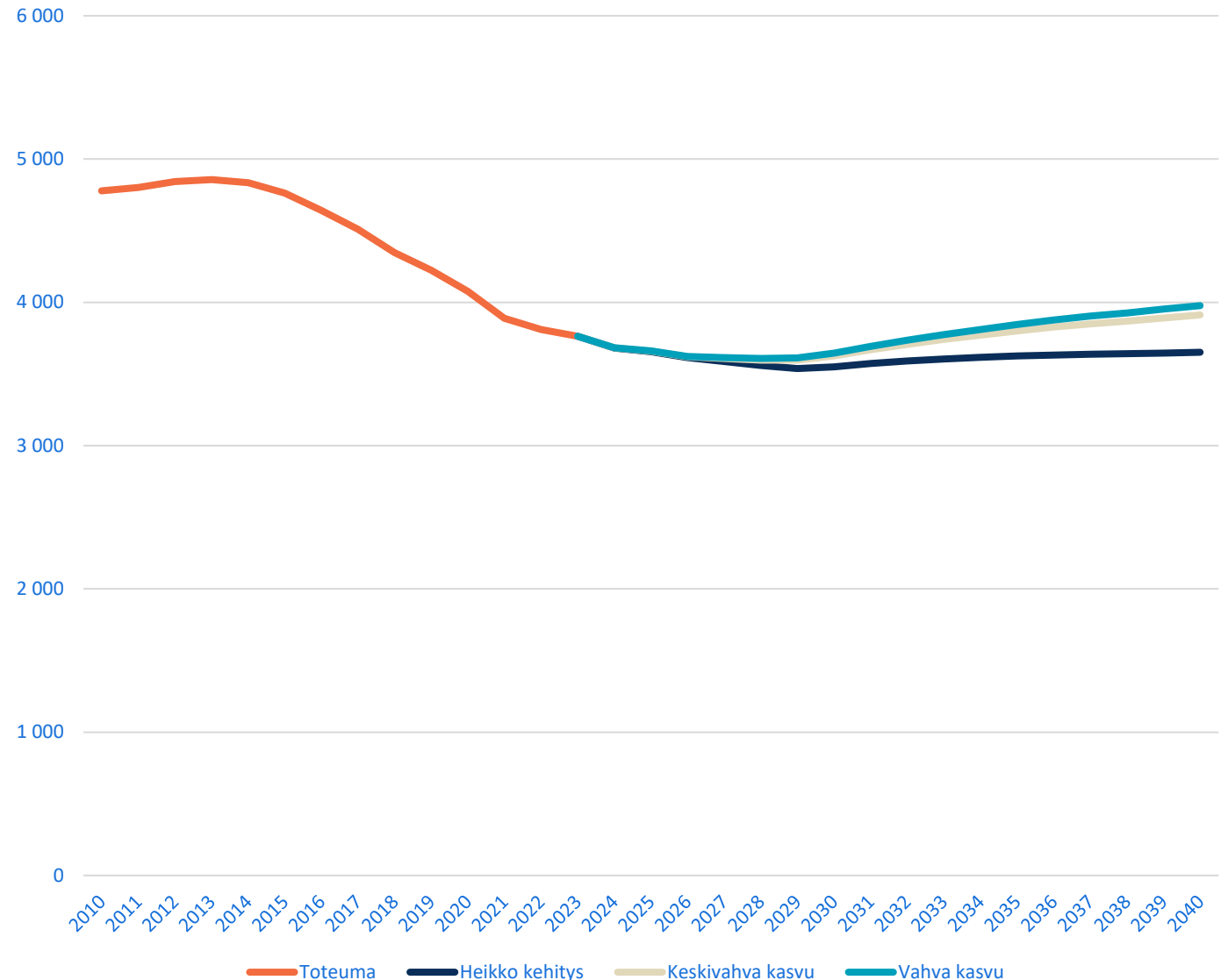
Alue	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Yli 74
Asemanseutu	+12	-56	+43	-8	+33	+63	+56	+290
Eteläinen Hauho	-9	-8	+6	-8	-5	-2	-9	+13
Harviala	+3	-11	+34	-7	+16	+56	-5	+17
Hattelmala-Miemala	+7	-24	+7	0	+3	+12	-6	+32
Hauhonkirkonkylä - Koilishauho - Alohouho	+2	-30	+3	-19	-1	-2	-59	+61
Hirsimäki	+28	-43	+18	-8	-9	+33	-36	+47
Idänpää - Katinen	+6	-11	+20	-7	+4	+19	-20	+12
Iittala	+1	-41	+7	-22	-6	+2	-23	+63
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	-3	-14	+11	-12	+3	+7	0	-16
Jukola	+17	-41	+25	-11	+12	+29	+9	+82
Kankaantausta	+1	-30	+12	-13	-3	+18	-22	+3
Katuma - Paikkala	+21	-16	+23	+4	+18	+23	-4	+12
Kauriala	+34	-83	+64	-29	+38	+52	-39	+95
Keskikaupunki I-II	+23	-29	+72	-4	+36	+48	-7	+120
Keskikaupunki III-IV	+19	-52	+45	+1	+29	+65	+36	+178
Kukostensyrjä	+11	-22	+37	-10	+12	-4	-40	+112
Käikkälä	-3	-36	+8	-8	-18	+26	+2	+28
Lammin ympäristö	+7	-25	+6	-10	+1	+1	-39	+10
Lamminkirkonkylä	0	-45	+4	-24	-18	+2	-43	+94
Loimalahti	+6	-47	-13	-13	+2	+32	+2	+43
Luolaja	+17	+3	+36	+4	+39	+21	-20	+99
Myllymäki - Nuppola	+7	-126	+24	-24	+19	+51	-13	+151
Nummenkylä - Ahoinen	0	-12	+4	-9	+4	-15	-12	+17
Nummi-Vuotila	+21	-67	+19	-21	+23	+30	-11	+51
Ojoinen-Puistonmäki	-11	-79	+12	-52	+9	-5	-16	+64
Paavolankulma	+33	-5	+34	+14	+39	+37	+35	+27
Papinniitty	+5	-59	+15	-35	-27	+21	-43	+77
Rengonkirkonkylä	-5	-15	+1	-14	0	+2	-27	+35
Sairio	-4	-75	+12	-54	-1	+71	-44	+37
Tuulos	+2	-22	+4	-14	0	+7	-33	+29
Viisari - Pikku-Parola	-7	-21	-1	-15	-18	+1	-9	+56
Virveli	+12	-26	+20	-11	+6	+36	+22	+7
Vuorentaka	+36	+10	+46	+21	+36	+33	-16	+52
Ylihauho	+4	-6	+1	-7	+10	-3	-10	-14

Alle 7-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu alle 7-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023-2040 aikana.

- Alle 7-vuotiaiden kehitys nojaa lähes täysin syntyvyyteen ja syntyvyyden kehitykseen. Muuttoliikkeellä on vähäinen vaikutus ikäryhmän kehitykseen; muilla väestönkehityksen osatekijöillä taas ei juuri ole vaikutusta ikäryhmän kehitykseen.
- 2010-luvun aikana Hämeenlinnan alle 7-vuotiaiden määrä väheni voimakkaasti syntyvyyden laskun seurauksena. **Vuosien 2010-2023 aikana ikäryhmään kuuluvien määrä väheni 1 015 henkilöllä eli 21,2 prosentilla.** Vaikka supistuminen oli huomattavaa, kehitys oli hieman maltillisempaa kuin vastaavissa kaupungeissa keskimäärin.
- **Koska alle 7-vuotiaan väestön kehitys nojaa lähes täysin syntyvyyden kehitykseen, kehittyy ikäryhmä ennustejakson aikana lähes täysin syntyvyysoletettaman mukaisesti.** Kaikissa skenaarioissa syntyvyys on kytketty 2020-luvun mataliin hedelmällisyyslukuihin. Tämän seurauksena ikäryhmä supistuu maltillisesti 2020-luvun alussa.
- **On huomionarvoista, että maltillinenkin muutos syntyvyydessä tuottaa skenaarioita voimakkaamman vaikutuksen ikäryhmän kehitykseen.** Syntyvyyden kasvu esimerkiksi 2010-luvun keskitasolle kasvattaa ikäryhmää merkittävästi enemmän kuin skenaarioiden muuttoliikeolettamatt.

Alle 7-vuotiaiden väestönkehitys 2010-2040

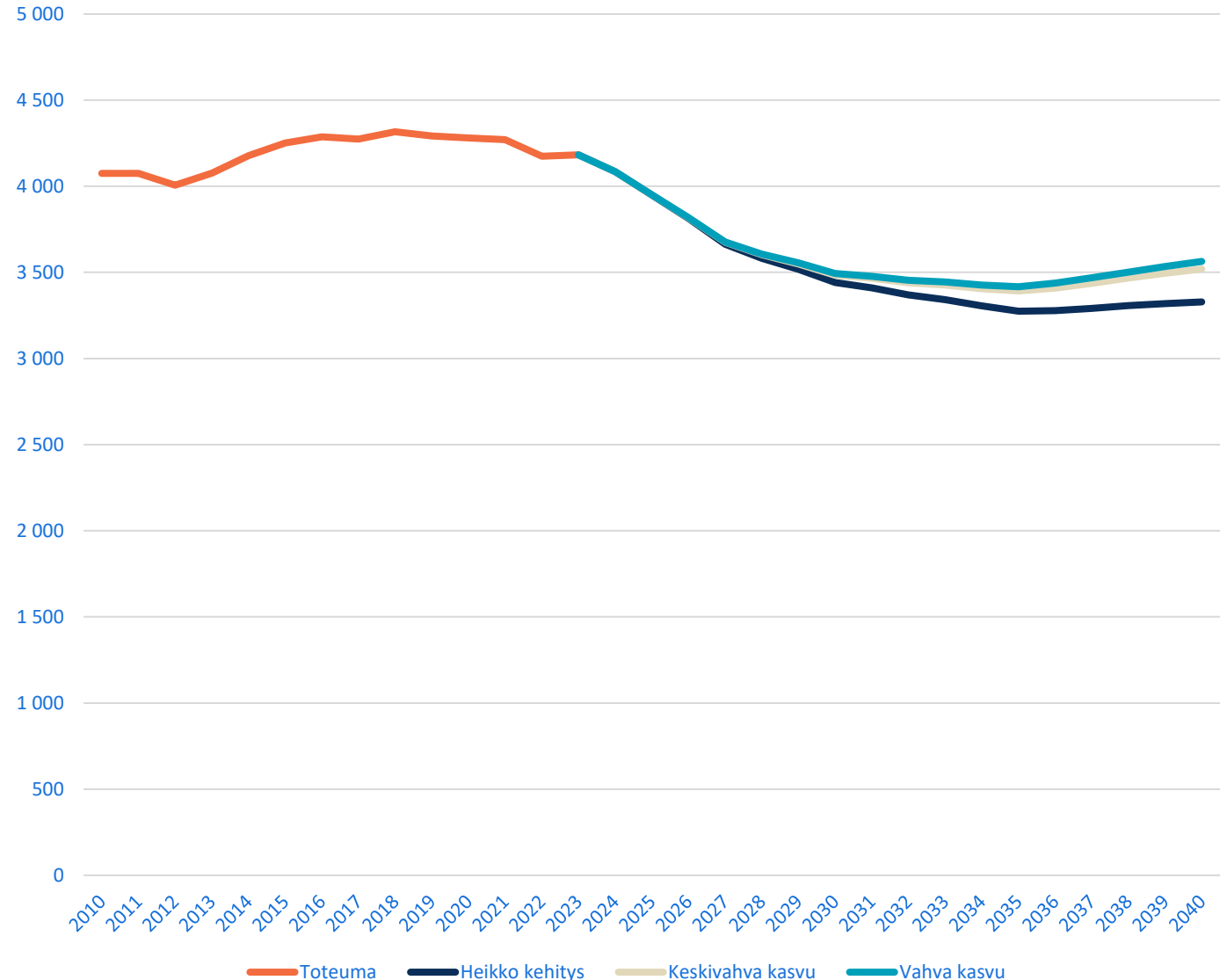

7–12-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 7–12-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023–2040 aikana.

- 7–12-vuotiaiden ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa hyvin voimakkaasti aiempien vuosien syntyvyys (7–12 vuotta sitten). Maan sisäisellä muuttoliikkeellä on myös maltillinen vaikutus ikäryhmän kehitykseen.
- Alakouluikäisten kasvoi Hämeenlinnassa maltillisesti 2010-luvulla: vuosien 2010–2023 aikana ikäryhmä kasvoi 109 henkilöllä. Kasvu taittui kuitenkin 2010-luvun loppupuolella, kun pieneneviä ikäkohortteja alkoi siirtyä 7–12-vuotiaiden ikäryhmään syntyvyyden laskun seurauksena.
- 2010-luvun syntyvyyden laskun seurauksena 7–12-vuotiaiden määrä laskee voimakkaasti 2020-luvun aikana. **Vuosien 2023–2030 aikana, jolloin kaikki jo syntyneet ikäkohortit siirtyvät 7–12-vuotiaiden ikäryhmään, ikäryhmä supistuu 690 - 740 henkilöllä** (noin 20 prosentilla). Jos syntyvyys pysyy nykytasolla 2020-luvun aikana, ikäryhmän supistuminen jatkuu 2030-luvun puoliväliin asti.
- 2030-luvulla alakouluikäisten ikäryhmän kehitys nojaa lähinnä tulevaan syntyvyyteen.** Muuttoliikkeen erilainen vaikutus eri skenaarioissa vaikuttaa kuitenkin ikäryhmän kehitykseen noin 200 henkilöllä 2030-luvun aikana. **2020-luvun syntyvyyden kehityksen vaikutus on kuitenkin huomattavasti suurempi kuin muuttoliikkeen kehityksen.**

7–12-vuotiaiden väestönkehitys 2010–2040

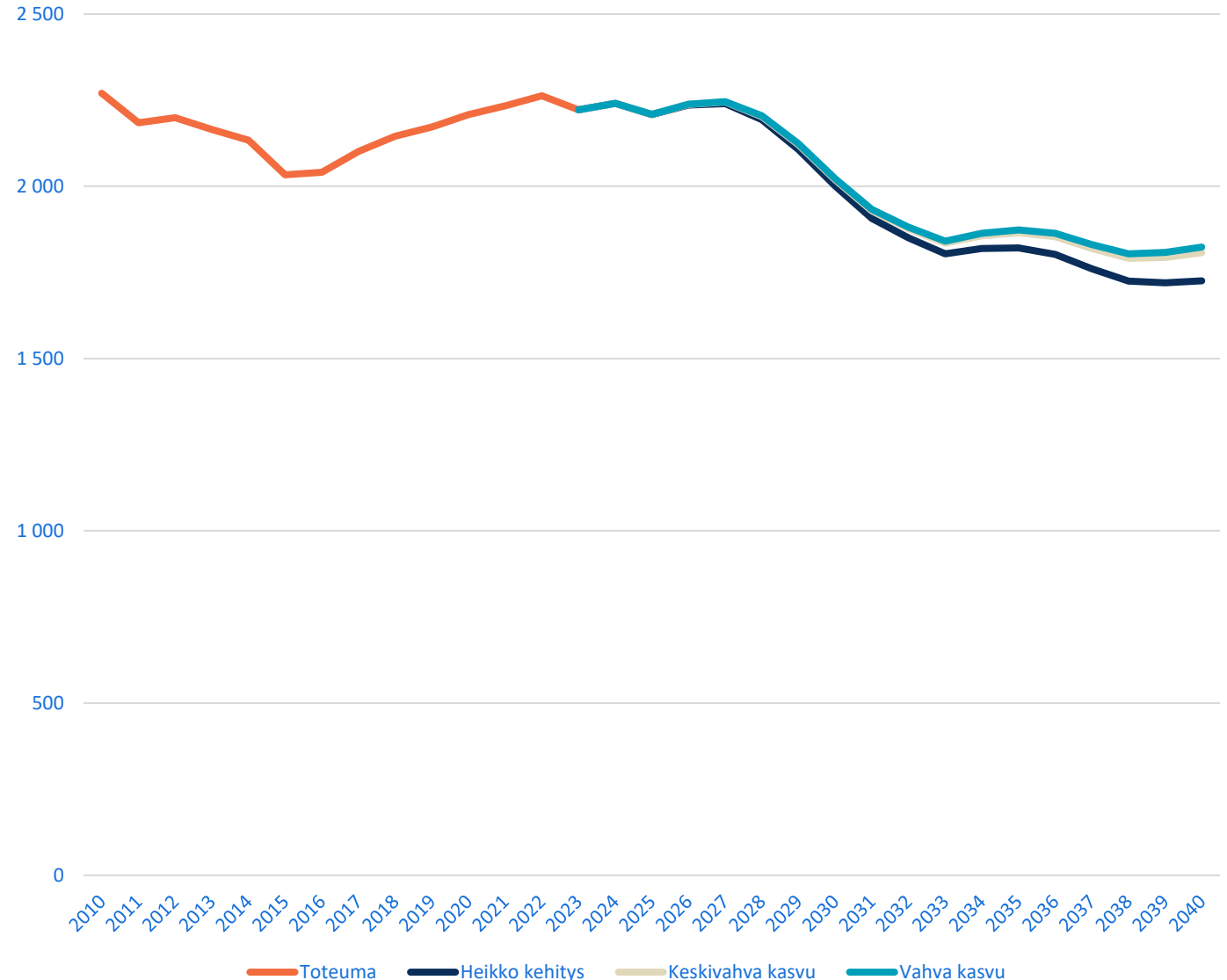

13–15-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 13–15-vuotiaan väestön ennakoitua kehitystä vuosien 2023-2040 aikana.

- 13–15-vuotiaiden ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa pääasiassa aikaisempien vuosien syntyvyys (13–15-vuoden takaa). Kuitenkin myös maan sisäisen muuttoliikkeen vaikutus alkaa korostua ikäryhmässä maltillisesti (sekä 2020-luvulla Hämeenlinnassa maahanmuutto).
- Yläkouluikäisten määrä laski merkittävästi 2010-luvun alussa, mutta ikäryhmä palautui vuoteen 2023 mennessä lähes vuoden 2010 tasolle.
- Yläkouluikäisten kehittyä maltillisesti 2020-luvun alkupuolella, **mutta 2020-luvun loppupuolella 13–15-vuotiaiden määrä alkaa supistua erittäin voimakkaasti.** Tämä on suora seuraus 2010-luvun matalasta syntyvyydestä. Vuonna 2036 viimeinen jo syntynyt ikäkohortti on 13-vuotias tai vanhempi: **vuosien 2023-2036 aikana ikäryhmä on supistunut riippuen 360 - 420 henkilöllä** (17 - 20 prosentilla).
- Vuosien 2036-2040 aikana muuttoliike synnyttää maltillisia eroja skenaarioiden välille. **Lähivuosien syntyvyyden toteuma käytännössä sanelee ikäryhmän kehityksen suunnan 2030-luvun lopulla.**

13–15-vuotiaiden väestönkehitys 2010-2040

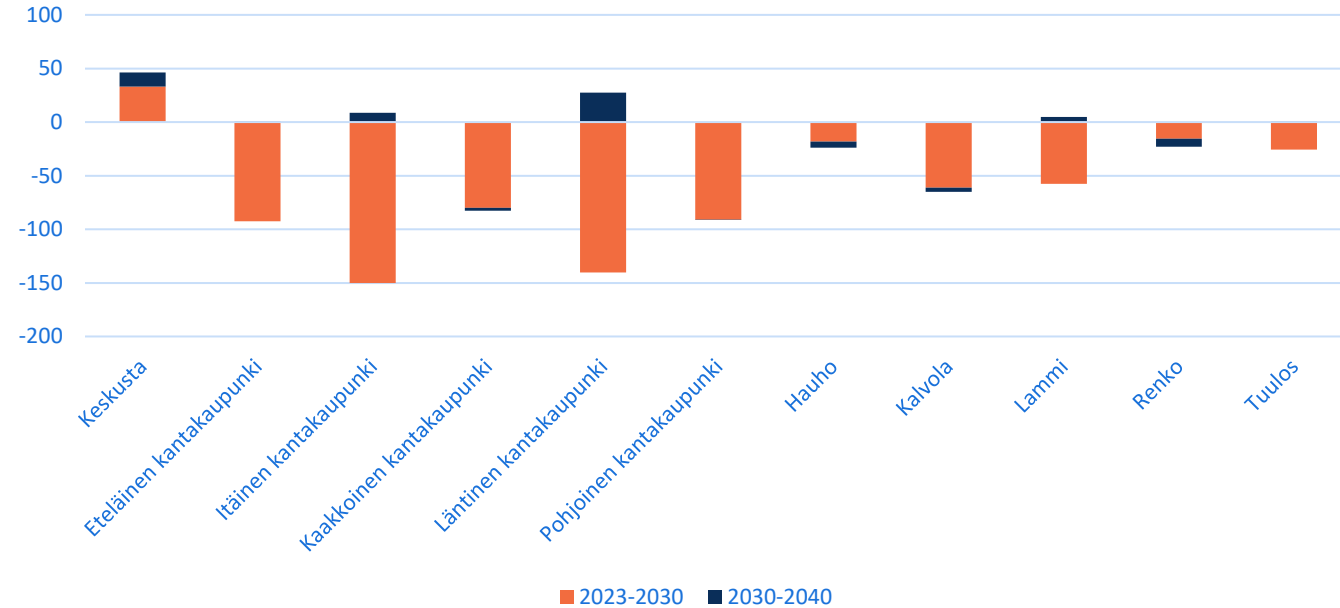

Alakouluikäisten kehitys 2023-2040 tilastoalueittain

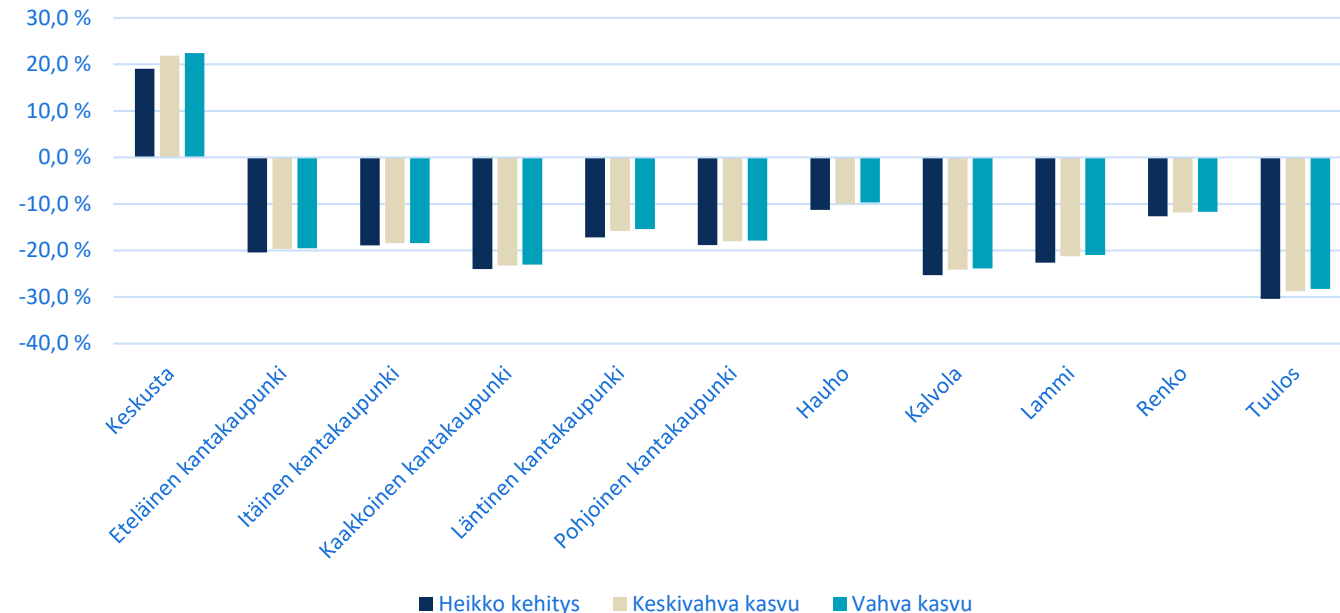
Kuvioissa on tarkasteltu alakouluikäisten kehitystä tilastoalueittain vuosien 2023-2040 aikana. Alemmassa kuviossa tarkastelu on rajattu 2020-lukuun, jonka kehitys on suhteellisen varma jo toteutuneen syntyvyyden takia.

- **Voimakas syntyvyyden lasku 2010- ja 2020-luvuilla heijastuu lähes koko kaupunkiin alakouluikäisten ryhmässä 2020-luvulla.** Ainoastaan Keskustan alueella alakouluikäisten määrä kasvaa 2020-luvulla, alueen nopeasti kasvaneen väestöpohjan sekä lasten hillityn määrän takia.
- **Kaikilla muilla tilastoalueilla alakouluikäisten määrä laskee voimakkaasti 2020-luvun aikana.** Määrällinen muutos on erityisen raju Itäisessä ja Läntisessä kantakaupungissa, jossa alakouluikäisten määrä vähenee selvästi yli 100 lapsella vuoteen 2030 mennessä.
- **Suhteellinen muutos on merkittävä kaikilla tilastoalueilla (pl. Keskusta).** Hillityn muutos on Hauholla, joskin osin alueen ylipäättään vähäisen alakouluikäisten määrän takia. Erityisen voimakas muutos on Kaakkoisessa kantakaupungissa sekä Kalvolassa, Lammilla ja Tuuloksella.
- **Nopeamman tai hitaamman kasvun vaikutus alakouluikäisten kehitykseen on marginaalinen 2020-luvulla.** 2030-luvun kehitys on taas hillittyä (joskin syntyvyyden muutokset voivat muuttaa kuvaa 2030-luvusta). Merkittävää elpymistä ei tapahdu 2030-luvulla juuri millään alueella ilman syntyvyyden kasvua: **vuonna 2040 kaikilla supistuvilla alueilla alakouluikäisten määrä on yhä nykyistä merkittävästi matalampi.**

7-12-vuotiaiden kehitys 2023-2040 (keskivahva)

7-12-vuotiaiden muutos skenaarioittain 2023-2030 (%)

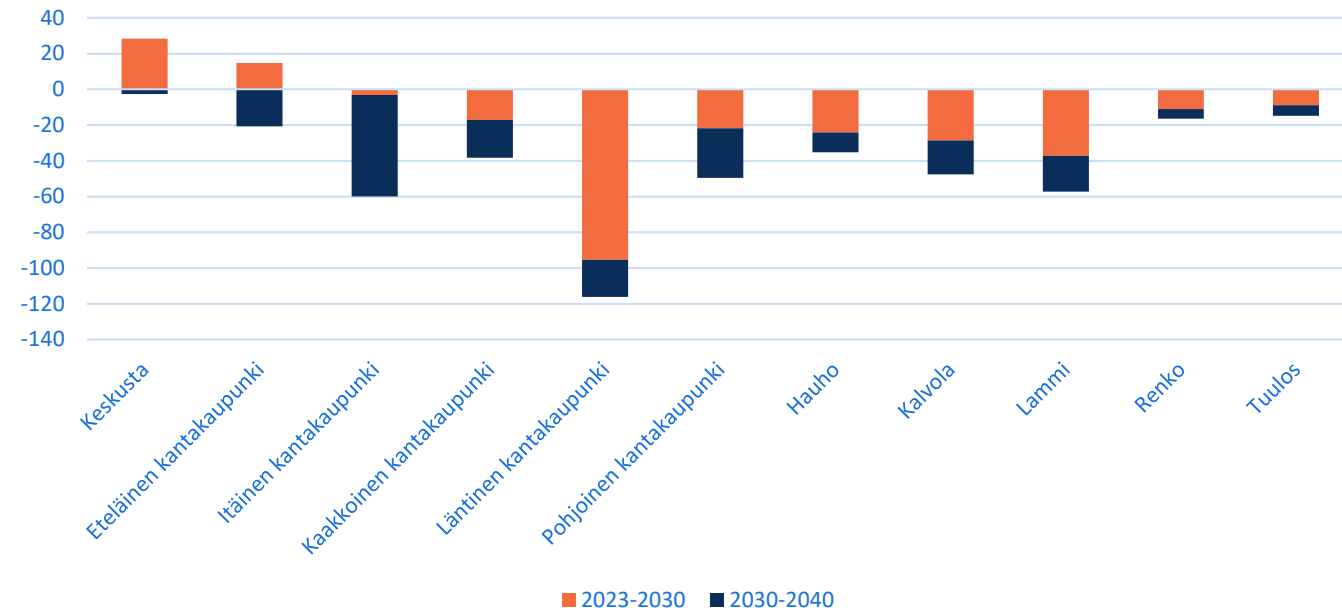

Yläkouluikäisten kehitys 2023-2040 tilastoalueittain

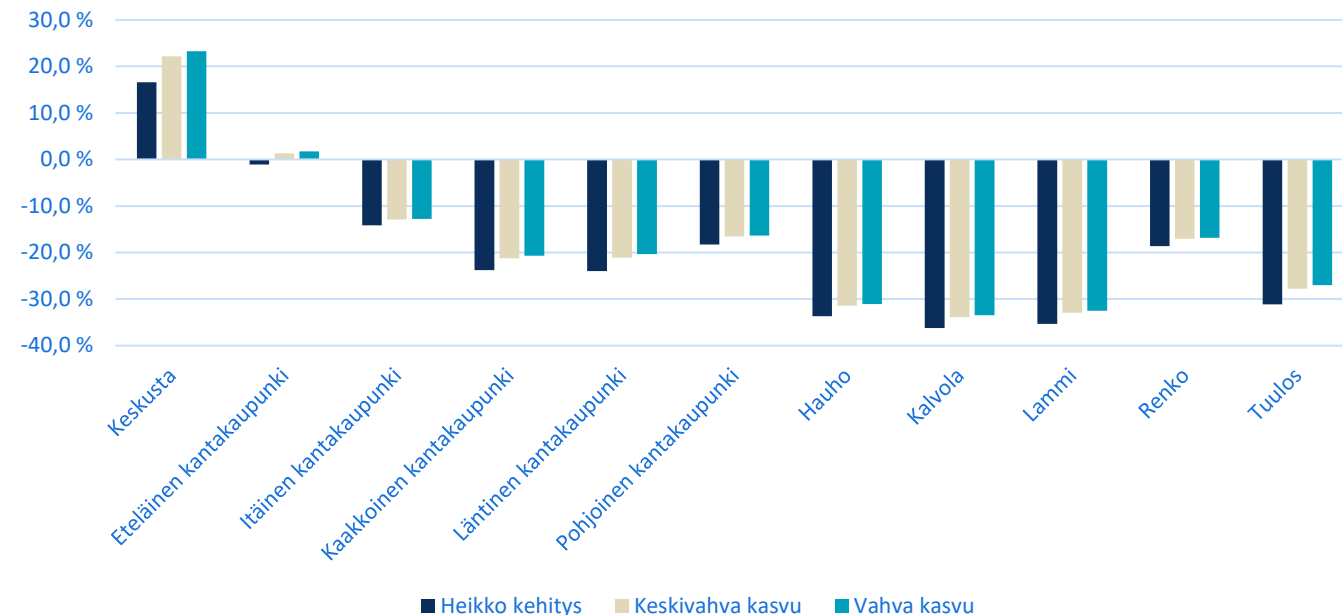
Kuvioissa on tarkasteltu yläkouluikäisten kehitystä tilastoalueittain vuosien 2023-2040 aikana. Alemmassa kuviossa tarkastelu on rajattu vuosiin 2023-2036, jonka kehitys on suhteellisen varma jo toteutuneen syntyvyyden takia.

- **Syntyvyyden lasku heijastuu viiveellä yläkouluikäisten ryhmään, mutta koko ennustejakson aikana johtaa suuriin muutoksiin ikäryhmän koossa lähes kaikilla tilastoalueilla.** Ainoastaan Keskustan alueella yläkouluikäisten määrä on nykyistä merkityksellisesti suurempi vuonna 2040, Eteläisen kantakaupungin alueella nykytasolla ja muussa kunnassa taas huomattavasti nykyistä matalampi.
- **Yläkouluikäisten muutos ajoittuu pääosin 2020- ja 2030-lukujen vaihteeseen,** joskin alueittain tässä on eroja (esim. Läntisessä kantakaupungissa muutos painottuu 2020-luvulle, Itäisessä taas 2030-luvulle). **Koko ajanjakson aikana etenkin Läntisessä kantakaupungissa määrällinen muutos on hyvin negatiivinen.**
- Vuonna 2036 viimeinen jo syntynyt ikäkohortti aloittaa yläkoulun. **Vuoteen 2036 mennessä yläkouluikäisten määrä on supistunut 10 – 30 prosentilla tilastoalueesta riippuen.** Suhteellinen muutos on kantakaupungin alueilla hillitympi, mutta pääsääntöisesti yhä huomattavan suuri. **Liitoskuntien alueella suhteellinen muutos on erittäin raju:** yläkouluikäisten määrä putoaa jopa kolmanneksella vuoteen 2036 mennessä.
- **Skenaarioiden väliset erot ovat marginaalisia vuosien 2023-2036 aikana yläkouluikäisten ryhmässä.** Vaikka kasvutahdissa on merkittäviä eroja skenaarioiden välillä, tämä ei vielä 2020- ja 2030-luvulla heijastu relevantisti yläkouluikäisten ryhmään.

13-15-vuotiaiden kehitys 2023-2040 (keskivahva)

13-15-vuotiaiden muutos skenaarioittain 2023-2036 (%)

Peruskouluikäisten kehitys, keskivahva kasvu

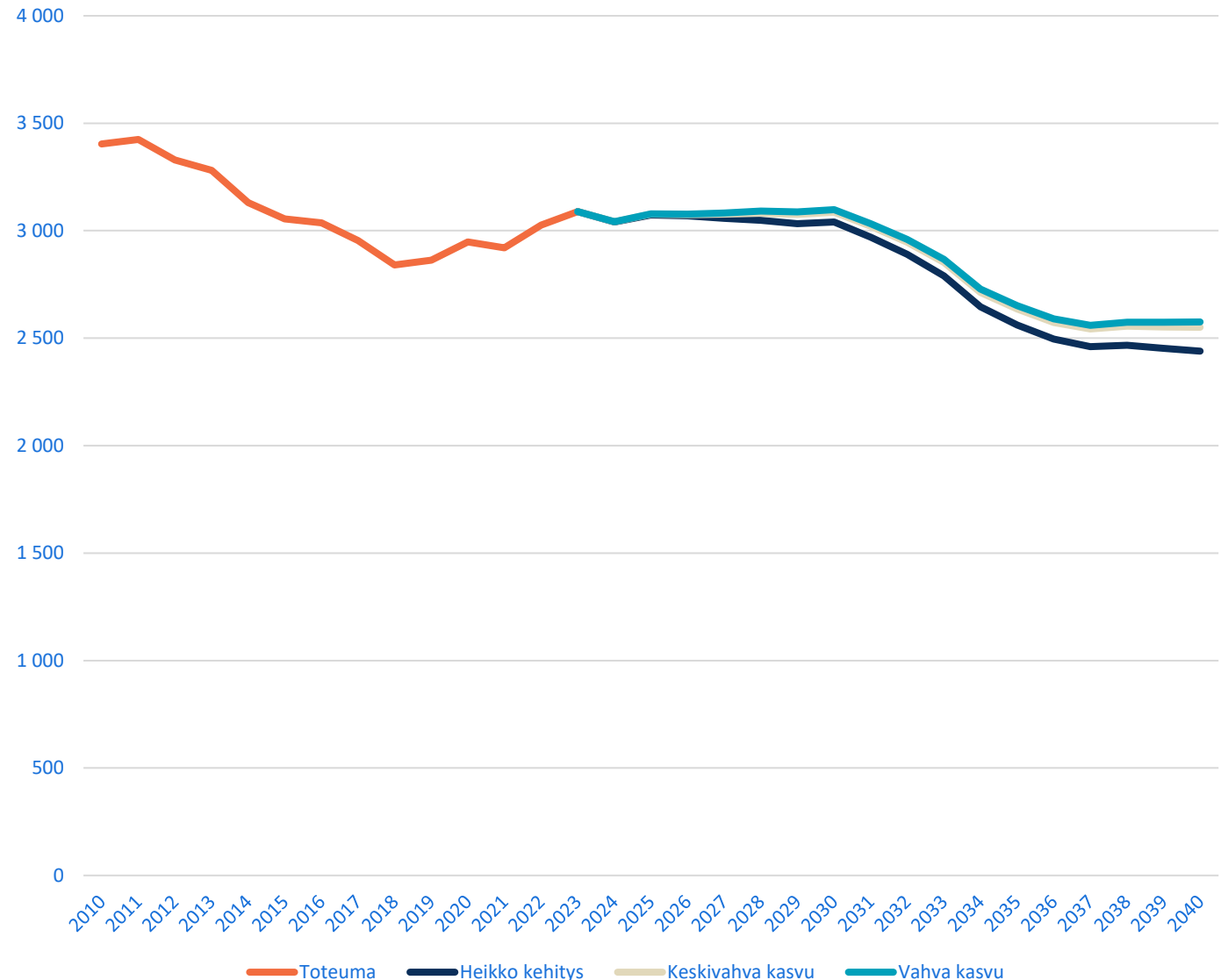
	2023	2030	2040	Muutos 2023-2030	Muutos 2030-2040	Muutos 2022-2030 (%)	Muutos 2030-2040 (%)
Asemanseutu	58	85	86	27	1	46,3 %	1,1 %
Eteläinen Hauho	100	97	81	-3	-16	-2,8 %	-16,1 %
Harviala	176	149	133	-27	-16	-15,2 %	-10,5 %
Hattelmala-Miemala	150	107	105	-43	-3	-28,4 %	-2,4 %
Hauhonkirkonkylä - Koilishauho	140	109	105	-31	-4	-22,2 %	-3,4 %
Hirsimäki	342	247	257	-95	9	-27,7 %	3,8 %
Idänpää - Katinen	116	100	97	-16	-3	-13,8 %	-3,1 %
Iittala	277	210	197	-67	-13	-24,2 %	-6,0 %
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	111	88	78	-23	-10	-20,4 %	-11,6 %
Jukola	215	162	159	-53	-4	-24,6 %	-2,2 %
Kankaantausta	198	174	162	-24	-12	-11,9 %	-6,9 %
Katuma - Paikkala	92	67	73	-25	6	-26,8 %	8,2 %
Kauriala	361	321	326	-40	5	-11,0 %	1,6 %
Keskikaupunki I-II	119	136	141	17	5	14,3 %	3,8 %
Keskikaupunki III-IV	77	94	99	17	5	22,7 %	5,0 %
Kukostensyrjä	194	160	146	-34	-15	-17,5 %	-9,1 %
Käikkälä	236	190	177	-46	-14	-19,3 %	-7,2 %
Lammin ympäristö	176	164	155	-12	-9	-6,6 %	-5,6 %
Lamminkirkonkylä	260	177	171	-83	-6	-31,9 %	-3,4 %
Loimalahti	168	149	148	-19	-1	-11,1 %	-0,6 %
Luolaja	185	151	151	-34	0	-18,4 %	-0,1 %
Myllymäki - Nuppola	266	248	240	-18	-8	-6,9 %	-3,2 %
Nummenkylä - Ahoinen	102	87	82	-15	-5	-14,8 %	-5,5 %
Nummi-Vuotila	348	321	318	-27	-3	-7,7 %	-0,9 %
Ojoinen-Puistonmäki	305	270	246	-35	-24	-11,5 %	-8,8 %
Paavolankulma	242	230	226	-12	-4	-5,0 %	-1,8 %
Papinniitty	280	234	224	-46	-10	-16,6 %	-4,3 %
Rengonkirkonkylä	99	88	80	-11	-8	-11,5 %	-9,1 %
Sairio	370	325	309	-45	-16	-12,1 %	-5,0 %
Tuulos	135	101	95	-34	-5	-25,5 %	-5,3 %
Viisari - Pikku-Parola	109	71	61	-38	-10	-34,8 %	-13,5 %
Virveli	77	84	86	7	3	8,9 %	3,0 %
Vuorentaka	123	115	119	-8	5	-6,9 %	4,3 %
Ylihauho	58	50	52	-8	3	-14,3 %	5,3 %

16–19-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 16–19-vuotiaan väestön ennakoitua kehitystä vuosien 2023–2040 aikana.

- 16–19-vuotiaan väestön kehitykseen heijastuu yhä voimakkaasti syntyvyys 16–19-vuoden takaa, mutta maan sisäisen muuttoliikkeen merkitys alkaa korostua merkittävästi kaupunkiin kohdistuvan muuttoliikkeen vaikutuksesta.
- 16–19-vuotiaiden määrä väheni varsin voimakkaasti Hämeenlinnassa vuosien 2010–2023 aikana. Koko ajanjakson aikana ikäryhmän supistui 315 henkilöllä eli 9,3 prosentilla. Vuodesta 2018 lähtien ikäryhmä on kuitenkin jälleen kasvanut.
- **2020-luvun aikana 16–19-vuotiaiden määrä jatkaa viime vuosina alkanutta kasvuaan.** Kasvu on seurausta pitkälti ikäluokkien koon vaihtelusta: ikäryhmästä poistuu pienempiä ikäkohortteja kuin ikäluokkaan siirtyy. Erot skenaarioiden välillä ovat vähäisiä.
- 2030-luvun aikana 2010-luvulla syntyneet pienet ikäkohortit siirtyvät 16–19-vuotiaiden ikäryhmään. Tämän seurauksena 2030-luvulla 16 – 19-vuotiaiden määrä supistuu voimakkaasti. **Skenaariosta riippuen vuosien 2023–2040 aikana ikäryhmä supistuu noin 500–700 henkilöllä.** 2030-luvun lopulla kaikki jo syntyneet ikäkohortit ovat siirtyneet 16–19-vuotiaiden ikäryhmään.

16–19-vuotiaiden väestönkehitys 2010–2040

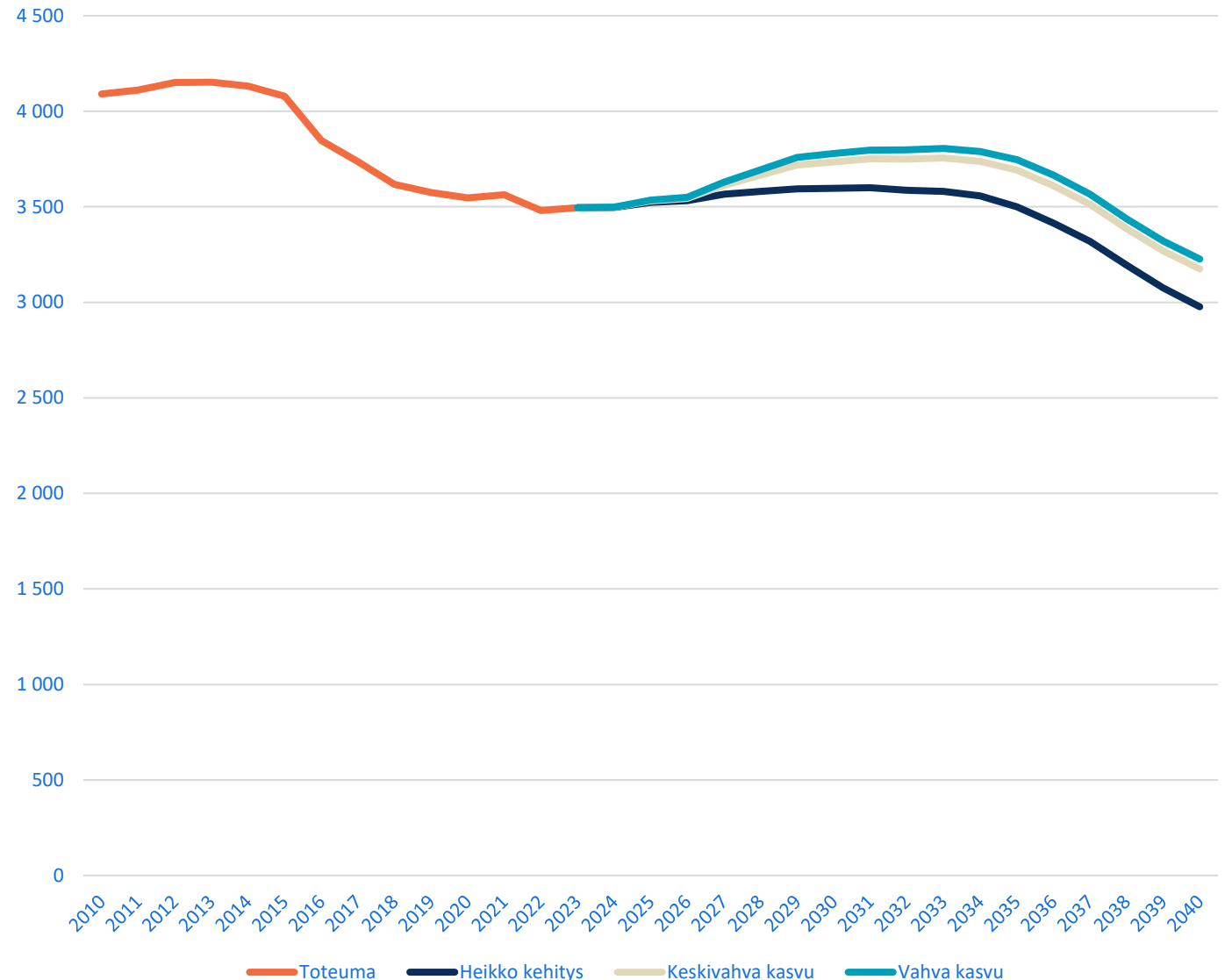

20–24-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 20–24-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023–2040 aikana.

- 20–24-vuotiaidenmuuttoalttius on erittäin suuri, jonka seurauksena ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa hyvin merkittävästi maan sisällä tapahtuva muuttoliike. Kuitenkin myös aiemman syntyvyydellä (20 - 24 vuoden takaa) on myös vaikutusta ikäryhmän kehitykseen.
- 2010-luvun alussa 20–24-vuotiaiden ikäryhmä kehittyi Hämeenlinnassa maltillisesti, mutta vuosikymmenen lopulla ikäryhmään kuuluvien määrä laski voimakkaasti. Vuosien 2010–2023 aikana 20–24-vuotiaiden määrä väheni 594 henkilöllä eli 14,5 prosentilla.
- **Vuosien 2023–2030 aikana 20–24-vuotiaan väestön kehitys vaihtelee voimakkaasti skenaariosta riippuen.** Tämä on seurausta erilaisista muuttoliikkeen olettamista, joiden vaikutus ikäryhmään on huomattavan suuri. Skenaariosta riippuen ikäryhmä kasvaa 100 - 300 henkilöllä.
- **Vuosien 2030–2040 aikana 20–24-vuotiaiden ikäryhmä supistuu voimakkaasti 2010-luvulla laskeneen syntyvyyden vaikutuksesta.** Supistuminen on vastaavaa kaikissa skenaarioissa. Vuosien 2030–2040 aikana ikäryhmä supistuu skenaariosta riippuen noin 550 - 600 henkilöllä.

20–24-vuotiaiden väestönkehitys 2010–2040

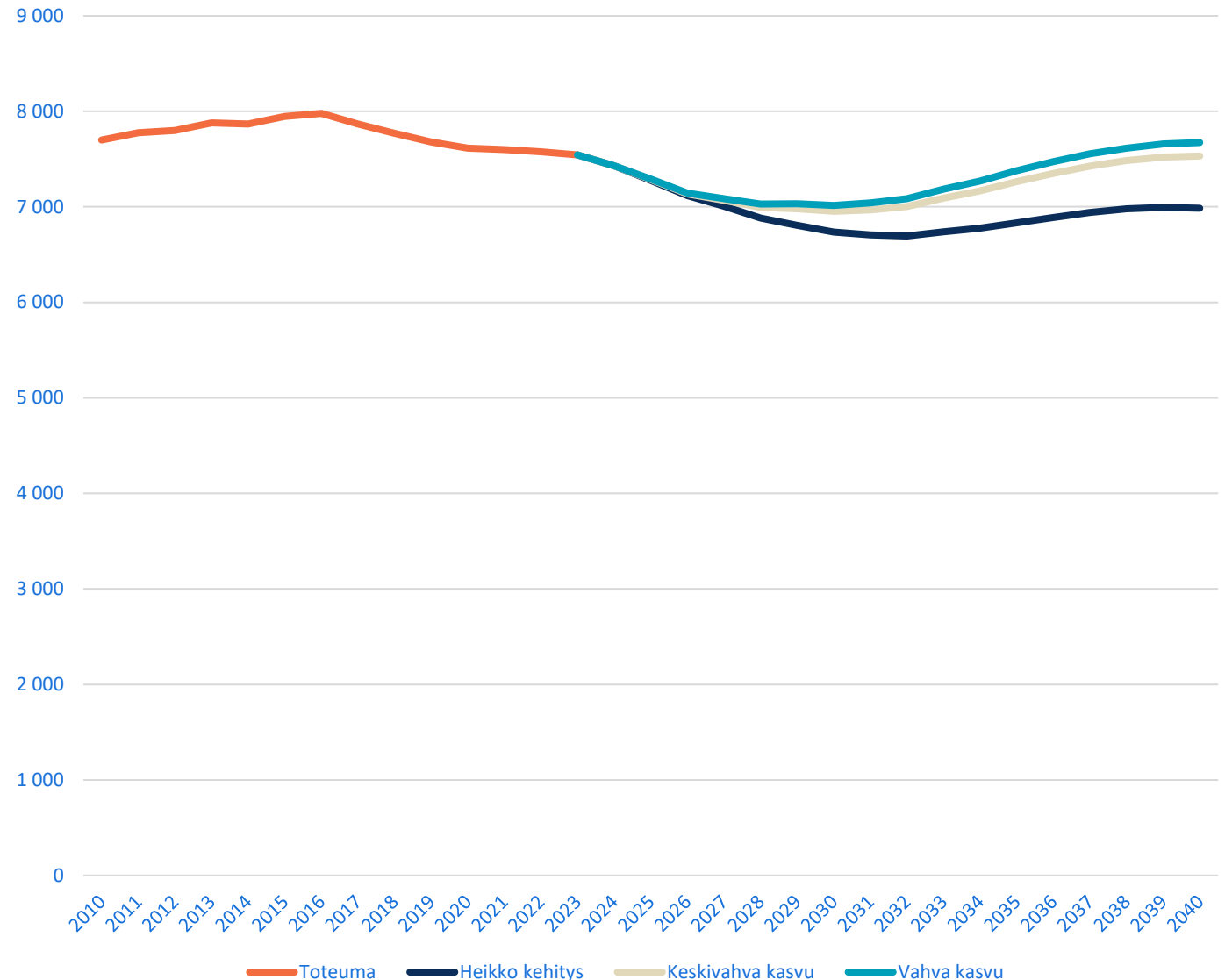

25–34-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 25–34-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023–2040 aikana.

- 25–34-vuotiaiden ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa etenkin maan sisäinen muuttoliike, erityisesti jos huomioidaan muuttoliikkeen kumulatiivinen vaikutus nuoremmissa ikäryhmissä. Myös maahanmuutto vaikuttaa merkittävästi ikäryhmän kehitykseen.
- 2010-luvun alussa 25–34-vuotiaiden ikäryhmä kasvoi kohtuullisesti, mutta ikäryhmä alkoi supistumaan 2010-luvun puolivälissä voimakkaasti. Vuosien 2010–2023 aikana 25–34-vuotiaiden määrä väheni 157 henkilöllä.
- **Skenaarioiden väliset erot 25–34-vuotiaiden kehityksessä ovat erittäin suuria, sillä muuttoliike on erityisen vilkasta 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä.** Kaikissa skenaarioissa ikäryhmä kuitenkin supistuu vuosien 2023–2030 aikana, skenaariosta riippuen 550 – 800 henkilöllä.
- **2030-luvulla 25–34-vuotiaiden ikäryhmän kehitys kääntyy varsin voimakkaaseen kasvuun ja erot skenaarioiden välillä korostuvat.** Vuosien 2030–2040 aikana 25–34-vuotiaiden määrä kasvaa skenaariosta riippuen noin 250 – 650 henkilöllä.

25–34-vuotiaiden väestönkehitys 2010–2040

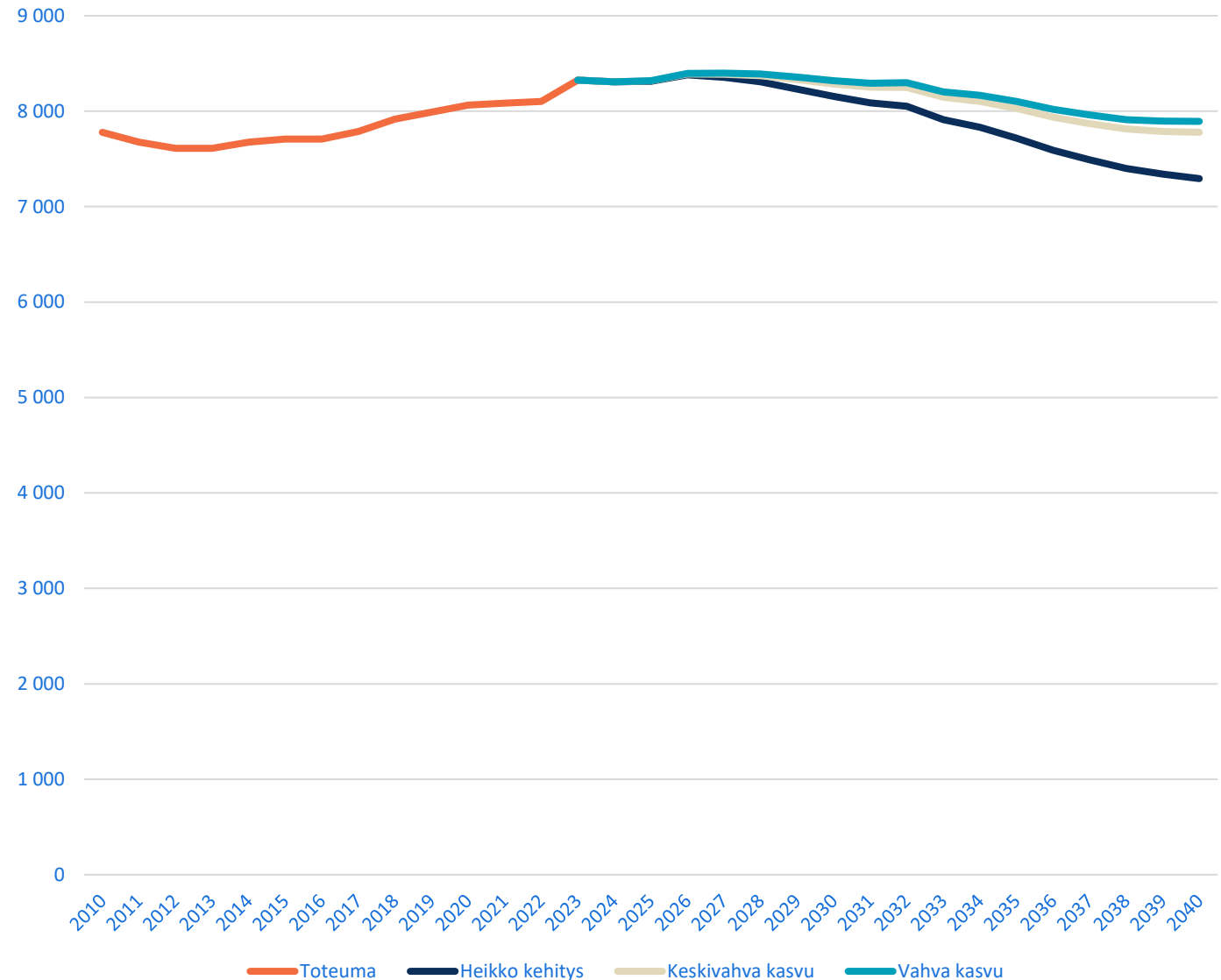

35–44-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 35–44-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023-2040 aikana.

- 35–44-vuotiaiden väestön kehitykseen heijastuu etenkin maan sisäisen muuttoliikkeen kumulatiivinen vaikutus sekä kansainvälinen muuttoliike.
- Vuosien 2010-2023 aikana Hämeenlinnan 35–44-vuotiaiden määrä kasvoi merkittävästi (yhteensä 550 henkilöllä). Kasvu oli seurausta ikärakenteen kehityksestä, ikäryhmään siirtyi suurempia ikäkohortteja kuin ikäryhmästä siirtyi pois. Sama kehityksen logiikka näkyi 25–34-vuotiaiden supistumisena 2010-luvun lopulla.
- **35–44-vuotiaiden määrä kehittyy vaihtelevasti eri skenaarioissa vuosien 2023-2030 aikana.** Tämä on seurausta eroista muuttoliikkeen olettamissa. Supistuminen on erittäin maltillista keskivahvan ja vahvan kasvun skenaarioissa ja voimakkaampaa hitaan kasvun skenaariossa. Supistumista tapahtuu skenaariorista riippuen noin 10 – 170 henkilöllä.
- **2030-luvulla erot ikäryhmän kehityksessä korostuvat skenaarioiden välillä,** joskin kaikissa skenaariossa ikäryhmä supistuu merkittävästi. Skenaariorista riippuen ikäryhmä supistuu noin 400 – 850 henkilöllä vuosien 2030-2040 aikana.

35–44-vuotiaiden väestönkehitys 2010-2040

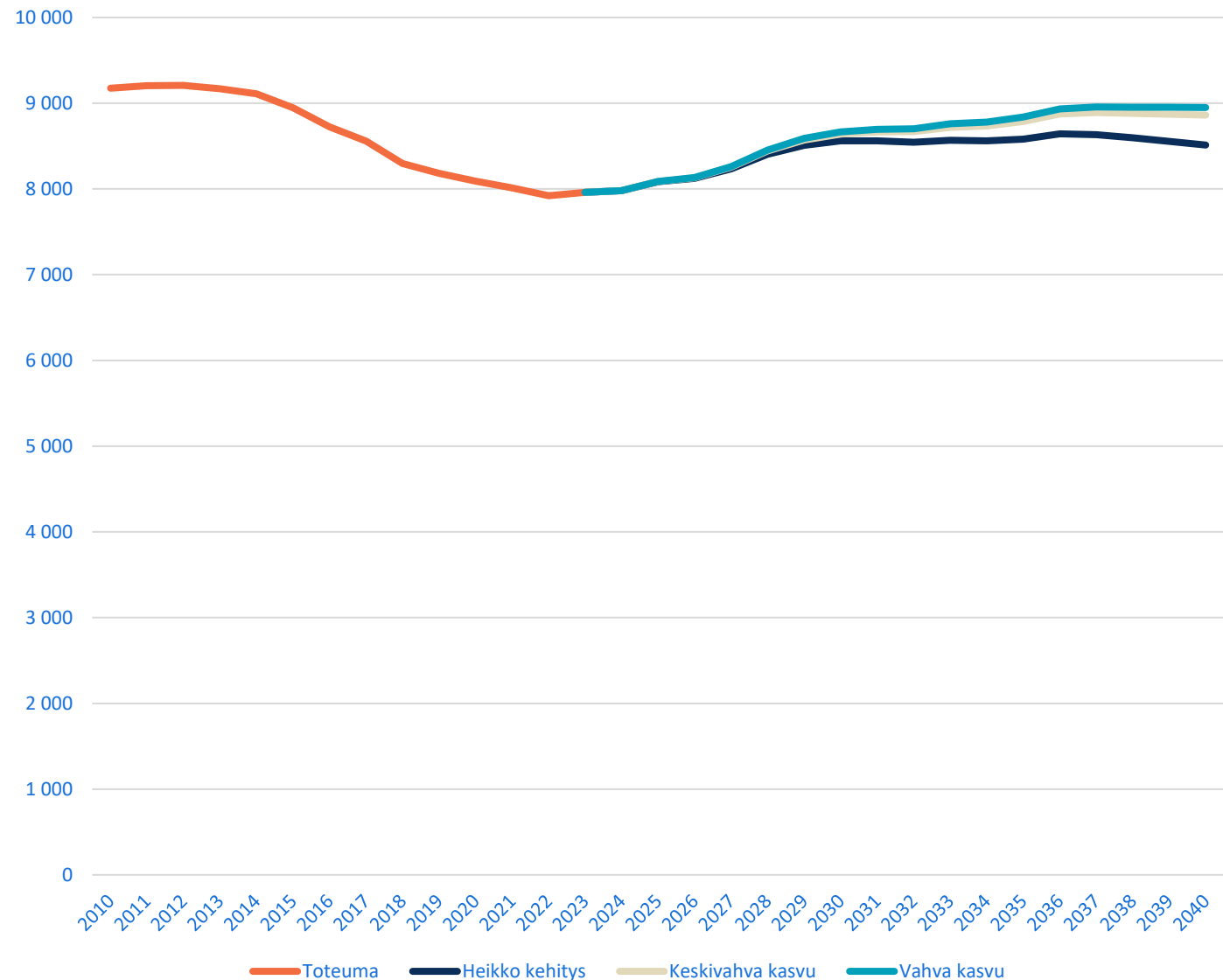

45–54-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 45–54-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023-2040 aikana.

- 45–54-vuotiaiden ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa maan sisäinen muuttoliike. Maan sisäisen muuttoliikkeen suora vaikutus on maltillinen, sillä 45–54-vuotiaiden muuttoalttiudet ovat nuorempia ikäryhmiä merkittävästi matalampia. Aiempina vuosina nuoremmissa ikäryhmissä tapahtuneella muuttoliikkeellä on taas huomattava vaikutus ikäryhmän kehitykseen.
- 2010-luvulla 45–54-vuotiaiden määrä väheni merkittävästi. **Vuosien 2010-2023 aikana ikäryhmä supistui 1 200 henkilöllä eli yli 13 prosentilla.** Kehitystä selitti etenkin ikäryhmien koon vaihtelu sekä vähentyneet muuttovoitot 45–54-vuotiaiden ikäryhmästä.
- 2020-luvun aikana 45–54-vuotiaiden määrä kasvaa kaikissa skenaarioissa, sillä ikäryhmään siirtyy suhteellisen suuria ikäkohortteja. **Vuosien 2023-2030 aikana skenaariosta riippuen ikäryhmä kasvaa noin 600 - 700 henkilöllä.**
- **2030-luvulla 45–54-vuotiaiden ikäryhmän kehitys jatkaa kasvuaan 2030-luvun alkupuoliskon,** mutta kasvu hidastuu ja laskuun 2030-luvun loppupuoliskolla. Skenaariosta riippuen 45–54-vuotiaiden määrän kehitys vaihtelee noin -50 – 300 henkilön välillä.

45–54-vuotiaiden väestönkehitys 2010-2040

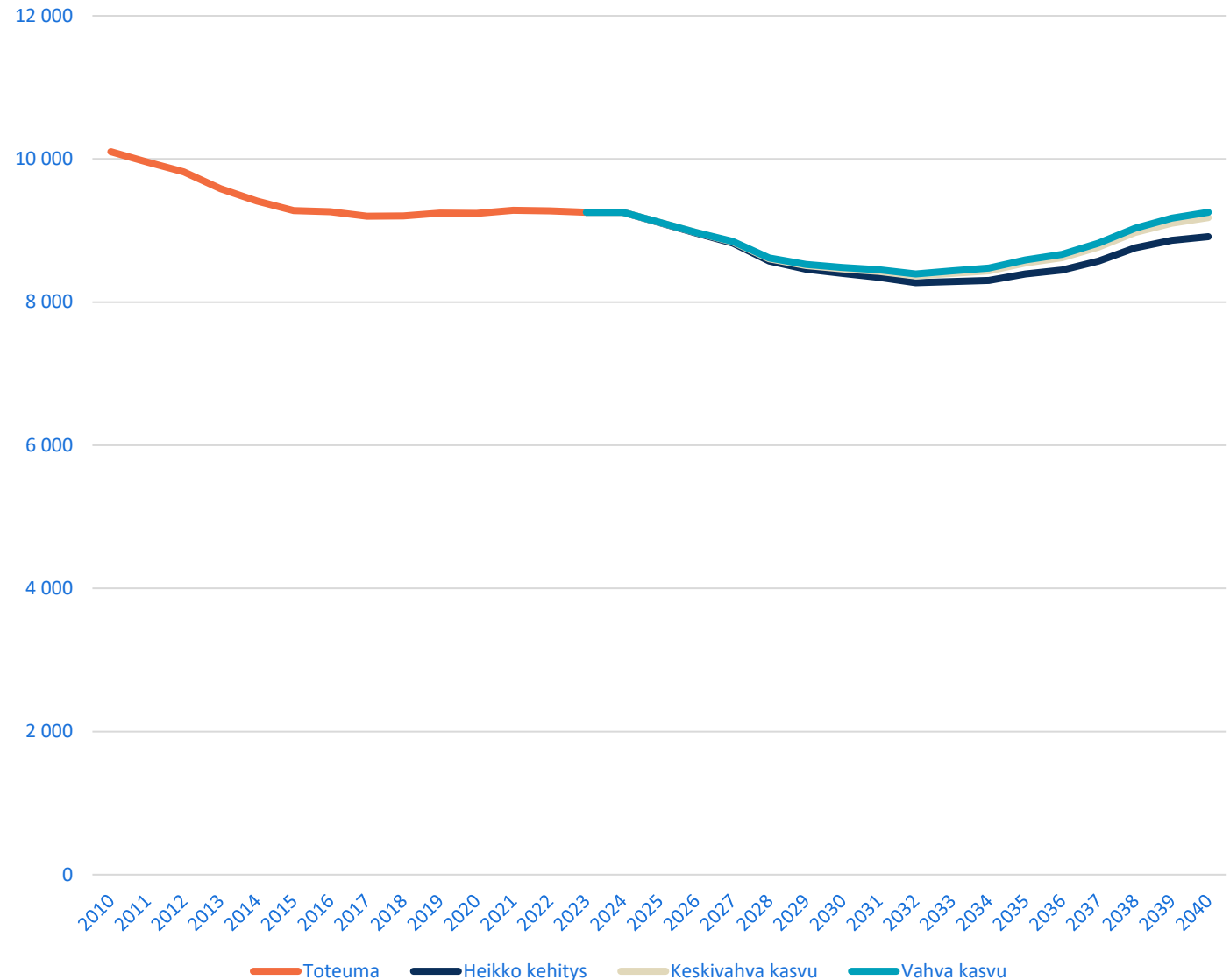

55–64-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 55–64-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023-2040 aikana.

- 55–64-vuotiaiden ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa etenkin nuoremmissa ikäryhmissä tapahtunut kehitys. Hämeenlinnassa myös muuttoliikkeellä on kohtuullinen suora vaikutus ikäryhmään, sillä kaupunki on erityisen vetovoimainen iäkkäiden muuttajien ryhmässä.
- **Vuosien 2010-2023 aikana 55–64-vuotiaiden määrä väheni kaupungissa 850 henkilöllä.** Supistuminen oli seurausta suurten ikäluokkien siirtymisestä eläkeikään. Supistumisen voimakkuutta vähensi kuitenkin samaan aikaan ikäryhmään siirtävien suhteellisen suuret ikäkohortit.
- **2020-luvun puolivälissä 55–64-vuotiaiden ikäryhmä alkaa supistua voimakkaasti.** Supistuminen jatkuu 2030-luvun alkupuolelle asti ja on vastaavaa kaikissa skenaarioissa. Skenaariosta riippuen 55–64-vuotiaiden määrä vähenee Hämeenlinnassa vuosien 2023-2030 aikana noin 800 - 850 henkilöllä.
- 2030-luvun aikana 55–64-vuotiaiden määrä kasvaa jälleen ja vahvan kasvun skenaariossa kasvaa lähes vuoden 2023 tasolle. **Ikäryhmä kasvaa skenaariosta riippuen 500 - 750 henkilöllä vuosien 2030-2040 aikana.**

55–64-vuotiaiden väestönkehitys 2010-2040

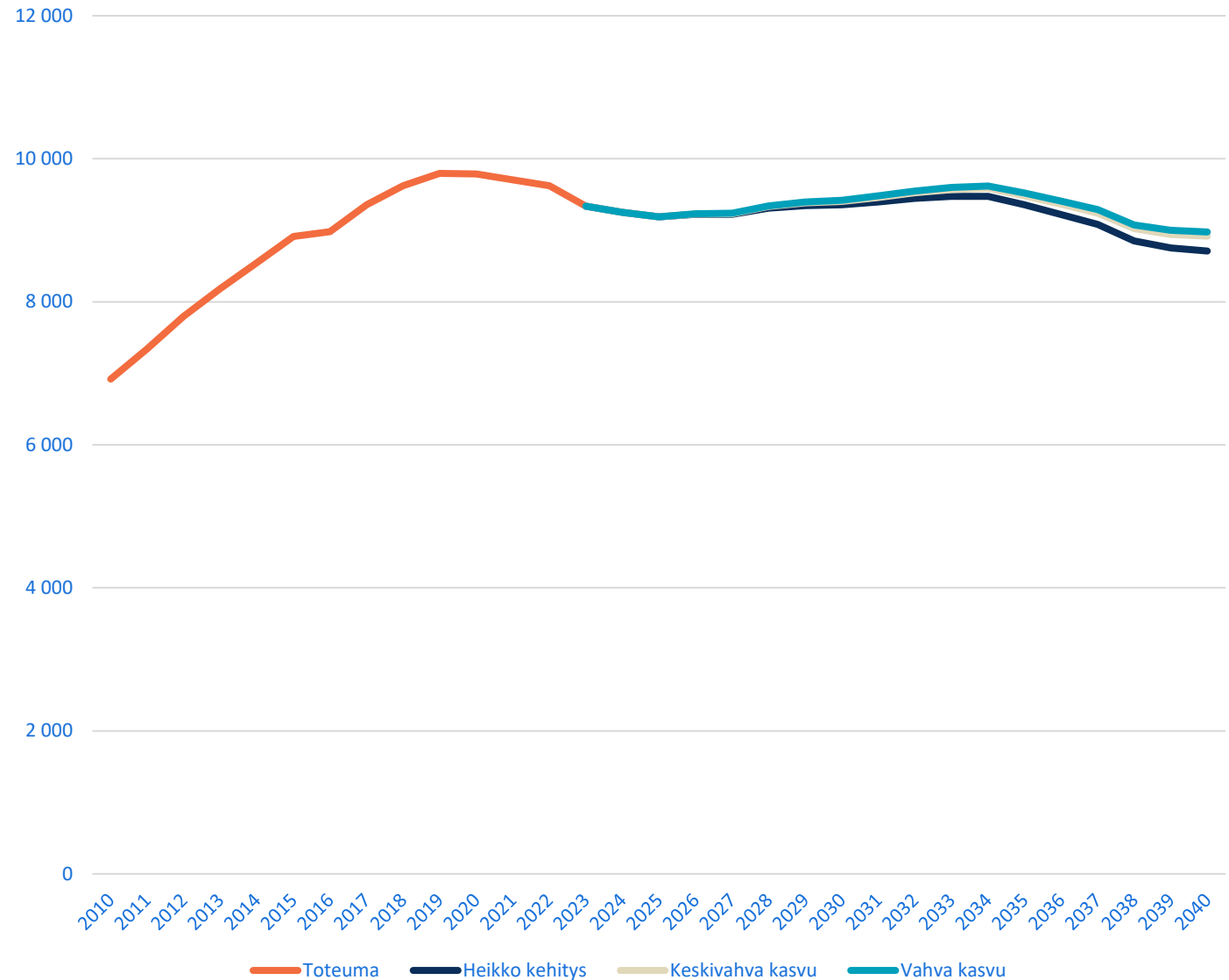

65–74-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 65–74-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023-2040 aikana.

- 65–74-vuotiaan väestön kehitykseen vaikuttaa Hämeenlinnassa osin maan sisäinen muuttoliike, mutta merkittävin ikäryhmää kasvattava tekijä on ikäluokkien koon vaihtelu.
- Vuosien 2010-2020 aikana viimeiset ns. suuret ikäluokat siirtyivät 65–74-vuotiaiden ikäryhmään. Tämän seurauksena **65–74-vuotiaiden määrä kasvoi Hämeenlinnassa vuosien 2010-2023 aikana jopa 2 420 henkilöllä.**
- **65–74-vuotiaan väestön kasvu taittui kuitenkin heti 2020-luvun alussa**, sillä ikäryhmään alkoi siirtyä pienempiä ikäkohortteja kuin ikäryhmästä poistui. Tämä on seurausta suurten ikäluokkien ikääntymisestä. Vuosien 2023-2030 aikana kehitys on kuitenkin erittäin maltillisesti kasvavaa ja ikäryhmässä tapahtuu kasvua 20 - 80 henkilöllä skenaariosta riippuen. Pienet erot skenaarioissa perustuvat muuttoliikkeen eriäviin vaikutuksiin.
- 2030-luvun aikana 65–74-vuotiaiden määrä laskee ikärakenteen seurauksena. **Vuosien 2030-2040 aikana 65–74-vuotiaiden määrä vähenee skenaariosta riippuen 450 – 650 henkilöllä.**

65–74-vuotiaiden väestönkehitys 2010-2040

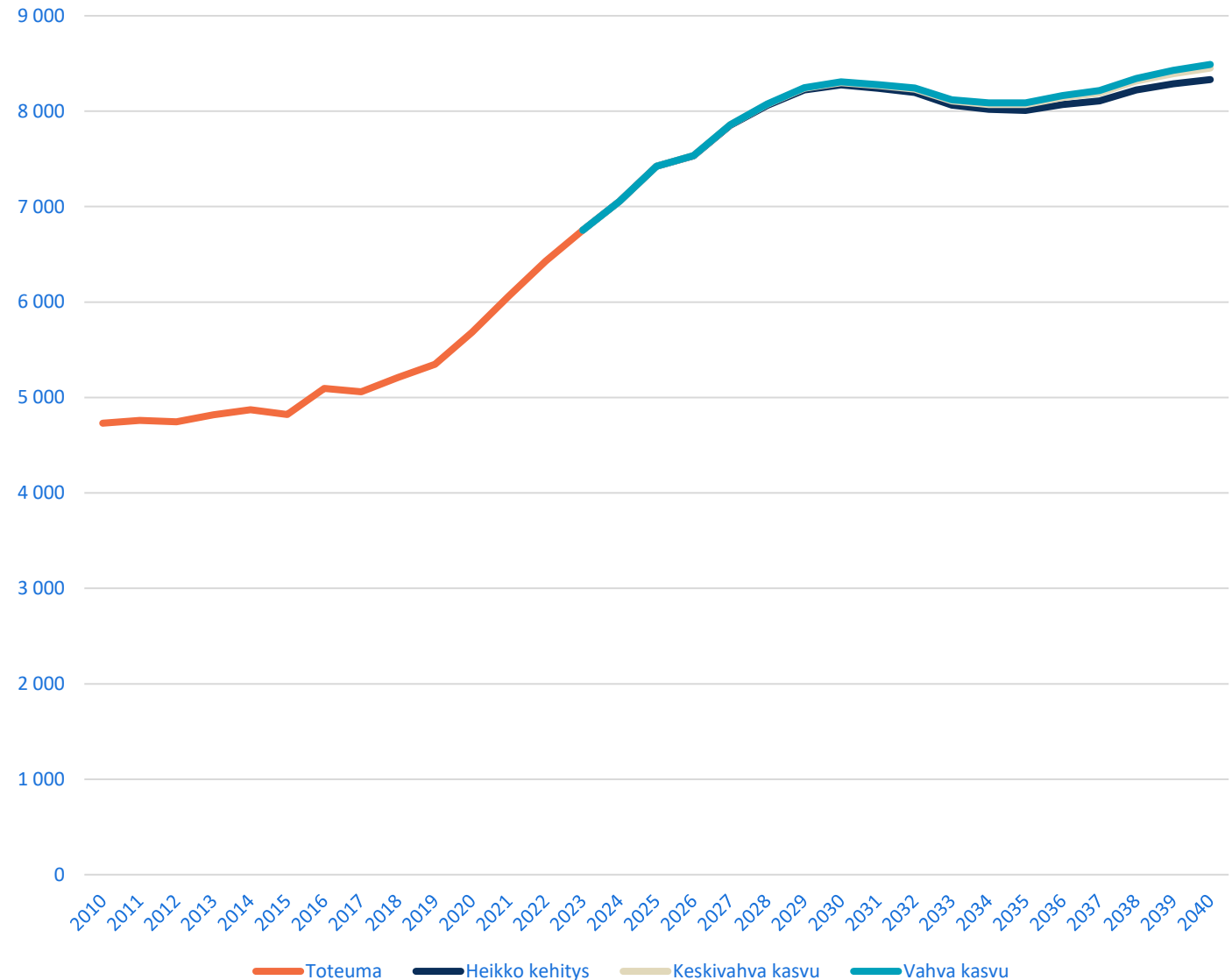

75–84-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu 75–84-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023–2040 aikana.

- 75–84-vuotiaiden ikäryhmän kehitykseen vaikuttaa lähinnä nuoremmissa ikäryhmissä tapahtunut kehitys, esimerkiksi muuttoliikkeen vaikutus 75–84-vuotiaiden ikäryhmään on vähäinen. Kuolleisuuden ja odotetun eliniän kehityksen vaikutus korostuu 75–84-vuotiaiden ikäryhmässä.
- **Vuosien 2010–2023 aikana 75–84-vuotiaiden määrä kasvoi Hämeenlinnassa 2 000 henkilöllä eli yli 40 prosentilla.**
- **75–84-vuotiaiden määrä jatkaa nopeaa kasvuaan 2020-luvulla kaikissa, suurten ikäluokkien siirtyessä 75–84-vuotiaiden ikäryhmään.** Koska muuttoliike vaikuttaa vain vähän ikäryhmän kehitykseen ovat erot skenaarioiden välillä ovat vähäisiä. Kasvua tapahtuu kaikissa skenaarioissa noin 1 500 – 1 550 henkilöllä vuosien 2023–2030 aikana.
- **2030-luvulla ikäryhmän kasvu hidastuu ja taittuu, suurten ikäluokkien ikääntyessä ja kuolleiden määrän kasvaessa.** Vuosien 2030–2040 aikana ikäluokka kuitenkin kasvaa vielä maltillisesti skenaariosta riippuen noin 50 – 200 henkilöllä.

75–84-vuotiaiden väestönkehitys 2010–2040

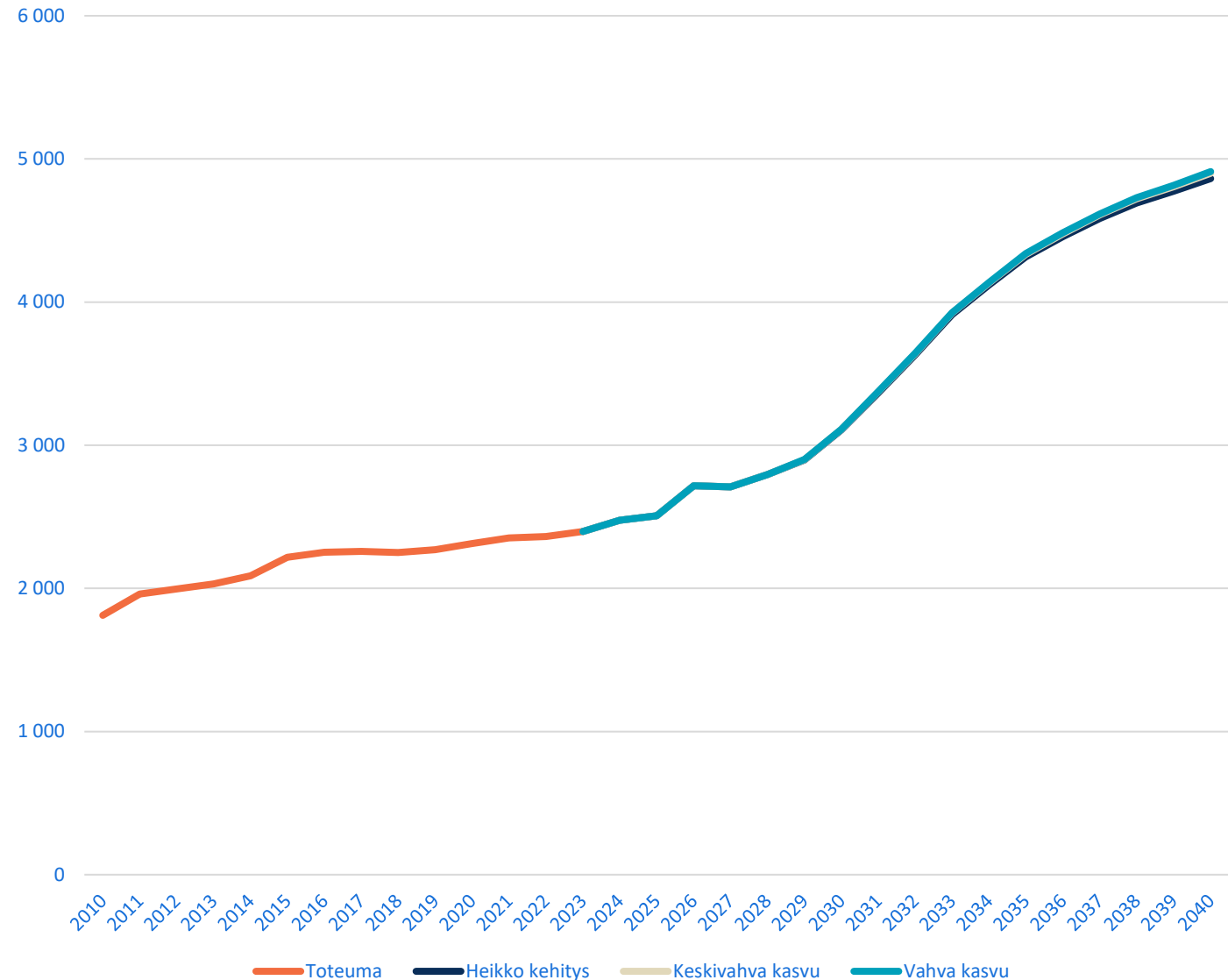

Yli 84-vuotiaiden ennakoitu kehitys

Kuviossa on kuvattu yli 84-vuotiaiden ennakoitua kehitystä vuosien 2023-2040 aikana.

- Yli 84-vuotiaiden ikäryhmän kehitys nojaa nuorempien ikäryhmien kehitykseen sekä kuolleisuuden ja eliniän kehityksen vaikutukseen.
- **Yli 84-vuotiaiden määrä kasvoi vuosien 2010-2023 aikana hieman vajaalla 600 henkilöllä eli lähes kolmanneksella.** Kasvu perustui etenkin eliniän pidentymiseen ja ikäryhmään siirtyvien ikäkohorttien kokoon.
- **2020-luvun aikana yli 84-vuotiaiden määrä alkaa kasvamaan merkittävästi.** Kasvua kiihdyttää odotettu eliniän nousu sekä ikäryhmään siirtyvien ikäkohorttien koko. Koska ikäryhmään ei kohdistu käytännössä lainkaan muuttoliikettä, ikäryhmä kehittyy kaikissa skenaarioissa hyvin vastaavasti: vuosien 2023-2030 aikana yli 84-vuotiaiden määrä kasvaa noin 700 henkilöllä.
- **2030-luvun aikana suuret ikäluokat siirtyvät yli 84-vuotiaiden ikäryhmään.** Tämän seurauksena ikäryhmä alkaa kasvaa erittäin voimakkaasti ja kasvu jatkuu koko 2030-luvun ajan. **Vuosien 2030-2040 aikana yli 84-vuotiaiden määrä kasvaa Hämeenlinnassa noin 1 750 – 1 800 henkilöllä.**

Yli 84-vuotiaiden väestönkehitys 2010-2040

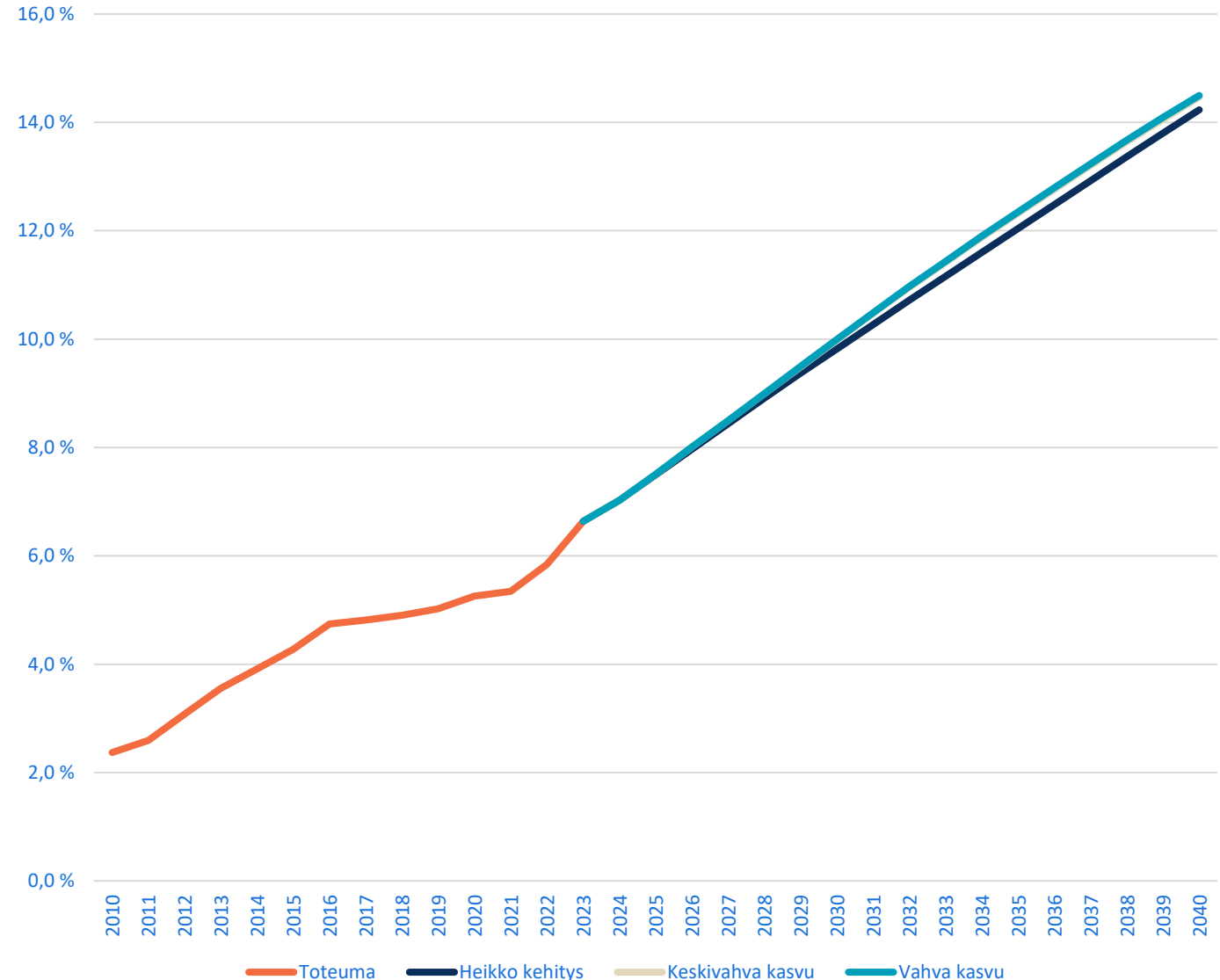

Kieliryhmittäinen väestönkehitys

Kuviossa on kuvattu vieraskielisten osuuden kehitystä kaupungissa vuosien 2010-2040 aikana. Henkilö on vieraskielinen, jos hänen käyttökielensä on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai jokin saamenkielistä.

- **Vieraskielisten osuus kasvoi vaihtelevalla nopeudella vuosien 2010-2023 aikana kaupungissa.** Vaihtelu heijastelee etenkin maahanmuuton vuositason vaihtelua, minkä seurauksena etenkin 2020-luvulla vieraskielisten osuus kasvoi voimakkaasti.
- **Ennustejakson aikana maahanmuuton tason on oletettu olevan korkea.** Tämän seurauksena vieraskielisten osuus väestöstä kasvaa nopeasti, skenaarioista riippuen noin 14 – 14,5 prosenttiin. Erot skenaarioiden välillä ovat vähäisiä.
- **Vieraskielisten määrä kasvaa skenaarioista riippuen noin 5 000 – 5 700 henkilöllä vuosien 2023-2040 aikana.** Kasvua selittää etenkin maahanmuutto, mutta myös vieraskielisten nuori ikärakenne, minkä seurauksena syntyneiden määrä on suuri ja kuolleiden määrä on vähäinen.
- **Kotimaiset kieliryhmät sen sijaan supistuvat iäkkään ikärakenteen ja matalan syntyvyyden takia,** korostaen vieraskielisten kasvua. Kotimaiset kieliryhmät supistuvat 2 700– 5 600 henkilöllä vuosien 2023-2040 aikana. **Edes vahvan kasvun skenaario ei riitä ylläpitämään kotimaisten kieliryhmien kehitystä positiivisena.**
- **Ennustemalli ei pysty huomioimaan kieltään vaihtavia ja huomionarvoisesti osa ennusteen vieraskielisistä on *de facto* suomenkielisiä vuonna 2040.**

Vieraskielisten osuus väestöstä 2010-2040

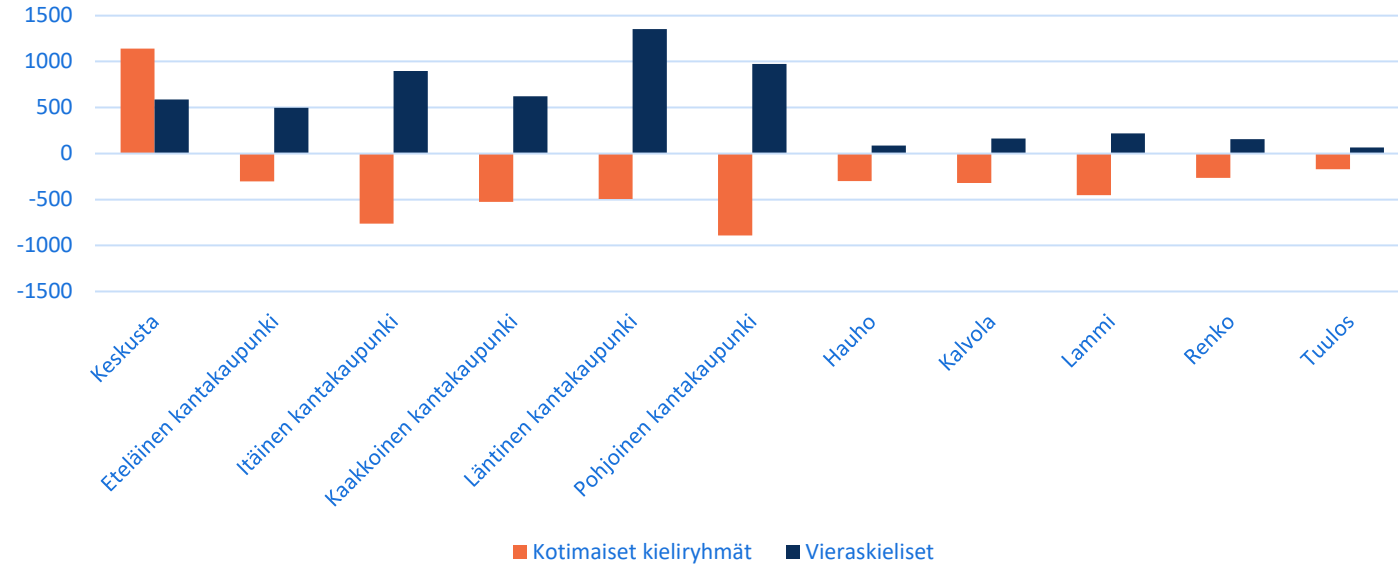

Kieliryhmittäinen väestönkehitys tilastoalueittain

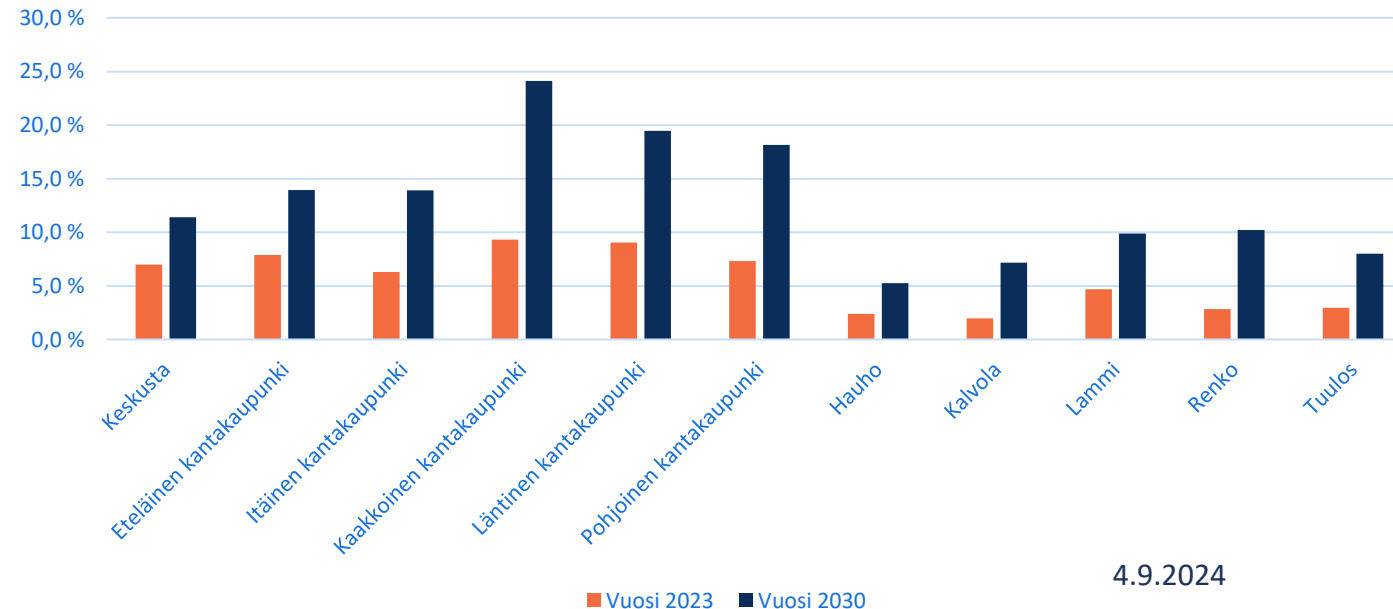
Kuviossa on kuvattu kieliryhmittäistä väestönmuutosta vuosien 2023-2040 aikana sekä vieraskielisten osuutta vuonna 2023 ja 2040 kunkin tilastoalueen väestöstä.

- **Kotimaisten kieliryhmien kehitys jää heikoksi suurimmassa osassa kaupunkia iäkkään ikärakenteen ja matalan syntyvyyden takia.** Ainoastaan Keskustan alueella kotimaisten kieliryhmien koko kasvaa, Keskustan alueella kasvu on myös merkittävää.
- Suhteellinen muutos kotimaisissa kieliryhmissä on erityisen negatiivinen liitoskuntien alueella, mutta myös osissa kantakaupunkia: **Kaakkoisessa ja Pohjoisessa Kantakaupungissa kotimaiset kieliryhmät supistuvat yli 10 prosentilla**, joka vastaa liitoskuntien tahtia
- **Vieraskielisten määrä kasvaa voimakkaasti kaikilla tilastoalueilla**, joskin määrällinen kasvu on hyvin huomattavasti suurempaa kantakaupungin alueilla (verrattuna liitoskuntien alueisiin). **Vieraskielisten määrä kasvaa erityisen voimakkaasti Läntisessä ja Pohjoisessa kantakaupungissa.**
- **Vieraskielisten osuus kasvaa kaikilla tilastoalueilla vuosien 2023-2040 aikana.** Osuuden kasvussa on kuitenkin merkittäviä eroja. Kantakaupungissa vieraskielisten osuus kohoaa erityisen suureksi Kaakkoisessa kantakaupungissa ja kohtuullisen korkeaksi Läntisessä sekä Pohjoisessa kantakaupungissa. Keskustan alueella taas muutos on vähäinen kotimaisten kieliryhmien nopean kasvun takia. Liitoskunnissa suhteellinen muutos on huomattava, mutta vieraskielisten osuus säilyy muuhun kaupunkiin verrattuna matalana.

Kieliryhmittäinen väestönmuutos 2023-2040 tilastoalueittain, keskvahva kasvu

Vieraskielisten osuus 2023 ja 2040, keskvahva kasvu

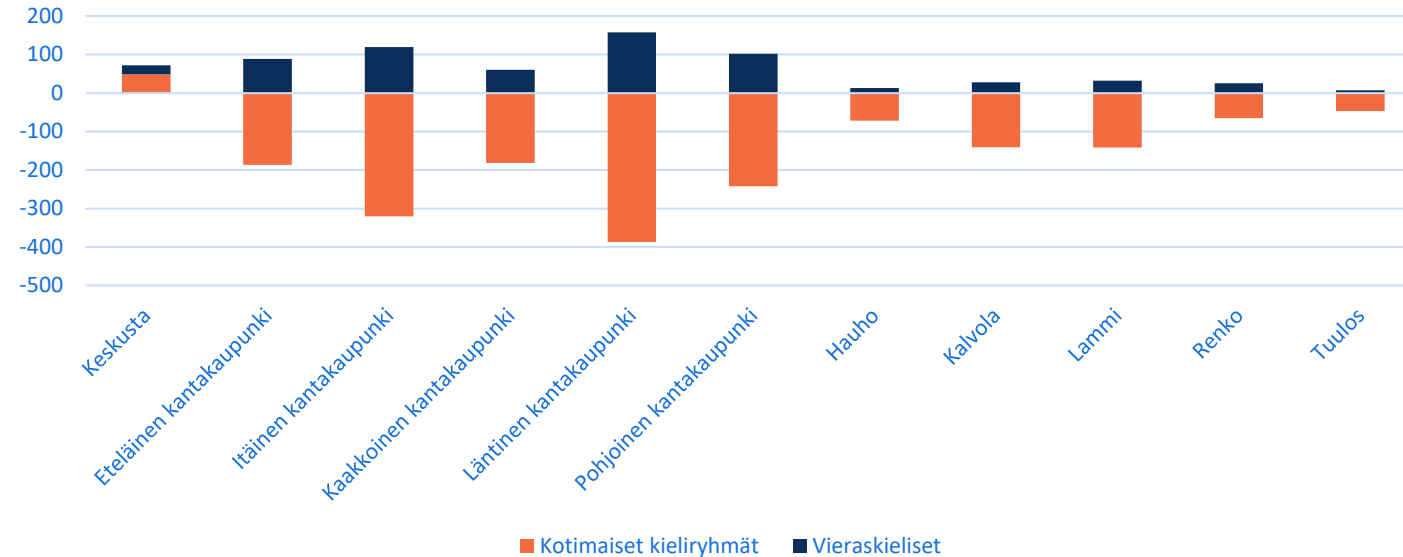

Kieliryhmittäinen kehitys koululaisikäluokissa

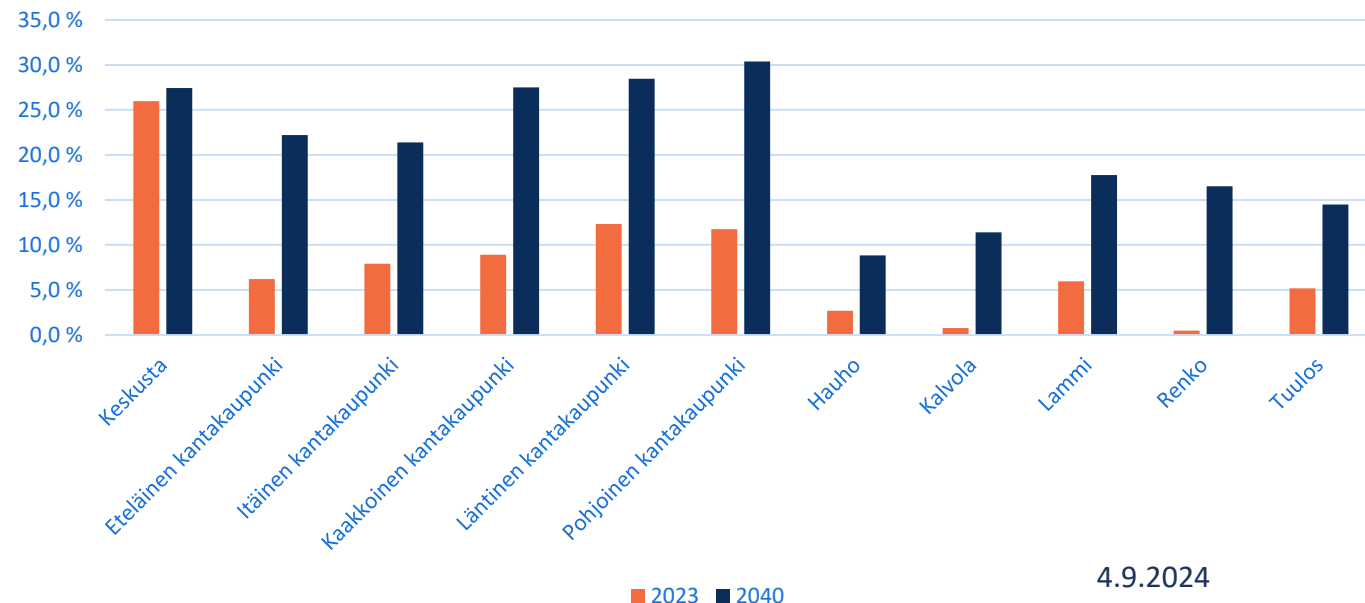
Kuviossa on tarkasteltu kieliryhmittäistä väestönmuutosta 7–15-vuotiaiden ikäryhmässä tilastoalueittain vuosien 2023-2040 aikana. .

- **Syntyvyyden lasku on ensisijaisesti kotimaisten kieliryhmien syntyvyyden lasku.** Tämän seurauksena peruskouluikäisten negatiivinen kehitys on erityisen korostunutta kotimaaisissa kieliryhmissä. **Vuosien 2023-2040 aikana kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien peruskouluikäisten määrä laskee jopa 1 700 henkilöllä eli 30 prosentilla.**
- Vieraskielisten lasten määrä sen sijaan kasvaa nopeasti maahanmuuton ja vieraskielisen väestön nopean kasvun takia (sekä vieraskielisten nuoren ikärakenteen seurauksena). **Vuosien 2023-2040 aikana vieraskielisten peruskouluikäisten määrä kasvaa 660 henkilöllä koko kaupungissa.**
- Peruskouluikäisten kehitys on epätasaista kieliryhmittäin kaupungin sisällä. **Vieraskielisten peruskouluikäisten määrä kasvaa kaikilla tilastoalueilla, mutta suurinta kasvu on osissa kantakaupunkia, liitoskunnissa muutos vieraskielisten peruskouluikäisten määrässä on marginaalinen.**
- **Vieraskielisten peruskouluikäisten osuus kasvaa kaikilla tilastoalueilla merkittävästi ennustejakson aikana.** Muutos on nopein alueilla, joissa kotimaiset kieliryhmät supistuvat voimakkaasti, etenkin Kaakkoisessa, Läntisessä ja Pohjoisessa kantakaupungissa vieraskielisten osuus peruskouluikäisistä kohoaa korkeaksi.
- **Tarkemmalla aluejaolla eriytyminen on vielä voimakkaampaa,** yksittäisissä kaupunginosissa jopa yli puolet peruskouluikäisistä on mallinnuksessa vieraskielisiä vuonna 2040. **Hämeenlinnassa onkin koulusegregaation riski** (josta voi seurata laajempaa eriytymistä), joskin koulupiirien rajat voivat osin vähentää tätä riskiä. **Huomionarvoisesti vieraskielisten ennuste on epävarmempi kuin koko ennuste, eikä lukuja tule lukea tarkkoina, vaan suuntaa antavana.**

Kieliryhmittäinen muutos peruskouluikäisten ryhmissä 2023-2040 (keskivahva)

Vieraskielisten osuus peruskouluikäisistä 2023-2040 (keskivahva)

Vieraskielisten osuus koko väestöstä ennustealueittain 2023-2040

KOKO VÄESTÖ	Vieraskielisiä vuonna 2023	Vieraskielisiä vuonna 2040	Osuus vuonna 2022	Osuus vuonna 2040	PERUSKOULUIKÄISET	Vieraskielisiä vuonna 2023	Vieraskielisiä vuonna 2040	Osuus vuonna 2022	Osuus vuonna 2040
Asemanseutu	130	405	5 %	11 %	Asemanseutu	11	24	19 %	28 %
Eteläinen Hauho	16	28	2 %	3 %	Eteläinen Hauho	2	4	2 %	5 %
Harviala	57	156	4 %	11 %	Harviala	7	19	4 %	14 %
Hattelmala-Miemala	38	78	4 %	7 %	Hattelmala-Miemala	5	11	3 %	11 %
Hauhonkirkonkylä -	59	127	3 %	7 %	Hauhonkirkonkylä -	5	15	4 %	14 %
Hirsimäki	48	248	2 %	12 %	Hirsimäki	2	38	1 %	15 %
Idänpää - Katinen	99	192	8 %	15 %	Idänpää - Katinen	12	24	10 %	25 %
Iittala	57	205	2 %	9 %	Iittala	3	29	1 %	15 %
Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	10	25	1 %	3 %	Iittalan ympäristö - Pirtinkoski	0	2	0 %	3 %
Jukola	363	906	17 %	39 %	Jukola	66	103	31 %	65 %
Kankaantausta	43	133	2 %	8 %	Kankaantausta	8	18	4 %	11 %
Katuma - Paikkala	274	599	24 %	49 %	Katuma - Paikkala	28	53	30 %	73 %
Kauriala	251	647	6 %	14 %	Kauriala	35	76	10 %	23 %
Keskikaupunki I-II	267	517	8 %	15 %	Keskikaupunki I-II	36	45	30 %	32 %
Keskikaupunki III-IV	220	282	8 %	8 %	Keskikaupunki III-IV	19	20	25 %	21 %
Kukostensyrjä	37	149	2 %	8 %	Kukostensyrjä	3	18	2 %	13 %
Käikkälä	45	243	3 %	16 %	Käikkälä	10	33	4 %	19 %
Lammin ympäristö	54	185	3 %	11 %	Lammin ympäristö	3	27	2 %	17 %
Lamminkirkonkylä	164	251	6 %	9 %	Lamminkirkonkylä	23	31	9 %	18 %
Loimalahti	61	221	4 %	13 %	Loimalahti	6	28	4 %	19 %
Luolaja	62	165	3 %	8 %	Luolaja	10	20	5 %	14 %
Myllymäki - Nuppola	180	413	5 %	10 %	Myllymäki - Nuppola	14	46	5 %	19 %
Nummenkylä - Ahoinen	28	94	2 %	9 %	Nummenkylä - Ahoinen	1	11	1 %	13 %
Nummi-Vuotila	479	763	15 %	24 %	Nummi-Vuotila	83	122	24 %	38 %
Ojoinen-Puistonmäki	360	899	11 %	28 %	Ojoinen-Puistonmäki	49	107	16 %	44 %
Paavolankulma	47	266	3 %	16 %	Paavolankulma	12	43	5 %	19 %
Papinniitty	401	616	13 %	20 %	Papinniitty	58	77	21 %	34 %
Rengonkirkonkylä	36	125	3 %	12 %	Rengonkirkonkylä	0	16	0 %	20 %
Sairio	141	399	4 %	10 %	Sairio	10	51	3 %	17 %
Tuulos	43	108	3 %	8 %	Tuulos	7	14	5 %	14 %
Viisari - Pikku-Parola	38	76	4 %	8 %	Viisari - Pikku-Parola	7	9	6 %	15 %
Virveli	350	482	34 %	45 %	Virveli	16	56	21 %	65 %
Vuorentaka	16	77	2 %	9 %	Vuorentaka	3	16	2 %	14 %
Ylihauho	8	16	1 %	3 %	Ylihauho	1	2	2 %	4 %

Ydinnostoja ennusteesta: väestönkehitys

- **Ennuste mallintaa kaupungin kehitystä kolmessa skenaariossa, joissa jokaisessa kaupungin ennakoitu kehitys on hieman vahvempaa kuin vuoden 2021 ennusteen vastaavissa skenaarioissa.** Väestönkehityksen vahvistuminen nojaa täysin maahanmuuton kasvaneeseen tasoon, sillä muut edellytykset väestönkasvulle ovat (hieman) aiempaa heikommat. Maahanmuuton merkitys tulevalle väestönkehitykselle on hyvin suuri: jo maltillinen lasku maahanmuuton tasossa johtaa aneemiseen väestönkehitykseen tai jopa merkittävään supistumiseen. Toisaalta maahanmuuton kasvu entistä suuremmalle tasolle tai pitovoiman kasvu maahanmuuttajien ryhmässä johtaisi nopeaan kasvuun.
- **Heikon kehityksen skenaariossa** on painotettu 2010-luvun lopun ja 2020-luvun alun (maan sisäisen) muuttoliikkeen heikompia vuosia ja maahanmuuton tason oletetaan laskevan maltillisesti 2020-luvun aikana. **Tässä skenaariossa kaupungin väkiluku laskee hieman,** sillä kuolleiden syntyneitä suurempi määrä painaa väestönkehityksen negatiiviseksi ulkomailta saaduista muuttovoitoista huolimatta. Vaikka skenaario kuvaa heikomman vetovoiman tulevaisuutta, vuositasen väestönkehitys on hyvin hillittyä.
- **Keskivahvan kehityksen skenaariossa** on taas painotettu 2010- ja 2020-luvun vahvempia vuosia maan sisäisessä muuttoliikkeessä ja maahanmuuton tason oletetaan säilyvän korkeana. **Keskivahvan kehityksen skenaariossa kaupungin väestö kasvaa suhteellisen merkittävästi,** vaikka vuositasen muutos onkin hillitty. Kaikki kasvu nojaa kuitenkin kaupungin veto- ja pitovoiman säilymiseen sekä mahdollisesti maltilliseen kasvuun.
- **Vahvan kasvun skenaariossa** on oletettu kaupungin saavuttavan 0,25 prosentin vuosittainen kasvu: tämän skenaarion saavuttamiseksi kaupungin aseman maan sisäisessä muuttoliikkeessä tulisi vahvistua merkittävästi, samalla kun ulkomailta saatujen muuttovoittojen tulisi säilyä suurena. Myös tässä skenaariossa ilman jatkuvia suuria muuttovoittoja kaupungin väestö alkaa vähentyä voimistuvaa tahtia.
- **Kaupungin sisällä väestönkehitys on erittäin polarisoitunutta.** Kantakaupungin alueella

väestönkehitys on paikoin erittäin vahvaa (etenkin Keskusta ja Läntinen). Toisaalta myös keskustaajaman alueella on alueita, joissa väestöpohja uhkaa supistua, esimerkiksi osalla lähiöalueita väestönkehitys voi jäädä suhteellisen heikoksi. Merkittävin väestönkasvu keskustaajamassakin kohdistuu sangen pienelle alueelle. **Väestönkehitykseen kaupungin sisällä ohjaakin väestönkehityksen osatekijöiden lisäksi rakentaminen.**

Kokonaisuudessaan kaupungin väestö keskittyy kohti keskustaajamaa, vuonna 2040 merkittävästi nykyistä suurempi osa kaupungin väestöstä asuu keskustaajamassa. Maahanmuuttovetoinen kasvu osin vahvistaa tätä trendiä, sillä maahanmuuttajataustaisen väestön asumispreferenssit ovat huomattavasti kaupunkimaisemmat kuin ei-maahanmuuttajataustaisilla. **Vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna keskittymisen tahti on hieman aiempaa voimakkaampaa,** nopeutuneen maahanmuuttovetoisemman kasvun takia.

Liitoskuntien alueella väestönkehitys uhkaa säilyä selvästi negatiivisena, näillä alueilla etenkin iäkäs ikärakenne ja heikompi vetovoima johtavat väestön merkittävään supistumiseen. Lisäksi maahanmuutosta vain marginaalinen osuus kohdistuu näille alueille. **Myös liitoskuntien väestö keskittyy kohti ”kaupunkimaisempia” alueita,** sillä taajamien väestönkehitys on selvästi vahvempaa kuin näitä ympäröivien haja-asutusalueiden. **Toisaalta liitoskuntien väestöpohja on suhteellisen lähellä nykyistä myös ajanjakson lopussa** ja näillä alueilla väestönkehitys on suhteellisen vahvaa esimerkiksi keskiverto maaseutukuntaan verrattuna.

Vahvemman kasvun skenaarioissa kasvu ”levittäytyy” laajemmalle alueelle kantakaupungin alueella ja kasvuskenaariossa vain yksittäiset ennustealueet supistuvat kantakaupungin alueella. Pitäjäalueilla väestönkehitys jää kaikissa skenaarioissa negatiiviseksi, mutta kasvu-skenaariossa etenkin Rengon väestönkehitys on vain maltillisesti negatiivista. **Heikomman kehityksen skenaariossa kasvu painottuu vain yksittäisille merkittävän asuntotuotannon pisteisiin.**

Ydinnostoja ennusteesta: demografien kehitys

- **Kaupungin ikärakenne muuttuu merkittävästi ennustejakson aikana ja ikäryhmittäisessä kehityksessä on suuria eroja.** Kaikissa skenaarioissa keskeisimmät ikärakenteen muutokset ovat lasten määrän voimakas vähentymisen 2020-luvulla ja eläkeikäisen väestön ikääntyminen 2020- ja 2030-lukujen aikana. Verrattuna vuoden 2021 väestöennusteeseen, muutokset etenkin lasten ikäryhmien ja eläkeikäisten ryhmien kehityksessä ovat suhteellisen vähäisiä.
- Ikärakenteen muutoksista ehkä suurin on koululaisikäryhmien nopea supistuminen 2020-luvulla. **Kaupungin alakouluikäisten määrä laskee vuoteen 2030 mennessä noin 700 henkilöllä eli 20 prosentilla.** Yläkouluikäisten kehitys kääntyy erittäin negatiiviseksi 2020-luvun lopussa ja 2030-luvun alussa, seuraten samaa kehitystä kuin alakouluikäisten ryhmä. **Muutos ala- ja yläkouluikäisten ryhmässä on suhteellisen varma, sillä laskeneen syntyvyyden takia jo syntyneet ikäkohortit ovat poikkeuksellisen pieniä.** Muuttoliikkeen ja maahanmuuton kasvattava vaikutus on rajallinen: huolimatta nopeasti lisääntyneestä maahanmuutosta sekä ukrainalaisten pakolaisten vaikutuksesta, alakouluikäisten kehitys on jäämässä käytännössä yhtä heikoksi kuin vuoden 2021 ennusteessa.
- Vaikka syntyvyyden lasku heijastui käytännössä koko kaupunkiin ja peruskouluikäisten määrä vähenee lähes kaikilla ennustealueilla, **peruskouluikäisten kehityksessä on merkittäviä eroja kaupunginosittain.** Ennusteessa ainoastaan Keskustan tilastoalueella lasten määrä kasvaa, mutta supistumisen tahti vaihtelee suhteellisen voimakkaan ja erittäin voimakkaan välillä. Liitoskuntien alueella suhteellinen muutos on suurin, mutta määrällisesti suurimmat muutokset kohdistuvat osiin kantakaupunkia.
- **Peruskouluikäisten määrä uhkaa jäädä pysyvästi merkittävästi nykyistä matalammaksi, ellei syntyvyys elvy merkittävästi.** Edes vahvan kasvun skenaariossa

peruskouluikäisten määrä ei elvy lähellekään nykytasoa vuoteen 2040 mennessä, vastaavasti melkein kaikissa kaupunginosissa ilman syntyvyyden kasvua lasten määrä jää pysyvästi nykyistä matalammaksi.

Työikäisten kehityksen erot ovat sen sijaan suuria skenaarioiden välillä, sillä vahvistuva (tai heikkenevä) vetovoima heijastuu ensisijaisesti työikäisiin ja vasta toissijaisesti lasten ryhmään. **Työikäinen väestö uhkaa vähentyä kaikissa skenaarioissa,** sillä eläkeikään siirtyy suurikokoisia ikäkohortteja. Supistumisen voimakkuus vaihtelee kuitenkin skenaarioiden välillä merkittävästi: skenaariosta riippuen Hämeenlinnan työikäinen väestö vähenee 200 – 2 700 henkilöllä. **Kaupungin sisällä erot ovat suuria, työikäinen väestö kasvaa etenkin uuden asuntotuotannon pisteissä.**

Työikäisen väestön kehityksellä on pitkällä aikavälillä merkittävä vaikutus kaupungin väestönkehitykseen: jos työikäinen väestö alkaa supistua pitkällä aikavälillä, tämä tuottaa riskin myös muun väestönkehityksen kroonisesta negatiivisuudesta. **Vuoden 2024 ennusteessa ero edeltävään vuoden 2021 väestöennusteeseen on suurin juuri työikäisten ryhmässä.**

Väestön ikääntyminen jatkuu koko ennustejakson ajan, eikä ikääntymisen kehityksessä ole merkityksellisiä muutoksia verrattuna vuoden 2021 väestöennusteeseen. 2020-luvulla kasvu on ollut ja tulee olemaan suurta 75-84-vuotiaiden ryhmissä, 2030-luvulla taas yli 84-vuotiaiden määrä kasvaa erittäin nopeasti. **Ikääntymisen ”huippu” tapahtuu vasta 2040-luvulla tai 2050-luvulla,** eikä kaupungin ikärakenne palaudu yhtä ”nuoreksi” kuin nyt edes hyvin pitkällä aikavälillä. **Kaupungin sisällä ikääntynyt väestö kasvaa kaikilla alueilla,** mutta etenkin Keskustan sekä yksittäisten muiden kantakaupungin osien alueella iäkkään väestön kasvu on erityisen suurta.

Ydinnostoja ennusteesta: kieliryhmittäinen kehitys

- **Kaikki väestönkasvu Hämeenlinnassa vuosien 2023-2040 aikana jokaisessa skenaariossa perustuu vieraskielisen väestön kasvuun.** Kotimaisissa kieliryhmissä kehitys on erittäin negatiivista iäkkään ikärakenteen ja matalan syntyvyyden takia jokaisessa skenaariossa, vaikka supistumisen tahti vaihtelee skenaarioiden välillä. **Ilman jatkuvia ulkomailta saatuja muuttovoittoja on erittäin vaikea muodostaa tulevaisuudenkuvaa, jossa kaupungin väestöpohja kasvaisi.**
- **Väestönkasvun rakenteen takia vieraskielisten osuus Hämeenlinnan väestöstä kasvaa nopeasti.** Noin 14-14,5 prosenttia kaupungin asukkaista on vieraskielisiä vuonna 2040, jos 2020-luvun kaltainen maahanmuutto jatkuu myös tulevaisuudessa. Vieraskielisten osuus kasvaisi myös ilman ulkomailta saatuja muuttovoittoja, vieraskielisten nuoren ikärakenteen (paljon syntyneitä, erittäin vähän kuolleita) sekä kotimaisten kieliryhmien hyvin heikon kehityksen takia. **Vaikka vieraskielisten osuus kohoaa merkittävästi suhteessa nykytasoon, ei vuoden 2040 vieraskielisten osuus ole erityisen korkea** (vastaa esim. Turun nykytasoa).
- **Kaupungin sisällä vieraskielisten kehityksessä on merkittäviä eroja.** Vieraskielisten määrä ja osuus kasvaa kaikilla ennustealueilla, mutta merkityksellisin kasvu kohdistuu erityisesti kantakaupunkiin. **Kantakaupunginkin sisällä on eroja,** vieraskielisten osuus kasvaa nopeimmin alueilla, joissa kotimaisten kieliryhmien kehitys on heikkoa ja joissa ei tapahdu merkittävää uutta rakentamista. Tämän seurauksena esimerkiksi Keskustassa muutos on hillitty, kun taas **muutos on erityisen suuri yksittäisillä lähiöalueilla.** Liitoskuntien alueella vieraskielisten osuus kasvaa, mutta määrällinen muutos on hillitty.
- **Lasten ryhmän kehityksessä kielirakenne on myös hyvin huomionarvoinen.** Vieraskielisten peruskouluikäisten määrä kasvaa merkittävästi ennustejakson aikana koko ikäryhmän kehityksestä huomattavasti poiketen. Samaan aikaan **kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien peruskouluikäisten määrä vähenee jopa 30 prosentilla.** Risteävän kehityksen

takia vieraskielisten peruskouluikäisten osuus kohoaa huomattavasti nopeammin kuin vieraskielisten osuus koko väestöstä. **Ennusteessa jopa joka neljäs peruskouluikäinen olisi vieraskielinen vuonna 2040.**

Vieraskielisten tavoin **vieraskielisten peruskouluikäisten kehitys vaihtelee kaupunginosittain voimakkaasti.** Vaihtelu on jopa suurempaa kuin koko vieraskielisten ryhmässä. Vieraskielisten peruskouluikäisten osuus kasvaa käytännössä kaikilla alueilla, joskin kantakaupungin ulkopuolella määrällinen kasvu on marginaalista. **Nopeinta vieraskielisten osuuden kasvu on alueilla, joissa vieraskielinen väestö kasvaa nopeasti samalla kun kotimaiset kieliryhmät supistuvat nopeasti.**

Voimakkaasti eri suuntaan kehittyvät kieliryhmät voivat olla segregaatioriski, etenkin peruskouluikäisten ryhmässä: tietyn pisteen jälkeen suuremmissa kaupungeissa (esim. pääkaupunkiseudulla, ks. tarkemmin Bernelius 2013) eriytyminen voi muodostua itse itseään ruokkivaksi ja johtaa hyvin voimakkaasti eriytyneisiin alueisiin. **Ennustejakson aikana yksittäisissä lähiöissä on merkittävä (koulu)segregaation riski,** erityisesti jos koulupiirijako ei sekoita alueiden oppilaita. Riski linkittyy osin vieraskielisten osuuden kasvun nopeuteen, muttei poistu, vaikka kasvu hidastuisikin merkittävästi Huomionarvoisesti Hämeenlinnan vieraskielisten ja kotimaisiin kieliryhmiin kuuluvien peruskouluikäisten asuinpaikat ovat yksiä koko maan eriytyneimpiä.

Kieliryhmittäinen väestöennuste on epäluotettavampi kuin koko väestöennuste, minkä takia ennakoitua kehitystä ei tule tulkita eksakteina lukuina, vaan kokoluokkina. Lisäksi väestöennuste ei kykene huomioimaan kieltään vaihtavia henkilöitä, lukuun ottamatta kaksikielisiin perheisiin syntyviä lapsia. Myös vieraskielisen henkilön määritelmän toimivuus heikkenee ennustejakson aikana: onko jo nyt Hämeenlinnassa asuva vieraskielinen vielä vieraskielinen vuonna 2040?